

Årlig redegørelse

1999

Forsvarsministeren

Årlig Redegørelse 1999

Forsvarsministeren

ISBN 87-90616-00-6
ISSN 1399-4352

Udgiver:
Forsvarsministeriet,
Holmens Kanal 42, 1060 København K.
Tlf.: 33 92 33 20

Oplag:
3.000 eksemplarer, marts 2000
Layout og grafisk produktion: Saloprint a/s

Findes på Forsvarsministeriets homepage på adressen www.fmn.dk

Forsiden:
Stemningsbillede fra Holmen.
(Foto: Thomas Rønn)

Ministerens forord	7
Aftale om forsvarets ordning 2000-2004	11
Indledning	11
Forsvarets overordnede udvikling	11
Forsvarets økonomiske ramme	12
Strukturelle tilpasninger	13
Den overordnede udviklingsidé i forsvarsforliget	16
De personelmæssige tilpasninger	18
De kommende års materielinvesteringer	18
Afslutning	20
Det internationale engagement	21
Indledning	21
Kosovo	21
Krisen spidser til	21
NATO indleder luftoperationen	22
Indsatsen for at standse konflikten	23
Den danske bataljon i Kosovo	24
Danske F-16 fly i aktion	24
Opklaringsenheden i Albanien	26
Maritime bidrag til NATO's operationer	26
Bosnien	27
Situationen i Bosnien	27
NATO beslutter at tilpasse SFOR	27
Det danske bidrag til SFOR	28
Fremtidigt dansk bidrag til SFOR	28
Øvrige danske missioner	28
Humanitær støtte fra forsvaret	31
NATO's topmøde i Washington og europæisk sikkerhed	33
Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet/	
Europæisk Forsvarsdimension	34
Styrkelse af de militære kapabiliteter	36
Et styrket samarbejde med NATO's kandidatlande	37
Styrkelsen af Partnerskab for Fred	38
NATO's Sydøsteuropa initiativ	39

Det multinationale dansk-tysk-polske korps i Polen	41
Folketingsbeslutning om etablering af det multinationale korps	41
Fortiden	41
Åbningsceremonien	42
Korpsets organisation og opgaver	43
Fremtiden	43
Forsvarets østsamarbejde – fra udvikling til konsolidering	45
Indledning	45
Fra dialog til dagligt militært samarbejde	45
Forsvarets østsamarbejde – foreløbige resultater	46
Østsamarbejdet på tærsklen til det 21. århundrede	51
Den tilpassede Traktat om konventionelle styrker i Europa (CFE-traktaten)	53
Danmarks lofter i den tilpassede traktat – og i den gældende	56
Forsvarets Efterretningstjeneste	59
Indledning	59
Opgaver	59
Den efterretningsmæssige virksomhed	59
Efterretningsmæssig støtte til internationale operationer	61
Kontrol	61
Den militære sikkerhedstjeneste	62
Hjemmeværnets jubilæumsår	65
Hjemmeværnets 50 årsjubilæum	65
Hjemmeværnets nye opgaver	66
Øget mobilitet og fleksibilitet	66
Infanterienheder	67
Motoriserede enheder	68
Ingeniørenheder	68
Bevogtning mv. for søværnet og flyvevåbnet	69

Retablering af Kasteslets voldanlæg	71
Kastellet i København	71
Retableringsprojektets finansiering	71
Komiteen til retablering af Kasteslets Voldanlæg	71
Et historisk tilbageblik	72
Retableringsarbejdets anden etape	72
Retableringsprojektets samarbejdspartnere	74
Genindvielse af det retablerede voldanlæg	74
Året der gik	75
Forsvarets økonomi	99
Forsvarsbudget	99
Forsvarsbudgettets hovedposter for perioden 1996-2000	100
Løn- og investeringsudgifterne på forsvarsbudgettet	101
De samlede udgifter til forsvarets internationale opgaver	102
NATO-landenes forsvarsudgifter	102
Tillæg 2 – Lovforslag i 1999	105
Tillæg 3 – Beslutningsforslag i 1999	107
Tillæg 4 – Forespørgsler i 1999	109
Tillæg 5 – Spørgsmål til Forsvarsministeren	111
Tillæg 6 – Spørgsmål fra Forsvarsudvalget	149
Samrådsspørgsmål	169
Ordlister	173

Ministerens forord

Året 1999 var skelsættende på flere måder. Dels som afslutningen på et årti, der vendte fuldstændigt op og ned på det gammelkendte fjendeforhold mellem øst og vest. Dels som tærsklen til et nyt årtusinde, hvor en stor del af det danske forsvars indsats kommer til at foregå uden for Danmarks grænser. Begge dele er på passende vis afspejlet i det forsvarsforlig, som blev indgået i maj måned og sikrer forsvaret gode, faste rammer i de kommende fem år. Med forliget fortsættes målretningen imod internationale humanitære, fredsskabende og -bevarende opgaver. En ændring som på tragisk vis fik bevist sin nødvendighed gennem civilbefolkningens lidelser under konflikten i Kosovo.

Den humanitære katastrofe i Kosovo kulminerede i foråret og sommeren 1999. Den Eks-Jugoslaviske hær og paramilitære enheder kæmpede officielt mod den kosovo-albanske separatistbevægelse UCK. Men reelt var der tale om en operation med det formål at udrense den etnisk kosovo-albanske befolkning fra provinsen.

Op mod en million kosovo-albanere flygtede – fortrinsvis til Albanien og Makedonien. Trods en intensiv diplomatisk indsats og et massivt internationalt pres nægtede Eks-Jugoslaviens præsident Milosevic at standse uhyrlighederne i Kosovo. For at tvinge Milosevic til at trække sine tropper tilbage indledte NATO den 24. marts om aftenen luftangreb over Eks-Jugoslavien. En luftkampagne som kom til at vare næsten 100 dage. Danmark bidrog til operationerne med otte F-16 fly baseret på Grazzanise flybasen nær Napoli i Italien. Under konflikten sendte Danmark desuden omkring 200 soldater til AFOR, NATO's styrke i Albanien, for at støtte de humanitære operationer i landet, som modtog størstedelen af de kosovo-albanske flygtninge.

Da Milosevic endelig bøjede sig for presset i starten af juni rykkede NATO ind i Kosovo med KFOR-styrken. En styrke som ved årets udgang talte næsten 50.000 soldater fra 31 lande. Danmark deltog med en bataljon på knap 875 soldater og har sit ansvars-

område i den franske sektor i det nordlige Kosovo nær grænsen til Serbien.

Kosovo-krisen satte yderligere skub i debatten om en europæisk sikkerheds- og forsvarsidentitet. På det Europæiske Rådsmøde i Köln i juni blev EU-landene således enige om at udforme en fælles sikkerheds- og forsvarspolitik. NATO's tidligere generalsekretær Javier Solana blev ved den lejlighed EU's første udenrigspolitiske talsmand og samtidig generalsekretær for Vestunionen.

I Helsingfors i december tog EU-landene de første skridt mod udmøntningen af erklæringen fra Köln. Man blev enige om at oprette en midlertidig sikkerhedspolitisk komité i Bruxelles, en midlertidig militær komité og mulighed for udsendelse af militære eksperter til EU's Rådssekretariat. Samtidig enedes EU-landene om, at EU inden år 2003 skal kunne udsende en styrke på korpsniveau (50.000-60.000 soldater) med 60 dages varsel og kunne opretholde denne i mindst et år.

Udviklingen har aktualiseret problematikken omkring det danske forbehold over for forsvarssamarbejde i EU. Forbeholdet betyder, at Danmark ikke vil kunne deltage i vedtagelsen af konkrete forslag (afgørelser og aktioner) med indvirkning på forsvarsområdet. Der er endnu ikke truffet nogen endelig beslutning om en fælles europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik. Men planerne er imidlertid nu blevet så konkrete, at regeringen gjorde de øvrige EU-lande opmærksom på det danske forbehold i en rapport om militær krisestyring, som blev udarbejdet op til mødet i Det Europæiske Råd i Helsingfors.

Kosovo-krisen satte samtidig fokus på forswarets evne til at deltage i internationale operationer. Det danske forsvar har gennem de seneste 10 år gennemgået et forandring, hvor vægten gradvist er blevet skiftet fra territorialforsvar til hurtige udrykningsstyrker. Et stærkt forsvar med en tidssvarende struktur og en skarp international profil. Det var netop resultatet af det femårige forsvarsforlig, som regeringen indgik med Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti den 25. maj.

Forsvarsminister Hans Hækkerup besøger premission training i Oksbøl sammen med sin amerikanske kollega William S. Cohen. (Foto: Thomas Rønn)

Krigsstyrken mindskes, og det medfører, at der er behov for færre værnepligtige og en mindre støttestruktur. Derfor bliver der skåret betydeligt i antallet af kaserner og ansatte i forsvaret. Samtidig investeres i nyt materiel for 12 mia. kroner over forligsperioden. Blandt andet styrkes Den Danske Internationale Brigade ved indkøb af nyt materiel for 2,5 mia. kroner, herunder nye transporthelikoptere, nyt kommunikationsudstyr, pansrede køretøjer og modernisering af kampvogne. Til flyvevåbnet anskaffes bl.a. nye redningshelikoptere, nye transportfly og nye inspektionsfly.

Det danske forsvar bliver dermed mindre, men bedre. Der bliver færre soldater, som til gengæld bliver bedre trænet og udrustet med noget af det bedste og mest moderne udstyr.

Selvom der er fokus på de internationale opgaver, skal der stadig opretholdes et stærkt og troværdigt forsvar af Danmark gennem NATO. Derfor var det en historisk dag i forsoningen og fredens tegn, da det nye dansk-tysk-polske korps blev indviet ved en ceremoni den 18. september. Det nye multinationale korps i Szczecin, Multinational Corps Northeast, er det første korps, der omfatter et af de tre nye NATO-lande, som blev optaget på NATO-topmødet

i Washington i april. Da det dansk-tysk-polske militære samarbejde begyndte i 1993, var der få som forventede, at Polen skulle blive medlem af NATO allerede i 1999, men både Polens NATO-medlemskab samt oprettelsen af det nye korps ligger i naturlig forlængelse af dette samarbejde.

Afslutningen af den kolde krig og optagelsen af tidligere fjender i NATO har dog ikke betydet, at de danske sikkerhedsinteresser er blevet mindre, blot anderledes. Gennem året har der i medierne været fokus på Forsvarets Efterretningstjeneste (FE). Særligt den elektroniske efterretningsindhentning, som FE har benyttet siden afslutningen af Anden Verdenskrig, vakte interesse på grund af omtalen af et verdensomspændende aflytningsnetværk kaldet "Echelon".

Lad det hermed være sagt: Forsvaret og herunder FE deltager ikke i "Echelon". FE's opgave er at indsamle, bearbejde og formidle informationer af betydning for Danmarks sikkerhed og ikke mindst sikkerheden for de danske soldater og andre, som er udsendt i internationale opgaver. Opgaven er ikke overvågning af danskerne, men er i stedet rettet imod udlandet. FE og forsvaret er og bliver garanter for danskernes sikkerhed – også i det nye årtusinde.

Aftale om forsvarets ordning 2000-2004

Indledning

Aftalen om det nye forsvarsforlig blev forhandlet på plads i løbet af kun seks måneder. Udgangspunktet for forhandlingerne var imidlertid meget solidt, da Forsvarskommissionen netop havde færdiggjort sin beretning. Forsvarskommissionen havde bevidst valgt at undlade at behandle forsvarets økonomiske rammer, da det var opfattelsen, at der var tale om en ren politisk afgørelse. Men hovedparten af de strukturelle "brikker" var allerede analyseret, og de politiske forhandlere var velforberedte på de kommende forhandlinger.

Det nye forsvarsforlig kom endeligt i hus den 25. maj 1999. Bag forliget står seks partier, som repræsenterer ca. 80% af mandaterne i Folketinget. Der er således tale om en meget bred politisk aftale, hvilket er meget tilfredsstillende.

Forsvarets overordnede udvikling

Partierne er enige om, at de overordnede udviklingstendenser for forsvaret skal være følgende:

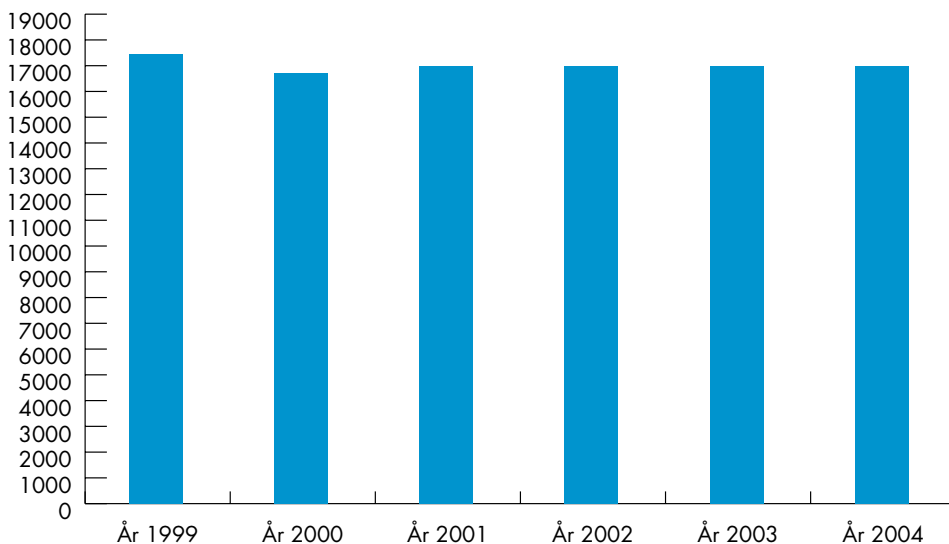
- Det danske forsvar kan omstilles, så vægten forskydes fra forsvar af dansk område til international kapacitet.
- Yde troværdige bidrag til NATO.
- Bidrage til en gunstig udvikling i Europa.
- Deltage i humanitære og fredsstøttende operationer.
- Øgede materielinvesteringer.
- Færre værnepligtige.
- Mindre støttestruktur.
- Sammenhæng mellem mål og midler.

Udviklingen skal afspejles i lovgrundlaget for forsvaret. Derfor vil der på grundlag af Forsvarskommissionens beretning ske en revision af "lov om forsvarets formål, opgaver og organisation", "lov om forsvarets personel" og "lov om hjemmeværnet".

Forsvarets økonomiske ramme

Forsvarets økonomiske ramme var et af de afgørende temaer i forligsforhandlingerne. Umiddelbart efter murens fald i 1989 var Danmarks forsvarsudgifter per indbygger ca. 512 dollars om året (årets priser). Det placerede Danmark på en femteplads i sammenligning med de øvrige NATO-lande. I 1998 var forsvarsudgifterne ca. 484 dollars per indbygger (årets priser), svarende til en reduktion på ca. 6% over perioden. Denne udvikling placerer stadig Danmark på en femteplads på højde med Storbritannien.

Forsvarsramme

Figur 1

Forliget betyder, som vist på figur 1, at forsvarsrammen (i prisniveau 1999) reduceres med ca. 600 mio. kr. i år 2000, med ca. 420 mio. kr. i 2001, med ca. 400 mio. kr. i 2002 og med ca. 380 mio. kr. i 2003 og 2004.

Ved fuld implementering af forliget er der tale om en reduktion på ca. 2% af forsvarsrammen i forhold til rammen i 1999. Det betyder, at forsvarsudgifterne per indbygger vil være ca. 469 dollars (prisniveau 1999), og Danmark vil derfor bevare sin pæne placering i NATO-kredsen.

Strukturelle tilpasninger

Hærens strukturelle tilpasninger

Forliget omfatter som allerede nævnt betydelige tilpasninger af forsvarets struktur, herunder specielt støttestruktur. Inden for hærens område sker der på kaserneområdet følgende:

- Nedlægges
- Betydelige ændringer
- Ingen/få ændringer

Figur 2

Som det fremgår af figur 2 berøres stort set alle hærens kaserner. Der nedlægges seks af dem.

Søværnets strukturelle tilpasninger:

Inden for søværnets område sker følgende:

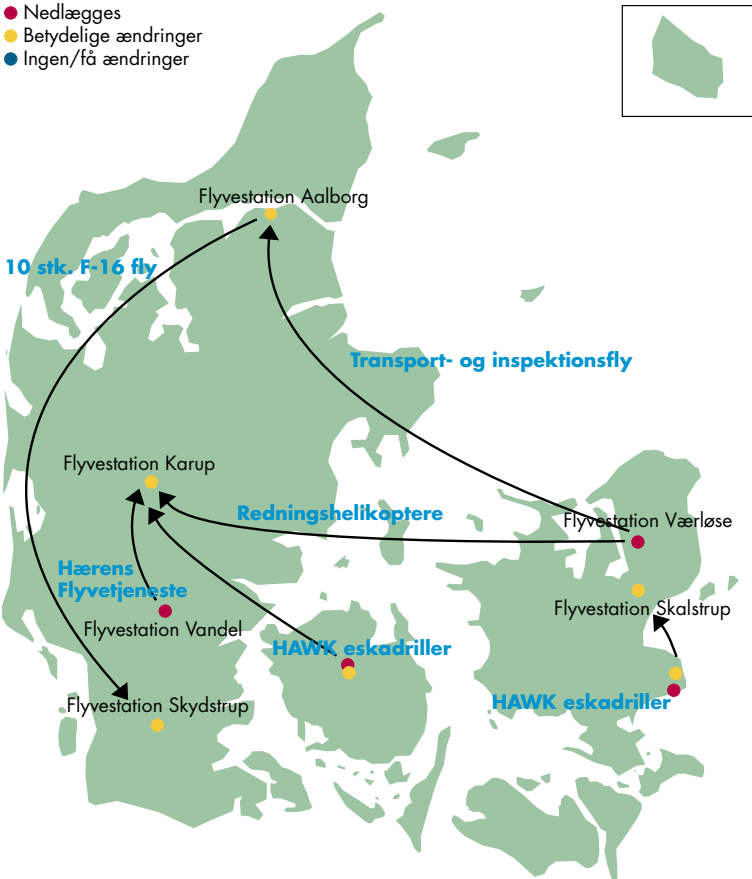
Figur 3

Der udfases et betydeligt antal skibe. Sundets Marinedistrikt nedlægges, og der reduceres i støttestrukturen.

Flyvevåbnets strukturelle tilpasninger:

Inden for flyvevåbnets område sker følgende:

Figur 4

Som det fremgår af fig. 4 nedlægges to flyvestationer (Flyvestation Værløse nedlægges som flyoperativ flyvestation) og to HAWK eskadriller. Herudover foretages en række flytninger af enheder og materiel.

Hjemmeværnets strukturelle tilpasninger:

Inden for hjemmeværnets område sker følgende:

Inden for hjemmeværnets område er de mest markante tilpasninger følgende:

- Nye og større opgaver samt opstilling af enheder til løsning af disse.
- Reduktion i antallet af hjemmeværnsregioner fra syv til fem og sammenlægning med militærregionerne.
- Tilpasning af hjemmeværnsregionernes organisation og økonomiforvaltning.
- Nedlæggelse af forsyningsdepoter og centralt depot.
- Justering af Marinehjemmeværnets organisation, herunder nedlæggelse af syv flotiller med skibe samt reduktion af bemanningen i distrikterne.
- Forøgelse af medlemstallet i underafdelingerne og reduktion i antallet af underafdelinger.
- Reduktion i antallet af luftmeldeposter.
- Driftsmæssige reduktioner.

Den overordnede udviklingsidé i forsvarsforliget

Strukturtilpasningerne i forliget er omfangsrige og giver en større besparelse end den, som skal dække den umiddelbare reduktion af budgettet. Årsagen er enkel. Partierne bag forsvarsforliget har valgt at tage ansvaret for den omstilling af forsvaret, som indretter forsvaret i overensstemmelse med de langsigtede udviklingstendenser, bl.a. i den internationale sikkerhedspolitiske situation.

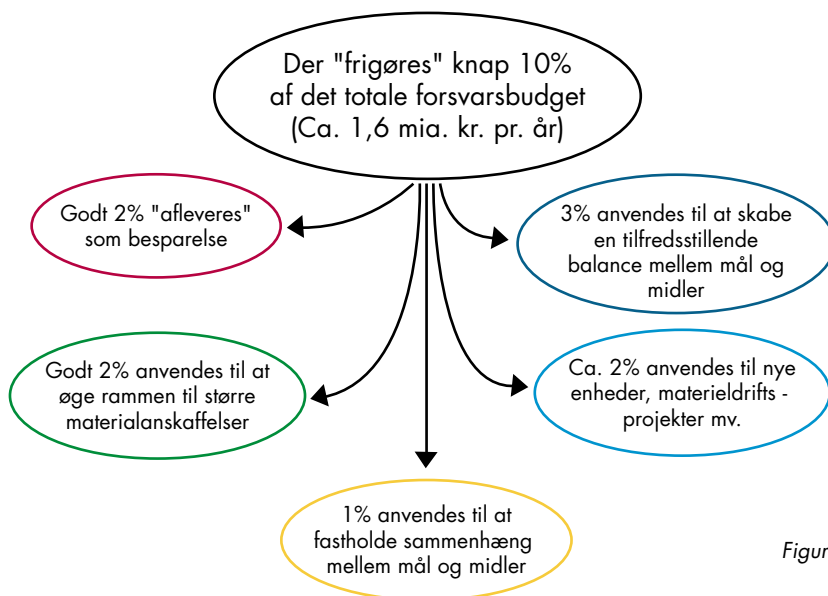
Herudover må det konstateres, at forsvaret ved udgangen af 1999 ikke har en fornuftig balance mellem struktur, aktiviteter og investeringer. Der er grundlæggende tale om, at forsvarets struktur er noget større, end forsvarsrammen egentlig giver mulighed for. Der må derfor foretages en permanent tilpasning af forsvarets struktur, således at merudgifterne kan udlignes, uden at forsvarets øvrige virksomhed, herunder investeringer, aktiviteter, og vedligeholdelse reduceres til et utilfredsstillende niveau.

Forsvaret består noget forenklet af følgende:

- Personel.
- Materiel.
- Operative enheder.
- Støttestrukturer.
- Aktiviteter.

De nævnte bestanddele er mere eller mindre indbyrdes afhængige, men en forudsætning for at forsvaret kan leve op til fremtidens krav er, at man råder over operative enheder med moderne materiel. Desuden skal aktiviteterne være på et sådant niveau, at personallet i et tilfredsstillende omfang har mulighed for at træne og uddanne sig.

På baggrund heraf har det politiske ønske været at øge materielinvesteringerne og i øvrigt bringe balance mellem mål og midler. Derfor er der behov for at omprioritere en væsentlig del af forsvarets faste omkostninger. Med andre ord må der hentes besparelser ud af forsvarsbudgettet ved at reducere støttestrukturene og personelstyrken. Målet er at tilføre midlerne til højere prioriterede områder.

Figur 5

Som vist i figur 5 betyder de strukturelle tilpasninger i forsvarsforliget, at der ved fuld implementering frigøres ca. 10% af det samlede forsvarsbudget. Heraf afleveres godt 2% som reduktion af forsvarsbudgettet. Ca. 3% anvendes til at etablere en tilfredsstillende balance mellem mål og midler, herunder bl.a. et tilfredsstillende aktivitetsniveau i dagligdagen. Godt 2% anvendes til at øge materielrammen til større materielanskaffelser. Ca. 2% anvendes til nye enheder og til materieldriftsprojekter mv. Ved fuld implementering vil der ydermere være mulighed for, at forsvaret kan fastholde sammenhængen mellem mål og midler.

Permanente strukturtilpasninger tager lang tid at gennemføre og kræver indledningsvis store engangsinvesteringer. Det er derfor nødvendigt at foretage en række midlertidige besparelser i forligsperioden for at få tingene til at hænge sammen. Målsætningen er imidlertid at gennemføre hovedparten af de midlertidige besparelser i år 2000, så den økonomiske situation de efterfølgende år bliver bedre i takt med, at de permanente tilpasninger slår igennem.

De personelmæssige tilpasninger

På personelsiden vil krigsstyrken for de tre værn blive reduceret fra ca. 81.000 til ca. 65.000, idet reduktionerne primært berører "baglandsforsvaret". Hjemmeværnets styrketal vil blive søgt fastholdt på det nuværende niveau, dvs. godt 60.000. Fredsstyrken for de tre værn vil blive reduceret fra ca. 34.000 årsværk (heraf knap 8.000 værnepligtige årsværk) til ca. 29.500 årsværk (heraf ca. 6.700 værnepligtige årsværk). Antallet af fastansatte i hjemmeværnet vil blive reduceret fra ca. 1.000 årsværk til ca. 840 årsværk. På landsplan er der tale om en reduktion på ca. 3.400 fastansatte årsværk, hvoraf størstedelen kan ske ved naturlig afgang. Det berørte personel tilbydes i størst muligt omfang anden beskæftigelse i forsvaret, ligesom der vil blive gjort en stor indsats for at mindske følgerne af afskedigelserne.

De kommende års materielinvesteringer

Som vist på figur 6 er der afsat flere midler til større materielanskaffelser, end det danske forsvar har haft mulighed for i mange år.

Hæren

- Nye geværer
- Modernisering af kampvogne i DIB
- Kommunikationsmateriel
- Minerydningsmateriel
- Helikoptere til DIB
- Morterer til DIB
- Infanterikampkøretøjer til DIB
- Spejderkøretøjer

I alt materiel for ca. 3.500 mio. kr.

Søværnet

- Radiokommunikationsudstyr
- Kystradarmateriel
- 2 fleksible støtteskibe med udrustning
- Standardfartøjer
- 2 inspektionsfartøjer
- Modulpakke

I alt materiel for ca. 3.100 mio. kr.

Herudover fortsat dansk deltagelse i udviklingen af en ny nordisk ubådstype

Flyvevåbnet

- 2 inspektionsfly
- 4 transportfly
- 8 redningshelikoptere
- Ammunition til F-16
- Natsensorer til F-16
- Jord-til-luft missiler

I alt materiel for ca. 5.100 mio. kr.

Herudover fortsat deltagelse i udviklingen af et jagerfly (Joint Strike Fighter) samt mulighed for dansk deltagelse i et evt. fælles NATO-projekt vedr. Alliance Ground Surveillance.

Hjemmeværnet

- Transportkøretøjer
- Observations- samt ABC-materiel
- Geværer/præcisionsvåben
- Fartøjer til marinehjemmeværnet
- Kommunikationsmateriel

I alt materiel for ca. 290 mio. kr.

Figur 6

I hæren vil specielt DIB'en blive styrket ved indkøb af nyt materiel for ca. 2,5 mia. kr., herunder nye transporthelikoptere, modernisering af kampvogne, nyt kommunikationsudstyr og pansrede køretøjer. Søværnets internationale profil styrkes med to fleksible støtteskibe bygget efter Standard Flex-konceptet. Støtteskibene kan anvendes til støtte for landoperationer, som hospitalsskibe til løsning af transport- og evakueringsopgaver, embargoopgaver samt deltage i NATO's stående minerydningsstyrke og andre opgaver efter konkret beslutning. Der er afsat midler til fortsat deltagelse i det nordiske samarbejde om udvikling af en fælles ubådstype, Viking. Det er også aftalt i forliget, at forsvaret skal undersøge muligheden for at låne eller leje svenske ubåde. Flyvevåbnets løftekapacitet forøges væsentligt med indkøb af fire nye transportfly, og der anskaffes både nye inspektionsfly og nye

redningshelikoptere. Nye jord til luft-missiler til HAWK-systemet betyder, at hele dette våbensystem er blevet moderniseret til dagens standard. Forliget betyder også, at Danmark fortsat deltager i Joint Strike Fighter-projektet samt kan deltage i et evt. NATO-projekt vedr. et fælles overvågningssystem, Alliance Ground Surveillance. Hjemmeværnets materielanskaffelser er betydeligt mere omfattende end tidligere, og er for en stor dels vedkommende rettet mod hjemmeværnets nye og mere komplicerede opgaver.

Afslutning

Forudsætningen for omstillingen af forsvaret er enkel. Forsvarsforligets strukturtilpasninger skal gennemføres, og de forventede besparelser skal hentes hjem, så midlerne kan tilføres højere prioriterede områder. I modsat fald ville forsvaret få overordentlig svært ved at honorere de overordnede krav, og mulighederne for at fastholde og rekruttere kvalificeret personel ville blive forringet. Partierne bag forliget har sikret sig fremtidig balance mellem mål og midler ved at indføre i forligsteksten, at uforudsete udgifter, som opstår i forligsperioden, skal udlignes ved fornødne tilpasninger i strukturen, andre aktiviteter eller lignende.

Forliget vil bringe det danske forsvar et skridt fremad i den rigtige retning. Forliget indebærer betydelige strukturelle omstillinger og en vanskelig økonomisk situation i de første år af forligsperioden, men ved fuld implementering vil forsvaret fremstå med en betydeligt mere tilfredsstillende balance mellem mål og midler, end tilfældet er i dag.

Det internationale engagement

Indledning

1999 har budt på en lang række konflikter, som har krævet international fredsstøttende indsats. Kosovo-konflikten har været den mest fremtrædende, men man skal ikke overse andre kriseområder, hvor dansk militært personel har været udsendt i fredsstøttende missioner. Hele fem gange i 1999 har Folketinget vedtaget beslutningsforslag vedrørende militære bidrag til internationale operationer.

Der har været brug for en meget stor del af forsvarets ressourcer for at løfte de internationale opgaver i 1999. Med udsendelse af mere end 1.600 personer på samme tid samt en meget stor indsats ved de hjemlige stabe, enheder, skoler og øvrige dele af støttestrukturen i f.m. udsendelserne kan alle i forsvaret se tilbage på et særdeles travlt år. Men den danske indsats har igen været medvirkende til at gøre en forskel, og heldigvis har vi undgået alvorlige uheld og tab af menneskeliv under løsningen af de internationale opgaver.

Kosovo

Krisen spidser til

Allerede i januar måned var der tegn på, at Milosevic ikke agtede at efterleve aftalerne fra oktober '98 med det internationale samfund. OSCE's observatørmission i Kosovo havde vanskelige arbejdsvilkår, og forfølgelsen af kosovo-albanerne blev besvaret med angreb på de serbiske styrker. Efter forværringen af krisen besluttede NATO at genetablere en større flystyrke i operationsområdet, og fire danske F-16 fly deployerede fra Danmark til Italien den 21. januar.

Under ledelse af Kontaktgruppen for Eks-Jugoslavien (USA, Tyskland, Frankrig, Storbritannien, Italien og Rusland) blev konflikstens parter indkaldt til forhandlinger i den franske by

Rambouillet i perioden 6.-17. februar. Det lykkedes ikke at opnå enighed om en løsning, men parterne aftalte at mødes igen i marts. Forhandlinger blev genoptaget i Paris den 15. marts, men brød endeligt sammen den 19. marts, da serberne ikke ville tiltræde den foreliggende aftale om en samlet løsning på konflikten, herunder rammerne for Kosovos fremtid. Om morgenen den 20. marts trak OSCE sine observatører (bl.a. 25 personer fra det danske forsvar) ud af Kosovo. Det blev konstateret, at serberne havde iværksat en omfattende og systematisk forfølgelse af kosovo-albanere i provinsen. Hermed var krisen gået i hårdknude. Det skulle snart vise sig, at man stod over for en humanitær krise af voldsomme dimensioner, idet op mod en million mennesker flygtede eller blev fordrevet fra Kosovo.

NATO indleder luftoperationen

NATO havde gennem længere tid gjort det klart for præsident Milosevic, at den serbiske fremfærd i Kosovo var uacceptabel, og at NATO var rede til at gribe ind med militære midler. Den 24. marts indledte NATO luftoperationerne mod Eks-Jugoslavien med angreb fra langtrækkende missiler mod militære mål dels i Kosovo, dels i øvrige dele af Eks-Jugoslavien. Formålet med operationerne var bl.a. at skaffe luftoverlegenhed, således at NATO's fly kunne få frihed til at operere i luftrummet over Eks-Jugoslavien.

*To danske F-16 øver
lufttankning fra en
amerikansk
KC-135 tanker over
Tyskland.
(Foto: Flyvevåbnet)*

Indsatsen for at standse konflikten

Såvel fra den danske befolkning som fra internationalt hold – bortset fra Rusland og Kina – var der stor opbakning til NATO's indgriben, også selv om det ikke lykkedes at opnå et mandat fra FN's Sikkerhedsråd. Men Milosevic ville ikke give efter, og derfor optrappede NATO luftoperationerne. I april måned besluttede NATO at udvide flystyrken i området til ca. 1.000 fly. Det danske bidrag blev i den forbindelse forøget fra fire til otte F-16 fly.

I begyndelsen af april anmodede den albanske regering NATO om at indsætte en styrke, som kunne bistå de albanske myndigheder med indsatsen i f.m. de mange flygtninge i landet. NATO udsendte derpå Albania Force, AFOR, som var baseret på Allied Mobile Force (Land), der indgår i NATO's hurtige reaktionsstyrker. Da AFOR var på sit højeste, talte den mere end 7.000 personer, herunder en dansk opklaringsenhed fra Bornholms Værn.

Den 6. maj enedes verdens førende industrilande (G8) om syv principper for en politisk løsning for Kosovo. Den 3. juni accepterede Milosevic en aftale, som byggede på G8-principperne, og som blev formidlet af den finske præsident Ahtisaari og den russiske mægler Tjernomyrdin. NATO nedtrappede og suspendede senere luftoperationerne. Den 10. juni indgik NATO en militærteknisk aftale med Eks-Jugoslavien om tilbagetrækning af alle serbiske militær- og politienheder fra Kosovo. Den 12. juni vedtog FN's Sikkerhedsråd resolution nr. 1244, hvori der blev givet mandat til indsættelse af en international militær styrke i Kosovo. Hermed var den militære konfrontation mellem NATO og Eks-Jugoslavien samt den systematiske etniske udrensning i Kosovo bragt til ophør og grundlaget for indsættelsen af Kosovo Force, KFOR, tilvejebragt.

Den 12. juni rykkede de første dele af KFOR ind i Kosovo. KFOR blev gradvist udvidet til at omfatte cirka 50.000 personer, herunder en dansk bataljon. Ifølge en aftale med NATO blev den kosovo-albanske modstandsbevægelse, UCK, gradvist demilitariseret, og den 21. september ophørte UCK med at eksistere. KFOR har ydet en meget stor indsats i Kosovo, hvor situationen har været præget af opgør mellem kosovo-albanere og serbere. KFOR har bragt mange ressourcer på at opretholde ro og orden samt på at

begrænse den omfattende kriminalitet. Opgaverne vedrørende opretholdelse af lov og orden er gradvist blevet overdraget til FN's mission i Kosovo, UNMIK. UNMIK leder og koordinerer det internationale samfunds samlede indsats i Kosovo.

Den danske bataljon i Kosovo

Fra dansk side bidrages til KFOR med en reduceret panserinfanteribataljon på ca. 875 personer, der indeholder en stab, et stabskompagni, to panserinfanterikompanier, en kampvognseskadron, et logistikkompagni samt signal-, ingeniør og militærpolitienheder og endeligt et nationalt støtteelement. Endvidere er der tilknyttet et mindre dansk element til den franske brigadestab. Den danske bataljon blev opstillet i juli måned (bl.a. ved aktivering af enheder fra Den Danske Internationale Brigade) og deployerede til operationsområdet i slutningen af juli og begyndelsen af august.

Bataljonen er tilknyttet en fransk brigade i den nordvestlige del af Kosovo omkring byen Mitrovica, som har været arnested for talrige konfrontationer mellem kosovo-albanere og serbere. Bataljonens ansvarsområde strækker sig fra kanten af Mitrovica mod vest til den indre grænse mellem Kosovo og Serbien. Bataljonens enheder har været indsat ved flere konfrontationer mellem kosovo-albanere og serbere, herunder bl.a. sammen med franske og belgiske enheder i og omkring Mitrovica.

Danske F-16 fly i aktion

De danske F-16 fly deltog fra flybasen i Italien aktivt i NATO's luftoperationer mod Eks-Jugoslavien. Der blev i alt fløjet ca. 600 sorties (én flyvning med ét fly) svarende til ca. 2250 flyvetimer. Opgaverne var hovedsageligt luftforsvarsmissioner, hvor de danske fly spillede en vigtig rolle ved at patruljere luftrum og dermed beskytte andre NATO-fly og skibe mv. De danske fly var også indsat i offensive operationer, hvor der blev gennemført angreb mod militære mål i Eks-Jugoslavien. Efter ophøret af luftoperationerne mod Eks-Jugoslavien har NATO reduceret flystyrken og etableret en samlet pulje af fly, som kan yde flystøtte til NATO's operationer i bl.a. Bosnien og i Kosovo. Det danske bidrag blev i den for-

*Del af det danske operationsområde i det nordvestlige Kosovo.
(Foto: Thomas Rønn)*

bindelse reduceret fra otte til seks fly, hvoraf de fire er på beredskab i Danmark.

Opklaringsenheden i Albanien

Det danske bidrag til NATO's operation i Albanien omfattede i alt ca. 150 personer fordelt på bidrag med stabspersonel til styrkens hovedkvarter i Durrës, bidrag til hovedkvarteret for den franske Task Force South, nationalt støtteelement, militærpoliti, personel inden for det civil-militære samarbejde samt en opklaringsenhed på ca. 100 personer.

Opklaringsenheden med sine to spejderdelinger og kommandodeling var tilknyttet Task Force South og havde sin lejr sammen med Task Force-hovedkvarteret i udkanten af den lille by Elbasan ca. 40 km sydøst for Tirana. Opklaringsenheden var bl.a. indsat i rekognosceringsopgaver og til beskyttelse af andre enheder, som udførte humanitære opgaver. I slutningen af juni samt i juli måned var opklaringsenheden endvidere indsat til eskortering af kosovoalbanske flygtninge, der skulle transporteres fra Albanien til Kosovo. Opklaringsenheden blev hjemtaget i begyndelsen af august.

Bortsprængning af dumpet ammunition. I forgrunden ses en af MAKRELEN's minerydningsdroner. (Foto: MAKRELEN)

Maritime bidrag til NATO's operationer

Ved afslutningen af luftoperationerne besluttede NATO at lade NATO's stående minerydningsstyrker gennemføre en ammunitionssrydningsoperation for at fjerne de missiler mv., som NATO-

fly af sikkerhedsmæssige årsager havde måttet dumpe i den nordlige del af Adriaterhavet. Det danske Standard Flex minerydningsfartøj MAKRELEN, der indgik i den stående flådestyrke og allerede var i Middelhavet, deltog i operationen fra begyndelsen af juni til medio juli måned, og ved hjælp af fartøjets moderne udstyr lykkedes det MAKRELEN at lokalisere 25 af de i alt 93 objekter, der blev lokaliseret under hele operationen på havdybder helt ned til 200 meter. Minelæggeren LINDORMEN indgik som kommandoskib for operationen fra slutningen af juli til dagene efter den 24. august, hvor NATO afsluttede operationen. Herefter fortsatte LINDORMEN frem til 1. oktober som kommandoskib for minerydningsstyrken. Endvidere var der givet politisk grønt lys for korvetten PETER TORDENSKIOLD's deltagelse i NATO's maritime operationer i Adriaterhavet i forbindelse med korvettens rutinemæssige deltagelse i NATO's stående flådestyrke, STANAVFORLANT. Korvetten indgik imidlertid først i styrken efter konflikten var afsluttet.

Bosnien

Situationen i Bosnien

Generelt har der været roligt i Bosnien i 1999. Under NATO's luftoperationer mod Eks-Jugoslavien steg spændingen i Republika Srpska, men det kom ikke til alvorlige episoder. I marts blev det bestemt, at det omstridte Brcko-område fremover skulle administreres som et neutralt særskilt distrikt, der var fælles for Republika Srpska og Føderationen, men styret af en nyskabt multiethnisk og demokratisk distriktsregering. Som en anden markant begivenhed kan nævnes, at Den Høje Repræsentant fra FN i marts afsatte præsidenten for Republika Srpska, Nikolaj Poplasen, fordi han havde modarbejdet implementeringen af Dayton-aftalen. I årets løb deltog SFOR desuden i anholdelsen af en række formodede krigsforbrydere i Bosnien.

NATO beslutter at tilpasse SFOR

I NATO har man løbende gennemført revurderinger af SFOR's styrke, struktur og opgaver mv. Disse overvejelser er mundet ud i en beslutning om, at SFOR skal reduceres fra ca. 30.000 personer til ca. 19.000, således at den nye styrke er implementeret

inden kommunalvalgene i Bosnien i april 2000. Brigadeniveauet udgår af kommandostrukturen, og der vil være tre divisioner, som hver har tre bataljoner direkte under sig. Hensigten er, at SFOR hovedsageligt skal bestå af enheder, der besidder fleksibilitet og mobilitet, og som vil være til stede i områder, hvor der erfaringsmæssigt er behov for det.

Det danske bidrag til SFOR

Ved rotationen i august måned blev panserinfanterikompagniet ved Den Danske Bataljon ikke afløst. Det danske styrkebidrag bestod herefter af bidrag til SFOR's hovedkvarter i Sarajevo, stabskompagniet for Den Nordisk-Polske Brigade, bataljonen med stab, stabskompagni, kampvognseskadron, logistikkompani samt nationalt støtteelement i alt ca. 600 personer.

Fremtidigt dansk bidrag til SFOR

Som følge af NATO's tilpasning af SFOR vil Den Nordisk-Polske Brigade blive nedlagt. Danmark har taget initiativ til at etablere en Nordisk-Polsk Kampgruppe af bataljonsstørrelse, som skal efterfølge brigaden i januar 2000. Det er hensigten, at bataljonen skal bestå af en multinational stab, et multinationalt stabskompagni, to polske infanterikompagnier, en dansk kampvognseskadron, en dansk opklaringsenhed, en baltisk opklaringsenhed, en multinational koordineringsgruppe for logistik samt et logistikkompani. Det danske bidrag ventes at omfatte ca. 400 personer.

Øvrige danske missioner

UNPREDEP

United Nations Preventive Deployment Force var en forebyggende fredsbevarende styrke, der havde til opgave at bevogte og overvåge grænsen mellem Makedonien og Serbien samt grænsen mellem Makedonien og Albanien. UNPREDEP havde en samlet styrke på ca. 1.050 soldater. Danmark bidrog med et infanterikompagni på ca. 90 soldater. De danske soldater bemandede et antal observationsposter langs grænsen til Albanien og patruljerede i samme område. Missionen ophørte, da Kina i FN's Sikkerhedsråd nedlagde veto mod at forlænge missionens mandat

ud over den 28. februar 1999. Hovedstyrken af det danske kompagni vendte hjem til Danmark den 23. marts 1999.

UNAMET, INTERFET og UNTAET

United Nations Mission in East Timor (UNAMET) havde til formål at støtte gennemførelsen af en folkeafstemning om Østtimors fremtidige status samt efterfølgende støtte implementeringen af afstemningsresultatet. På baggrund af omfattende uroligheder i Østtimor efter folkeafstemningen besluttede FN's Sikkerhedsråd den 15. september 1999 at autorisere indsættelsen af en australsk ledet multinational styrke i Østtimor - International Force East Timor (INTERFET). Den 25. oktober 1999 besluttede FN's Sikkerhedsråd at oprette United Nations Transitional Administration in East Timor (UNTAET), der skal afløse INTERFET. Danmark bidrog indledningsvis med to forbindelsesofficerer og senere med to stabsofficerer til INTERFET. De danske officerer overføres til UNTAET, når denne mission overtager ansvaret for Østtimor.

UNIKOM

United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission er en observatørmission på ca. 1.300 soldater, der siden Golfkrigen i 1991 har overvåget den demilitariserede zone mellem Irak og Kuwait. Selve observatørstyrken omfatter ca. 200 militære observatører, heraf seks danske. Observatørstyrken støttes af en infanteribataljon fra Bangladesh samt en række støtteenheder.

UNMOGIP

United Nations Military Observers Group in India and Pakistan er en observatørmission på ca. 46 observatører, der siden 1948 har overvåget det omstridte grænseområde Kashmir mellem Indien og Pakistan. Danmark bidrager med seks observatører og har desuden bidraget med en oberst som missionens næstkommanderende.

UNMOP

United Nations Mission of Observers in Prevlaka er en observatørmission på ca. 27 personer, der overvåger afmilitariseringen af

Prevlaka-halvøen i Kroatien. Danmark bidrager med én observatør.

UNMOT

United Nations Mission of Observers in Tadsjikistan er en observatørmission på ca. 38 personer, der overvåger fredsftalen mellem regeringen og oprørsstyrkerne i Tadsjikistan. Missionen er oprettet i januar 1993 og har hovedkvarter i Tadsjikistans hovedstad Dushanbe. Danmark bidrager med to observatører samt en brigadegeneral som Chief Military Observer.

UNOMIG

United Nations Observer Mission in Georgia er en observatørmission på ca. 100 observatører, der siden august 1993 har overvåget våbenhvilen mellem Georgien og provinsen Abkhasien. Danmark bidrager med fem observatører.

UNOMSIL/UNAMSIL

United Nations Mission of Observers in Sierra Leone (UNOMSIL) var en observatørmission, der fra juli 1998 havde til opgave at overvåge den militære og sikkerhedsmæssige situation i Sierra Leone. FN's Sikkerhedsråd besluttede den 22. oktober 1999 at erstatte UNOMSIL med en ny mission benævnt United Nations Mission in Sierra Leone (UNAMSIL). UNAMSIL omfatter bl.a. en fredsbevarende styrke, der skal støtte gennemførelsen af en fredsftale mellem regeringen og oprørsbevægelserne i Sierra Leone. Danmark bidrager med to observatører til missionen.

UNTSO

United Nations Truce Supervision Organisation er en observatørmission, der er oprettet efter våbenhvilen i 1949 mellem Israel og landets arabiske nabostater. Missionen består af ca. 150 observatører, heraf tolv danske.

UNGCI

United Nations Guards Contingent in Iraq består af en vagtstyrke, der siden Golfkrigen i 1991 har sikret nødhjælpsarbejdet i det nordlige Irak - herunder bevogtning af konvojer med nødhjælp. Danmark bidrog frem til oktober 1999 med ca. ti vagter. Udenrigsministeriet havde ansvaret for det danske kontingent, men Forsvarsministeriet bistod med rekruttering, iklædning og uddannelse. Det udsendte danske personel kom dels fra politiet og dels fra forsvaret.

Humanitær støtte fra forsvaret

Forsvaret har på flere områder bidraget til den humanitære indsats i forbindelse med den humanitære krise i Albanien, Makedonien og Kosovo i foråret og sommeren 1999. Forsvarsministeriet har bl.a. deltaget i Udenrigsministeriets koordination af den samlede danske humanitære indsats og har leveret nødhjælp til området, bl.a. medicin. Der er endvidere gennemført flyvninger med nødhjælp med flyvevåbnets C-130 Hercules transportfly og Gilli Gulfstream.

Flygtninge vender tilbage til Kosovo, efter den NATO-ledede KFOR-styrke har sikret området.

(Foto: Thomas Rønn).

NATO's topmøde i Washington og europæisk sikkerhed

NATO markerede sit 50 årsjubileum i 1999, men både jubilæet og NATO-topmødet i Washington i april 1999 blev præget af Kosovo-konflikten.

Kosovo-konflikten samt Alliancens rolle i bestræbelserne på at opnå en løsning illustrerede i praksis NATO's fremtidige udfordringer samt Alliancens relevans. Kosovo-konflikten bekræftede, at NATO er et effektivt militært og politisk krisestyringsinstrument, og at Alliancen bidrager til skabelse af stabilitet og sikkerhed i hele det Euro-Atlantiske område. Konflikten viste samtidig behovet for omstilling af særligt de europæiske allieredes forsvar i retning af krisestyring.

På NATO-topmødet blev der vedtaget et opdateret strategisk koncept. Konceptet beskriver Alliancens politiske mål og virkemidler. Der gøres op med tidligere tiders bipolar system og tankegang. Det slås fast, at det kollektive forsvar og den transatlantiske forbindelse fortsat er Alliancens kerneopgaver. Samtidig lægges fast, at Alliancens opgaver også omfatter krisestyring og partnerskab. Washington-topmødet var Polen, Tjekkiet og Ungarns første topmøde. Selvom der ikke blev udsendt nye invitationer, er NATO fortsat åben for nye medlemmer, og topmødet tilbød at støtte kandidatlandene i deres forberedelse.

På topmødet blev der truffet en række beslutninger, som vil sikre, at Alliancen vil være istand til at imødekomme nye krav og udfordringer. De allierede landes militære kapaciteter skal tilpasses og styrkes. Den europæiske søjle inden for Alliancen skal realiseres både inden for Alliancen og gennem samarbejde med WEU og EU. Alliancen skal også være bedre til at imødekomme truslen fra masseødelæggelsesvåben. Også NATO's samarbejde med partnerlandene styrkes yderligere – navnlig inden for krisestyring.

Der vil i de følgende afsnit blive sat fokus på europæisk sikkerhed, styrkelse af de militære kapaciteter, samarbejdet med NATO's kandidatlande, styrkelsen af Partnerskab for Fred og NATO's Sydøsteuropa initiativ.

Europæisk Sikkerheds- og Forsvarsidentitet/ Europæisk Forsvarsdimension

---

1999 var et skelsættende år for udviklingen af en europæisk sikkerheds- og forsvarsdimension. Tidligere tiders uenighed blev afløst af en ny og fælles vilje til konkret handling.

Mange afgørende beslutninger blev truffet i løbet af året. Senest i december på Det Europæiske Råds møde i Helsingfors. Der er tale om store og nye udfordringer for Europa og Danmark. Danmark deltager aktivt i drøftelserne om en styrkelse af det europæiske forsvar både i NATO og i EU. Målet er at forbedre indsatsen mod kriser og konflikter i Europa.

Processen startede på NATO's topmøde i 1994 og det senere NATO-udenrigsministermøde i 1996, hvor man besluttede at udvikle en europæisk sikkerheds- og forsvarsidentitet (ESDI) inden for NATO. Det centrale var, at WEU skulle have mulighed for at lede operationer med brug af NATO-aktiver i situationer, hvor NATO ikke selv ønskede at involvere sig.

De relevante WEU-ledede operationer forudsås at være de såkaldte Petersberg-operationer, som omfatter humanitære opgaver og redningsopgaver, fredsbevarende opgaver og kampstyrkers opgaver i forbindelse med krisestyring, herunder fredsskabelse. Opgaverne omfattede ikke territorialforsvar. Det var og er fortsat NATO's opgave.

På britisk initiativ tog drøftelsen af en fælles sikkerheds- og forsvarsidentitet fart i løbet af efteråret 1998. Erfaringerne fra Balkan havde vist et behov for at styrke de europæiske landes militære bidrag samt EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik - om nødvendigt også ved at give EU mulighed for at handle militært.

De britiske udmeldinger ledte efterfølgende til en fransk-britisk og senere en fælles enighed i EU om udvikling af en fælles europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik på mellemstatslig basis. Udviklingen skal så vidt muligt ske inden for den europæiske søjle i NATO.

På NATO-topmødet i Washington blev de nærmere rammer for samarbejdet med EU lagt. EU skal have adgang til NATO's planlægningskapacitet som led i, at NATO skal kunne stille sine aktiver til rådighed for EU-ledede operationer. Inddragelse af de europæiske allierede uden for EU er i den sammenhæng af stor betydning.

På Det Europæiske Råds møde i Köln i juni 1999 slog EU-landene fast, at EU skal kunne træffe afgørelser om alle de konfliktforebyggelses- og krisestyringsopgaver, der er fastlagt i Amsterdamtraktaten, dvs. Petersberg-opgaverne. EU skal derfor udvikle sin evne til selvstændig handling understøttet af troværdige militære styrker. En integration af relevante dele af WEU i EU skal undersøges, hvorefter WEU's rolle vil være udspillet. EU-landene skal også udvikle deres militære kapaciteter. Særligt efterretningsvirksomhed, strategisk transport, kommando og kontrol skal styrkes. Et mere effektivt forsvarsindustri samarbejde er et element i disse bestræbelser.

Det blev præciseret, at ikke-allierede EU-lande skulle have mulighed for fuldt ud på lige fod at deltage i EU-operationer. Der skulle også etableres tilfredsstillende ordninger for de europæiske medlemmer af NATO, der ikke var medlemmer af EU, således at de i videst muligt omfang kunne deltage i EU-ledede operationer. På mødet i Köln blev der også skitseret en organisatorisk struktur inden for krisestyring bestående af møder i Rådet (udenrigsministre) eventuelt suppleret med forsvarsministre, en permanent sikkerhedspolitisk komité i Bruxelles, en militærkomité og en militær stab. Formålet med den militære struktur var at kunne yde militær rådgivning til det politiske niveau. Det er tanken, at der skal kunne træffes beslutning herom inden udgangen af år 2000. En nyskabelse i 1999 var EU-forsvarsministrenes deltagelse i udenrigsministrenes rådsmøde i november 1999.

På Det Europæiske Råds møde i Helsingfors i december 1999 tog man de første skridt mod en udmøntning af erklæringen fra Köln. I Helsingfors blev man enige om at oprette en sikkerhedspolitisk komité i Bruxelles, en militær komité og en militær stab i EU. Indtil oprettelsen af disse permanente organer vil der i EU blive oprettet en midlertidig sikkerhedspolitisk komité, en midlertidig militær komité samt mulighed for udsendelse af militære eksperter til EU's Rådssekretariat. Det blev i Helsingfors ligeledes slået fast, at der ikke er tale om dannelsen af en Europa-hær, ligesom det blev slået fast, at EU kun vil iværksætte operationer, hvor NATO som helhed ikke er engageret. Samtidig enedes EU-landene om opstilling af et styrkemål for EU således, at EU inden år 2003 skal kunne udsende en styrke på korpsniveau (ca. 50.000-60.000 soldater) med 60 dages varsel og opretholde denne i mindst et år.

Udviklingen i 1999 har slået fast, at NATO er det primære forum

for transatlantisk sikkerhed. EU skal kunne bidrage til løsning af Petersberg-opgaverne. Med evt. integration af relevante dele af WEU i EU synes WEU på vej mod en nedlæggelse. Der er enighed om, at der ikke må ske nogen unødvendig duplikation af NATO, men udvikles et tæt samarbejde mellem EU og NATO. Udviklingen har aktualiseret problematikken omkring det danske forbehold. Det danske forbehold over for forsvarssamarbejde i EU betyder, at Danmark ikke vil kunne deltage i vedtagelsen af konkrete forslag (afgørelser og aktioner) med indvirkning på forsvarsområdet. Der er som sagt endnu ikke truffet nogen endelige beslutning om en fælles europæisk sikkerheds- og forsvarspolitik. Perspektivet er imidlertid nu blevet så konkret, at regeringen gjorde de øvrige EU-lande opmærksom på det danske forbehold i en rapport om militær krisestyring, som blev udarbejdet op til mødet i Det Europæiske Råd i Helsingfors i december 1999.

Styrkelse af de militære kapaciteter

På NATO-topmødet blev der på amerikansk foranledning vedtaget et initiativ (Defence Capabilities Initiative – forkortet DCI) til styrkelse af Alliancens militære kapaciteter. Initiativet blev lanceret med det formål at tilpasse Alliancens styrker til fremtidens krav, opgaver og udfordringer. Forsvaret skal kunne reagere hurtigt og effektivt på kriser som f.eks. krisen i Kosovo.

Hensigten med DCI er at få klarlagt områder, hvor Alliancens militære kapacitet bør styrkes. Initiativet indeholder en række konkrete anbefalinger inden for fem hovedgrupper, således:

- Evnen til hurtige og præcise indsættelser ("Effective Engagement") uanset om der er tale om at levere nødforsyninger til flygtninge eller om at nedkæmpe mål med mindst mulig skade på omgivelserne.
- Evnen til at bringe tropper og forsyninger frem til indsættelsesområdet i fornødent omfang og til rette tid ("Deployability and Mobility").
- Evnen til at opretholde styrkerne indsat i længere tid ("Sustainability and Logistics").

- Overlevelsessevnen såvel for styrker som for infrastruktur ("Survivability").
- Udbygning og forbedring af NATO's kommando-, kontrol- og kommunikationssystemer ("C3").

Anbefalingerne har i stor udstrækning været behandlet i NATO's forskellige komitéer. Der er også nedsat en styregruppe, der skal prioritere og drøfte spørgsmål omkring gennemførelse. Der arbejdes bl.a. på at fremme samarbejdet mellem de allierede landes forsvar (multinationalitet), fælles finansiering og fælles løsninger. Initiativet har en klar europæisk vinkel. Der er sat fokus på områder, hvor især de europæiske lande har svagheder. Der arbejdes således – både i NATO og i EU – på at forbedre de europæiske landes militære kapaciteter.

Fra dansk side arbejdes der aktivt for DCI-initiativets gennemførelse. Med det danske forsvarsforlig står vi godt. Både DCI og forsvarsforliget lægger stor vægt på mobilitet, anskaffelsen af nyt materiel og evnen til at deltage i internationale operationer.

Et styrket samarbejde med NATO's kandidatlande

Et andet af topmødets centrale initiativer var vedtagelsen af den såkaldte "Membership Action Plan" (MAP), dvs. en særlig plan, der skal bistå de lande, der ønsker at blive optaget i Alliancen. Planen skal ses som Alliancens udmøntning af den åbne dørs politik og topmødets tilsagn om, at de tre nye medlemslande ikke bliver de sidste. Danmark har været blandt de mest aktive fortalere for vedtagelsen af MAP.

Der er tale om et tilbud til de selverklærede kandidatlande (Albanien, Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Makedonien, Rumænien, Slovakiet og Slovenien) om bistand til disse landes videre forberedelser til eventuelt NATO-medlemskab. Bistanden består i rådgivning, vejledning og støtte inden for fem hovedområder: politisk-økonomiske, militære og forsvarsrelaterede, ressourcemæssige, sikkerhedsmæssige og endelig lovgivningsmæssige forberedelser.

Kandidatlandene vil selvsagt skulle tilslutte sig det politiske grundlag for Alliancen, herunder Den Nordatlantiske Traktat og det opdaterede strategiske koncept. Der er – i modsætning til tiltræ-

delsesforhandlingerne i EU – ikke tale om, at NATO har defineret et sæt militære kriterier mv., hvis opfyldelse automatisk leder til medlemskab af Alliancen. Beslutningen om at invitere nye medlemmer er fortsat politisk. Gennemførelse af MAP-processen har derfor mere karakter af en intensiv politisk dialog om kandidatlandenes udvikling af demokratiske forsvarsstrukturer, gode nabo-relationer, økonomiske og samfundsmæssige udvikling, behandling af nationale mindretal osv. Disse forhold har alle betydning for sikkerheden og stabiliteten i Europa. MAP kan dermed ses som en slags målestok for kandidatlandenes evne og vilje til at efterleve det værdigrundlag samt påtage sig de rettigheder og forpligtelser, som et medlemskab af Alliancen forudsætter.

Den militære rådgivning og bistand ydes på baggrund af en årlig rapport om kandidatlandenes forsvarsplaner og målsætninger i forberedelserne til et eventuelt medlemskab. Bistanden kommer først og fremmest til udtryk i form af en konsolideret NATO-vurdering af kandidatlandenes planer og fremskridt. Kandidatlandene får herigennem et fingerpeg, om de er på rette kurs i forberedelserne til evt. medlemskab af Alliancen. Samtidig er det værdifuld bistand til udvikling af effektive nationale forsvarsstrukturer, som under alle omstændigheder udgør en central del af landenes demokratiske og selvstændige udvikling.

Styrkelsen af Partnerskab for Fred

NATO's Partnerskab for Fred-samarbejde (PFP) har siden dets etablering i 1994 været en stor succes. På topmødet i Washington besluttede NATO at etablere et endnu tættere og mere operativt samarbejde med partnerlandene. Hovedmålet er at styrke partnerlandenes muligheder og evne til at indgå i kommende NATO-ledede krisestyringsoperationer. Det skal ske ved at knytte partnerlandene tættere til Alliancens daglige samarbejde. Samtidig styrkes Alliancens mulighed for at deltage i fredsstøttende operationer uden for NATO's område.

Danmark har arbejdet aktivt for at få styrket NATO's samarbejde med partnerlandene.

Et væsentligt element er en politisk-militær aftale, der sætter rammerne for partnerlandenes deltagelse i NATO's beslutningstagning, planlægning og udførelse af eventuelle NATO-ledede fredsstøttende operationer. Det er kun rimeligt, at de partnerlande, der

bidrager til en operation, får indflydelse på dens gennemførelse. I tilknytning til den politisk-militære rammeaftale skal der etableres tæt militært samarbejde inden for bl.a. træning og uddannelse, styrkelse af partnerlandenes kapaciteter samt tilnærmelse af NATO's og partnerlandenes forsvarsplanlægning inden for PFP.

NATO's Sydøsteuropa initiativ

På Washington-topmødet blev der også lanceret et initiativ til fremme af fred og stabilitet i Sydøsteuropa. Formålet er både at overvinde skaderne forårsaget af de nylige konflikter i regionen samt at skabe stabilitet på længere sigt. Initiativet udgør et væsentligt bidrag til EU's stabilitetspagt for regionen. Initiativet omfatter et forum for landene i regionen, hvor man drøfter, hvorledes sikkerheden og stabiliteten kan styrkes. Dette forum var bl.a. et nytigt konsultationsinstrument under Kosovo-krisen.

Hoveddrivkraften i initiativet på det politiske niveau udgøres af PFP-samarbejdet, hvori både Albanien, Bulgarien, Makedonien, Rumænien og Slovenien deltager aktivt. NATO kan herigennem bl.a. medvirke til at igangsætte og vejlede omkring praktisk samarbejde på områder som omstrukturering af de væbnede styrker, krisestyring, forsvarsplanlægning og -budgettering samt demokratisk kontrol af de væbnede styrker.

Det er endvidere tanken, at NATO skal medvirke til at skabe bedre fokusering og koordination af den betragtelige mængde af bilateral støtte, der tilflyder de sydøsteuropæiske lande i kølvandet på konflikterne i Kosovo og Bosnien.

Det multinationale dansk-tysk-polske korps i Polen

Folketingsbeslutning om etablering af det multinationale korps

---

Det dansk-tysk-polske korps, Multinational Corps Northeast, hvis hoved-kvarter er beliggende i Szczecin, Polen, er nu en realitet. Folketinget gav den 15. april med stort flertal sit samtykke til forsvarsministerens beslutningsforslag om, at Danmark kunne meddele Forbundsrepublikken Tyskland og Polen, at konventionen om oprettelse af det fælles multinationale korps – forkortet MNC NE – tiltrædes. Konventionen om oprettelse af det multinationale korps i Polen var i september 1998 blevet underskrevet af de tre landes forsvarsministre med forbehold for parlamentarisk samtykke. Lignende parlamentsbeslutninger blev gennemført senere på året i Polen og Tyskland. Konventionen trådte i kraft med virkning fra den 13. november 1999.

Fortiden

Rendsborg var hjemsted for et multinationalt hovedkvarter i mere end 50 år efter Anden Verdenskrig heraf mere end 30 år som hjemsted for "Headquarters Allied Land Forces Schleswig-Holstein and Jutland", forkortet HQ LANDJUT.

HQ LANDJUT blev etableret den 1. april 1962 i konsekvens af beslutningen om en ny kommandostruktur for det baltiske område (Oslo-aftalen, 1961). Hovedkvarteret i Rendsborg blev bemanded med personel fra USA, England, Canada, Tyskland og Danmark. Efter ophøret af den Kolde Krig blev NATO's kommandostruktur reduceret betydeligt. I den forbindelse indgik Tyskland og Danmark en aftale med den øverstkommanderende for NATO styrkerne i Europa, SACEUR, om bevarelse af hovedkvarteret i området. Aftalen blev underskrevet den 24. maj 1994.

Åbningsceremonien

Det nye korps er således baseret på det dansk-tyske korps samarbejde i HQ LANDJUT i Rendsborg. HQ LANDJUT blev reelt opløst 29. april, hvorefter overgangen til det nye hovedkvarter MNC NE blev påbegyndt. Overgangsfasen blev afsluttet med flytningen af personel og materiel fra Rendsborg til de nyrenoverede hovedkvartersbygninger i Szczecin i juli måned. Alle de medflyttende danske familier er nu indlogeret i lejede huse eller lejligheder, og den internationale skole startede planmæssigt ved skoleårets start i september.

Ved åbningsceremonien i Szczecin den 18. september underskrev forsvarsministrene en generel aftale for korpsset samt et direktiv for den fælles øvelsesvirksomhed, og forsvarscheferne underskrev en aftale for korpskomitéen.

*Forsvarsminister Hans Hækkerup skriver under på korpsaftalen, mens chefen for korpsset, generaløjtnant H.H. Ekmann ser til.
(Foto: MNC NE).*

Korpsets organisation og opgaver

Alle tre lande bidrager til opstilling af det multinationale hovedkvarter. Herudover bidrager hvert af landene med en division og et antal korpstroppe, herunder bl.a. en telegrafbataljon. Alle enheder opstilles og uddannes som en del af de enkelte landes styrker.

Korpsets krigsorganisation omfatter ca. 70.000 soldater, ca. 700 kampvogne, ca. 420 artilleripjecer og ca. 650 infanterikøretøjer. Hertil kommer luftværsenheder og panserværnshelikoptere.

Korpset tilmeldes i sin helhed til NATO til brug for løsning af de kollektive forsvarsopgaver, dvs. artikel 5-opgaver. Tilmeldingen til NATO vil omfatte både det multinationale hovedkvarter på ca. 150 personer og de nationale styrkebidrag. Korpset vil i den sammenhæng indgå i løsning af Alliancens krisestyrings- og forsvarsopgaver i samarbejde med styrker fra andre værn og andre allierede.

Korpshovedkvarteret skal desuden – med eller uden underlagte enheder eller andre til formålet udpegede styrkebidrag – kunne bidrage i forbindelse med multinationale krisestyringsopgaver og fredsstøttende operationer (ikke-artikel 5-opgaver) samt i humanitære operationer, katastrofnehjælpssituationer o. lign. Hovedkvarteret skal bl.a. kunne varetage rollen som et Land Component Command hovedkvarter i forbindelse med en CJTF-operation (Combined Joint Task Force Operation). Udover NATO-sammenhæng vil hovedkvarteret kunne stilles til rådighed for andre organisationer i forbindelse med gennemførelse af fredsstøttende operationer.

I alle tilfælde vil en indsættelse af hovedkvarteret fordrer enighed mellem de tre lande samt en konkret national godkendelse. En udsendelse i de nævnte operationer vil typisk skulle gennemføres i snævert samarbejde med civile myndigheder.

Fremtiden

Hovedkvarteret er nu i en konsolideringsfase, som forventes afsluttet i efteråret 2000. De fælles procedurer er vigtige elementer i NATO's hidtidige succes, også når det gælder driften af et multinationalt hovedkvarter. Der stilles store krav til alle stabsmedlemmer, og hovedkvarteret må have tid til at finde sin form.

Hovedkvarteret vil vægte uddannelse, der kan forbedre korpsets evne til at indgå i og gennemføre multinationale værnssfælles operationer - Combined Joint Operations. Korpset vil således øve og forbedre sine evner til at løse opgaver i et multinationalt miljø, i samarbejde med andre hovedkvarterer og fly- og flådestyrker, hvilket er i overensstemmelse med den sikkerhedspolitiske situation og NATO's behov.

Det vil stille store krav til Polen at blive fuldt integreret i NATO, og Danmark har et medansvar for at sikre, at integrationsprocessen skrider frem i et fornuftigt tempo til gavn for den fælles sikkerhed i Europa.

Forsvarets østsamarbejde – fra udvikling til konsolidering

Indledning

1999 markerer afslutningen på et i mange henseender hæsblæsende årti i sikkerhedspolitisk forstand – et årti, der siden Murens fald bl.a. er blevet tegnet af NATO's åbning mod øst og en nærmest eksplosiv vækst i samarbejdsrelationerne med de central- og østeuropæiske lande. Udviklingen sættes yderligere i relief af vedtagelsen af NATO's nye strategiske koncept, hvor samarbejdet med bl.a. de tidligere Warszawapagtlande nu er blevet en af Alliancens kerneopgaver. Med den forestående revision af Lov om forsvarrets formål, opgaver og organisation m.v. vil østsamarbejdet snart også være en integreret del af dansk forsvars kerneopgaver.

Det kan derfor på tærsklen til det 21. århundrede være på sin plads at gøre status over udviklingen af forsvarrets østsamarbejde. Hvad har Danmark opnået? Hvordan tegner udviklingen sig de kommende år? Og ikke mindst – hvad betyder dette for dansk forsvar fremover?

Fra dialog til dagligt militært samarbejde

Det startede med NATO-topmødet i London i 1990, hvor Alliancen rakte hånden ud med et tilbud om dialog og samarbejde. Derfor blev det Nordatlantiske Samarbejdsråd (NACC) dannet i 1991, derefter fulgte lanceringen af Partnerskab for Fred (PFP) i 1994. Det Euro-Atlantiske Samarbejdsråd (EAPC) afløste NACC i 1997, samme år som NATO og Rusland indgik den Grundlæggende Akt om udvikling af NATO-Rusland forholdet. Washington-topmødet satte med sin velkomst til Polen, Tjekkiet og Ungarn som nye allierede et værdigt – men også kun foreløbigt – punktum for denne udvikling. Med vedtagelsen af det såkaldte Membership Action Plan (MAP) program for de erklærede kandidatlande blev der således slået en tyk streg under fortsættelsen af udvidelsesprocessen i det nye årtusinde.

Udviklingen har fra indledningen af den sikkerhedspolitiske dialog og de første samarbejdstiltag i begyndelsen af 1990'erne og frem til i dag i mange henseender repræsenteret et kvantespring. EAPC er i dag et egentligt konsultationsforum. NATO har i år – i øvrigt på dansk initiativ – vedtaget et sæt procedurer for en vidtgående involvering af partnerne i planlægning, konsultationer og gennemførelse af fælles fredsstøttende operationer. PfP er i dag en velsmurt maskine, og man kan roligt sige, at samarbejdsaktiviteterne for længst er blevet til en fast ingrediens i Alliancens hverdag. Udviklingen af det militære og forsvarsrelaterede samarbejde i PfP-regi har i hele forløbet i betydelig grad været præget af forsøget på både konceptuelt, proceduremæssigt og på anden vis militærfagligt at følge med den sikkerhedspolitiske udvikling. Bosnien- og nu Kosovo-erfaringerne har spillet, og spiller fortsat en meget vigtig rolle i den fortsatte udvikling af PfP.

Forsvarets østsamarbejde – foreløbige resultater

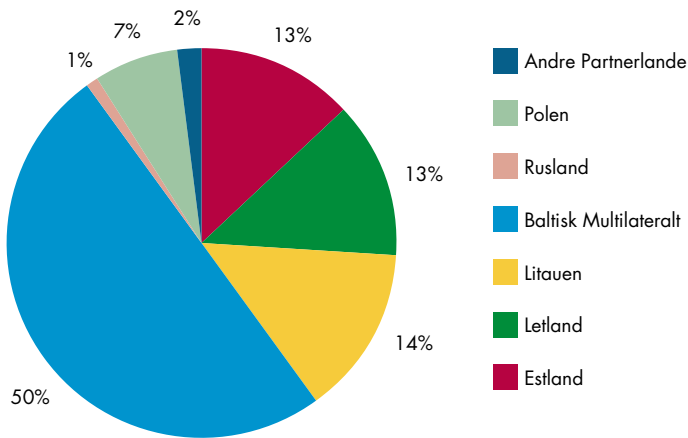
Det vil ikke være at tage munden for fuld at sige, at forsvarets østsamarbejde kan tage sin del af æren for en række af succeshistorierne i ovennævnte udvikling.

Der går til eksempel en lige linje fra indledningen af det dansk-polske og det dansk-tysk-polske militære samarbejde i 1993/94 til Polens indtræden i NATO i marts måned 1999. Det bi- og trilaterale samarbejde rummede fra starten en vision om polsk NATO-medlemskab. Kun få havde turde forudsige, at udviklingen ville gå så hurtigt, at det allerede i september 1999 var muligt at høste de første frugter af større betydning for dansk forsvars fremtid i form af oprettelsen af det multinationale korps med hovedkvarter i Szczecin i Polen.

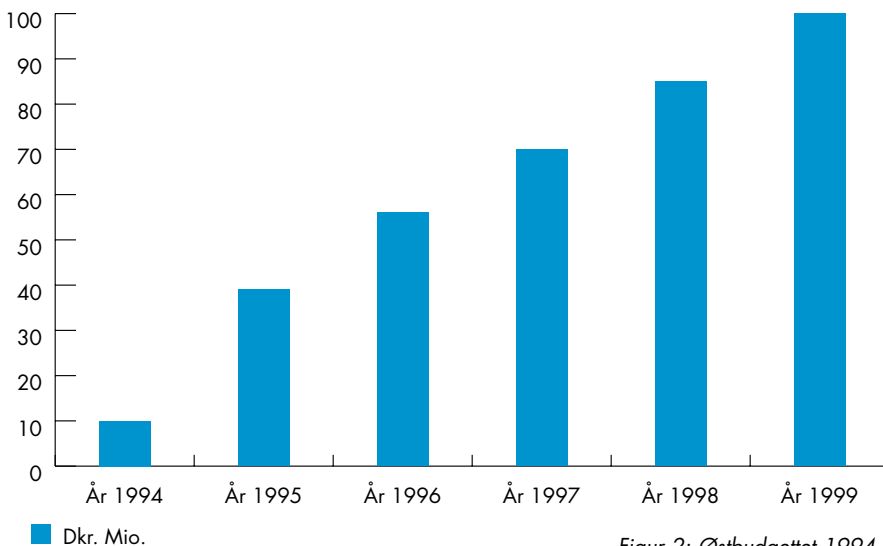
Forsvarets østsamarbejde har været på forkant af udviklingen. NATO-hovedkvarteret i Bruxelles kan bekræfte, at Danmark har ført en endog meget aktiv politik i udviklingen af PfP og senest MAP. Det har Danmark gjort dels udfra et overordnet ønske om at fremme stabilitet og udviklingen af demokratiske forsvarsstrukturer i Central- og Østeuropa, dels ud fra ønsket om at udvikle samarbejdsrelationerne i vort nærområde og derved støtte de baltiske landes tilnærmelse til og ønske om medlemskab af Alliancen.

Efter Polens optagelse i Alliancen er det primære fokus i forsvarets østsamarbejde rettet mod Estland, Letland, Litauen og Rusland. Grundstenen hertil blev lagt i form af indgåelse af bilaterale samarbejdsaftaler med alle de nævnte lande i perioden oktober 1993 – oktober 1994. Siden er fulgt lignende aftaler med en lang række central- og østeuropæiske lande. Prioriteringen af samarbejdet kan illustreres med den procentvise fordeling af østbudgettet på de enkelte samarbejdslande i 1999; se figur 1.

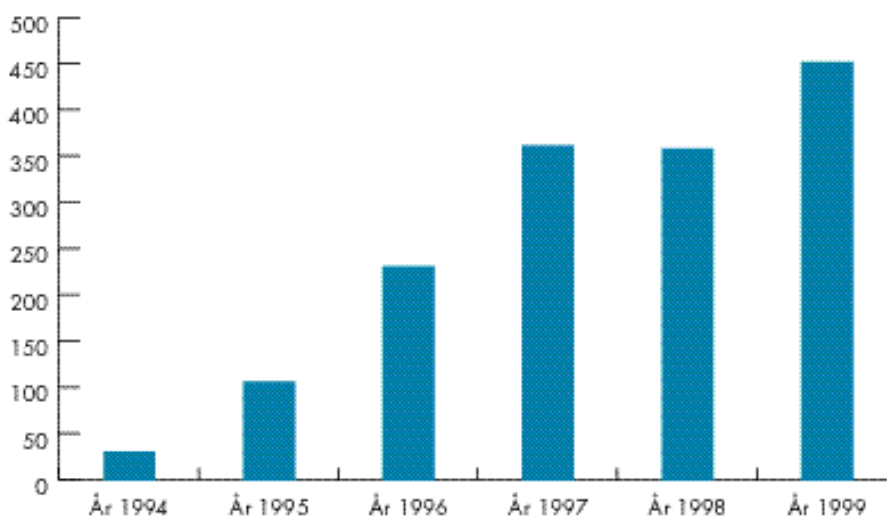

Figur 1: Procentvis fordeling af østbudgettet 1999

Figur 2: Østbudgettet 1994 – 1999

Udviklingen i østsamarbejdets omfang og finansiering er illustreret i figur 2 og 3. Fra i østsamarbejdets spæde begyndelse i 1994 at omfatte godt 30 aktiviteter er antallet af aktiviteter i år oppe på godt 450. Målt på de med østsamarbejdet direkte forbundne udgifter er beløbsrammen i samme periode tidoblet fra ca. 10 mio. kr. i 1994 til afsættelse af 100 mio. kr. i 1999. Forsvarsforliget 2000-2004 øremærker også fremover 100 mio. kr. årligt til forswarets østaktiviteter.

Figur 3: Østaktiviteter 1994 - 1999

Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen har i sagens natur været præget af landenes særlige udgangspunkt som små stater med en nyligt genvunden selvstændighed og følgelig med et behov for genopbygning af demokratiske samfunds- og forsvarsstrukturer stort set fra bunden. Østsamarbejdet har fra starten haft et dobbelt sigte. Dels at bidrage til opbygning af en tilstrækkelig selvforsvarskapacitet, dels at understøtte de tre landes ønske om at tage et aktivt internationalt medansvar i form af bl.a. deltagelse i fredsstøttende operationer.

Udviklingen af nye styrkestrukturer har naturligt stået i centrum for den danske indsats. Men samarbejdet omfatter også en række andre fokusområder, f.eks. støtte til forsvarsplanlægning, etablering af organisatoriske strukturer, indførelsen af NATO procedurer og -uddannelsesstandarder, logistisk samarbejde, officersud-

dannelser, delingsfører- og kompagnichefskurser, funktionsuddannelser i alle tre værn, donation af kommunikationsudstyr samt ikke mindst en knopskydning af enhed til enhed-samarbejdsrelationer, som på dansk side har involveret ganske mange enheder i samarbejdet. Som konkrete eksempler fra 1999 kan nævnes samarbejde omkring etablering af logistiske strukturer i Estland, et samarbejde med Letland og Litauen omkring etablering af eftersøgnings- og redningskapaciteter, og et samarbejde med Litauen omkring etablering af et ingeniørtræningscenter. I de senere år er der i øvrigt lagt særlig vægt på hjælp til uddannelse af instruktører inden for militær træning og uddannelse. I det bilaterale samarbejde vil der fremover indgå et større element af våbendonationer ledsaget af forskellige former for dansk rådgivning og bistand.

De multilaterale projekter har spillet en fremtrædende rolle i samarbejdet. Den danske medvirken til beslutningen allerede i 1994 om at etablere en fællesbaltisk fredsbevarende bataljon, BALTBAT, har siden vist sig at være en af de mest markante succeser. Navnlig for balterne selv, men også som en opmuntring for den kreds af vestlige lande, der valgte at støtte dette projekt. Projektet har haft stor politisk og militær betydning som katalysator for udviklingen af nationale forsvarsstrukturer i bred forstand. Estland, Letland og Litauens deltagelse først i den danske bataljon i UNPROFOR og siden i IFOR og SFOR har desuden givet landene uvurderlige erfaringer for den videre udvikling både af BALTBAT og det nationale forsvar. Den omfattende støtte til BALTBAT skyldes, at man fra dansk side har lagt afgørende vægt på en rotationsvis deployering af BALTBAT-kontingenter med den danske bataljon i Den Nordisk-Polske Brigade.

Siden fulgte den danske støtte til etableringen af en fælles baltisk flådeenhed, BALTRON, til det fællesbaltiske projekt vedr. luftrumskontrol m.v., BALTNET, samt til etablering af et fælles forsvarsakademi i Tartu i Estland, BALTDEFCOL.

BALTRON er nu erklæret operativt, og BALTDEFCOL's danske chef og den internationale lærerstab påbegyndte i august 1999 undervisningen af det første hold baltiske kadetter.

Udsigterne for de multilaterale projekter tegner godt. De baltiske lande har således nået et stadie, hvor de både har viljen og evnen til at overtage ansvaret for den videre udvikling af projekterne.

Denne baltificering vil samtidig betyde, at de vestlige lande fremover kan fokusere på den langsigtede koordination af den bilaterale bistand inden for Baltic Security Assistance Group, BALTSEA, mens de baltiske lande selv overtager projektstyringen af de multilaterale projekter.

Samarbejdet med den øvrige række af central- og østeuropæiske lande tog for alvor fart omkring 1995. Danmark har i dag samarbejdsprogrammer med Bulgarien, Rumænien, Rusland, Slovakiet, Slovenien og Ukraine samt spirende mere ad hoc prægede aktiviteter med Albanien. Det tidligere østsamarbejde med Tjekkiet, Ungarn og Polen danner nu – med hovedvægten lagt på Polen – grundlag for en særlig dansk overgangsbistand til de tre landes integration i Alliancen.

Samarbejdet med de central- og østeuropæiske lande har i modsætning til samarbejdet med de baltiske lande generelt været præget af forsvarsdiplomatiske aktiviteter, dvs. besøgsvirksomhed og drøftelser på højt niveau. Men også erfaringsudveksling vedr. fredsbevarende operationer, uddannelses- og managementsystemer samt miljømæssige forhold har været inddraget. Årsprogrammerne har generelt omfattet fem til ti aktiviteter pr. land.

Danmark står således ved udgangen af 1990'erne med et særdeles godt grundlag for i de kommende år at kunne koncentrere samarbejdet om støtte til gennemførelse af partnerlandenes langsigtede forsvarsstrukturplaner. Der tegner sig foreløbigt et samarbejde omkring flerårige projekter omhandlende bl.a. rådgivning om forsvarspolitik, rådgivning vedr. miljø på forsvarrets etableringer, forsvarsplanlægning, budgetlægning og national lovgivning, samarbejde omkring multinationale formationer, samarbejde vedr. reaktionsstyrker samt støtte til etablering af fredsstøttende kapaciteter.

Rusland valgte under Kosovo-krisen at fastfryse samarbejdet med NATO-landene. Det er håbet, at der vil kunne skabes de rette betingelser for en genoptagelse og udvikling af samarbejdet.

Alt i alt har østsamarbejdet i det første årti budt på ikke blot store og spændende udfordringer for dansk forsvar, men også en

række markante resultater både bilateralt og som følge af Danmarks engagement i Alliancens udvikling af de nye samarbejds-mekanismer.

Østsamarbejdet på tærsklen til det 21. århundrede

PfP og forsvarets østsamarbejde er blevet en succes først og fremmest, fordi samarbejdet har udfyldt et tomrum efter den Kolde Krigs ophør, og fordi samarbejdet har imødekommet klare, konkrete behov hos partnerlandene. Situationen er i dag, at partnerlandene indgår på lige fod med allierede styrker i operationerne i Bosnien og Kosovo. Det gælder også de baltiske landes deltagelse i den danske bataljon i Den Nordisk-Polske Brigade i SFOR. Der er allerede gjort synlige fremskridt m.h.t. forsvarsreformerne, men nok så vigtigt, de fleste partner- og kandidatlande har udarbejdet langsigtede forsvarsplaner, der danner grundlag for gennemførelsen af nødvendige reformer og omstilling til NATO's forsvarsstrukturer indenfor en tidshorizont på ca. 10-15 år.

Danmark står således i dag med et fundamentalt anderledes og mere velfunderet grundlag for det fremtidige østsamarbejde end for knap 10 års siden. Det fremtidige østsamarbejde vil i langt højere grad end i dag kunne baseres på et balanceret partnerskab til gensidig nytte. Opgaven består dermed i at konsolidere og intensivere samarbejdet til gensidigt udbytte og til gavn for freden og stabiliteten i Europa.

Det bliver ikke udfordringer, det kommer til at skorte på. Antallet af aktiviteter vil formentligt forblive nogenlunde det samme som i dag. Konsolideringen af østsamarbejdet forudses dog at indebære en betydelig kvalitativ styrkelse – med deraf følgende mulighed for større dansk udbytte. Nøgleordene fremover hedder bl.a. projektorientering, fokusering og styrket evaluering. Projektorienteringen vil først og fremmest bestå i at skræddersy bi- og multilaterale aktiviteter til støtte for partner- og kandidatlandenes langsigtede forsvarsplaner og planlægningsmål i forhold til NATO. Det flerårige projektperspektiv vil desuden give bedre muligheder for at indpasse østsamarbejdet som en naturlig del af forsvarets samlede aktiviteter. Danmark vil samtidig – bl.a. i kredsen af BALT-

SEA-lande – søge at fastholde samarbejdet og koordinationen mellem de vestlige lande, der støtter de baltiske lande.

Den kommende revision af Lov om forsvarets formål, opgaver og organisation mv. vil på denne baggrund markere en egentlig integration af østsamarbejdet som en helt naturlig del af forsvarets dagligdag og opgavesæt. Det betyder bl.a., at østsamarbejdet fremover – på linie med forsvarets øvrige fredstidsaktiviteter – må betragtes som en af mulighederne for at yde bistand. Men også som en mulighed for at udbygge danske officerer og befalingsmænds militære færdigheder, uddannelseskompetence osv. For forsvarets personel betyder det ud over de faglige udfordringer og kravene til at optræde som ambassadører for Danmark, at østsamarbejdet også vil være en karrieremulighed på linie med enhver anden tjeneste. Østsamarbejde vil ikke længere være en sekundær opgave, der betyder, at der går noget tabt i varetagelsen af andre opgaver. Derfor må det også sikres, at østaktiviteterne giver maksimalt udbytte både for vore partnere og for dansk forsvar.

Østsamarbejdet vil fremover stille større krav til dansk forsvar. Testen vil bestå i, dels om dansk forsvar fortsat evner at bidrage positivt til vore partners opbygning af demokratiske og NATO-kompatible forsvarsstrukturer, dels om forsvaret i fællesskab med partnerlandenes forsvar kan leve op til kravene til fremtidens multinationale formationer og operationer.

Der er lagt op til en flyvende start på det næste årtusinde.

Den tilpassede Traktat om konventionelle styrker i Europa (CFE-traktaten)

På OSCE topmødet 18.-19. november 1999 i Istanbul vedtog stats- og regeringscheferne for de 30 CFE-lande den tilpassede CFE-traktat. Dermed er den oprindelige CFE-traktat fra 1990 bragt i overensstemmelse med de politiske realiteter i Europa efter Warszawa-pagtens opløsning og Sovjetunionens sammenbrud. De vigtigste ændringer i den tilpassede traktat knytter sig til bortfaldet af traktatens gruppestruktur, der afspejlede NATO og Warszawa-pagten, og en ændring af zonelofterne til lofter for de enkelte landes territorier. (Zonelofterne angav den mængde af særligt militært materiel, der jf. aftalen må være i en bestemt zone.) For hvert land gælder herefter et nationalt loft, der er ufravigeligt og ikke geografisk defineret, og et territorialt loft. Et territorialt loft, der er højere end det nationale loft, tillader stationering af fremmede styrker. NATO-landene har samtidig udvirket, at den fleksibilitet, der tidligere fulgte af zonelofterne, nu tilvejebringes gennem en adgang til midlertidigt at gennembryde de territoriale lofter i forbindelse med en krise. Det er således muligt at koncentrere styrker op til et korps størrelse fra flere NATO-lande som en forebyggende foranstaltning, uden at man derved overtræder traktaten. For Rusland har det været afgørende, at man i den tilpassede traktat opnåede en vis lempelse af de særlige begrænsninger, der knytter sig til det såkaldte flankeområde, herunder Nordkaukasus. Der er desuden for adskillige lande sket en vis sænkning af lofterne i forhold til den gældende traktat.

Efter at CFE-traktaten i 1995 havde opnået sit indledende formål – at reducere beholdningerne af kampvogne, pansrede mandskabsvogne, artilleri, kampfly og helikoptere med mere end 50.000 stk. – har traktatens væsentligste indhold været bestemmelserne om informationsudveksling og adgangen til inspektion. Disse aktiviteter er med tilpasningen blevet gjort yderligere effektive, således at traktaten fortsat vil kunne udgøre en hjørnesten i europæisk sikkerhed. Antallet af tilfælde, hvor der opstår notifika-

*Destruerede russiske kampvogne.
(Foto: Forsvaret)*

tionspligt, er øget i forhold til den gældende traktat, ligesom der er nye situationer, som kan give anledning til at gennemføre inspektioner – især i forbindelse med overskridelse af de territoriale lofter. Så selvom den tilpassede traktat er en mere fintmasket traktat på grund af de territoriale lofter – og dermed forventeligt lettere at kontrollere – er der altså samtidig kommet både nye informations- og kontrolopgaver til.

Protokollen om informationsudveksling forpligter landene til at afgive en årlig datapakke omfattende landenes hær-, fly- og luftforsvarstyrker, deres samlede beholdninger i de fem våbenkategorier samt våbnenes geografiske placering ved de enkelte militære faciliteter. Samtidig skal oplyses hvilke våben, der i det foreløbne år er tilført til og fjernet fra tjeneste, ført ind i eller ført ud af det geografiske anvendelsesområde samt tilført til eller fjernet fra kategorierne "afventer bortskaffelse" og "afventer eksport".

I årets løb udløser følgende omstændigheder notifikationspligt:

1. Permanente ændringer i den organisatoriske struktur.
2. 10 % ændringer i faktiske beholdninger i de enkelte våbenkategorier ved de enkelte enheder.
3. Transit, som højst må tage 42 dage; både det transiterende land og de(t) transiterede skal notificere (transit af danske CFE-våben til fredsstøtte i Ex-Jugoslavien skal således notificeres - sammenhold i øvrigt med pkt. 8).
4. Faktiske beholdninger af egne og fremmede CFE-våben på et lands territorium (hvert kvartal).
5. Ændringer til de kvartalsvise notifikationer på mindst 30 kampvogne eller 30 pansrede mandskabsvogne eller 10 stk. artilleri eller 18 fly eller 18 helikoptere.
6. Tilladelse til et andet land til benyttelse af "headroom" (afstanden mellem nationale beholdninger og det territoriale loft for den pågældende kategori).
7. Overskridelse af territoriale lofter i forbindelse med a) militære øvelser og b) midlertidige deployeringer (kriser); både værtslandet og deployerende land(e) skal notificere; ved længerevarende deployeringer skal notifikationen opdateres.
8. Deltagelse i fredsstøttende missioner med CFE-våben.

Af verifikationsprotokollen fremgår, at landenes pligt til at modtage inspektioner bestemmes på årsbasis af den "passive kvote", der udregnes som 20 % af antallet af "verifikationsobjekter" (dvs. militære faciliteter), hvor der befinder sig våben af de omfattede kategorier. Omkostningerne i forbindelse med de første 15 % afholdes af modtagerlandet og de sidste 5 % af det inspicerende land. Inspektionerne kan rettes mod a) et erklæret område (informationsudvekslinger viser, at her findes CFE-våben), b) et specificeret område (specificeret af det inspicerende land med henblik på at opklare, hvorvidt her findes ikke-oplyste våben – en såkaldt anfægtelsesinspektion) og c) et udpeget område (et område, der er udpeget i forbindelse med overskridelse af de territoriale lofter). Et inspektionshold vil normalt være på ni mand. Ved inspektioner i et udpeget område, som kan være op til 10.000 km², vil holdet kunne være betydeligt større med fem mand fra det ledende land og en ligelig repræsentation fra hver af de øvrige lande, som måtte være interesserede. Ved længerevarende deployeringer er der mulighed for gentagne inspektioner.

Hverken den oprindelige eller den tilpassede traktat indeholder bestemmelser om koordination af de aktive inspektioner. NATO har hele tiden fulgt den praksis, at NATO-landene ikke foretager inspektioner hos hinanden, og at inspektioner i ikke-NATO lande koordineres. Denne koordination vil blive videreført, men da det nu drejer sig om 19 landes inspektioner i 11 lande, er der opstået et vist misforhold mellem de til rådighed værende passive kvoter og de enkelte NATO-landes ønsker om at udføre inspektioner. Dette søges modvirket ved udstrakt brug af multinationale inspektionshold. Situationen kompliceres af, at ikke-NATO lande i et vist omfang foretager inspektioner i ikke-NATO-lande.

Landene skal som noget nyt ud over inspektionsaktiviteterne notificere hinanden om en forestående bortskaffelse af CFE-våben udover, hvad evt. reduktionsforpligtelser kræver. Bortskaffelsen kan ske enten ved destruktion eller modifikation, og notifikationen sker med henblik på at give interesserede parter mulighed for – for egen regning – at bese resultatet af destruktionen/modifikationen.

Den tilpassede CFE-traktat træder i kraft, når samtlige 30 lande har ratificeret den. Dette vil formentligt tage et par år. Indtil da gælder den oprindelige traktat. Den tilpassede CFE-traktat vil herefter være åben for nye lande, som geografisk befinder sig i området fra Atlanten til Ural. Ansøgninger vil blive behandlet individuelt.

Danmarks lofter i den tilpassede traktat – og i den gældende

	Kampvogne	Pansrede Mandskabsvogne	Artilleri	Fly	Helikoptere
Nationale lofter	335	336	446	82	18
Territoriale lofter	335	336	446	-	-
Lofter i gældende CFE traktat	353	336	503	106	18

Sammenfaldet mellem nationale og territoriale lofter i den tilpassede traktat markerer videreførelsen af dansk ikke-stationeringspolitik (der gælder ikke territoriale lofter for fly og helikoptere).

Det forventes, at Danmark vil være berettiget til at udføre fire til fem inspektioner årligt, hvortil kommer mulighederne for at have gæsteinspektører på andre landes hold.

Det vil fortsat være en vigtig opgave for dansk forsvar, at bruge de instrumenter, som våbenkontrolregimerne rummer, for at bidrage til sikkerheden i Europa.

Forsvarets Efterretningstjeneste

Indledning

I det forløbne år har der i forskellige sammenhænge været opmærksomhed omkring virksomheden i Forsvarets Efterretningstjeneste. Derfor orienteres der her kort om tjenestens opgaver, herunder især om elektronisk indhentning, efterretningsmæssig støtte til internationale operationer samt den militære sikkerhedstjeneste.

Opgaver

Forsvarets Efterretningstjenestes væsentligste opgave er at indhente, bearbejde og formidle informationer med henblik på at holde regeringen og forsvarrets myndigheder underrettet om forhold i udlandet, der kan påvirke danske sikkerhedsinteresser generelt. Et vigtigt element i disse interesser er forhold af betydning for sikkerheden for de danske soldater og andre, som er udsendt i internationale opgaver.

Endvidere har Forsvarets Efterretningstjeneste til opgave på vegne af forsvarschefen at varetage kontrollen med den militære sikkerhed inden for Forsvarsministeriets myndighedsområde.

Den efterretningsmæssige virksomhed

Forsvarets Efterretningstjenestes opgaver er at indsamle informationer af betydning for Danmarks sikkerhed og at varsle om udefra kommende trusler mod landet samt mod danske enheder mv. i udlandet. Denne virksomhed er derfor rettet mod forhold i udlandet, hvor Forsvarets Efterretningstjeneste indhenter militære, politiske, økonomiske og teknisk-videnskabelige informationer af betydning for danske sikkerhedsinteresser. Disse informationer indhentes over et bredt spektrum af muligheder, herunder blandt andre åbne kilder i form af aviser, tidsskrifter, Internet m.fl. og fra mere lukkede kilder, som traditionelt forbindes med efterretningstjeneste, herunder blandt andre elektronisk efterret-

ningsindhentning og samarbejde med andre landes efterretningstjenester.

Den elektroniske efterretningsindhentning har i det forløbne år givet anledning til megen debat. Forsvarets Efterretningstjeneste har siden Anden Verdenskrig haft kapacitet til at gennemføre elektronisk efterretningsindhentning. En kapacitet som løbende er blevet opdateret i takt med den teknologiske udvikling. Da den efterretningsmæssige virksomhed udelukkende er rettet mod forhold i udlandet, har Forsvarets Efterretningstjeneste ikke til opgave at aflytte dansk kommunikation.

*Radome der indeholder en af de antenner, der bruges til indhentning af informationer.
(Foto: Forsvarets Efterretningstjeneste)*

Forsvarets Efterretningstjenestes effektive løsning af opgaverne fordrer, at man samarbejder med andre nationers efterretningstjenester. Dette samarbejde er i sagens natur meget følsomt, og det er derfor ikke muligt nøjere at beskrive dette, men samarbejdet er i alle tilfælde baseret på nationale prioriteringer, og på at de samarbejdende partnere skal have udbytte af samarbejdet.

Efterretningsmæssig støtte til internationale operationer

Forsvarets Efterretningstjeneste har siden 1995 haft efterretningspersonel udsendt til hovedkvarteret for SFOR (Bosnien) og siden august 1999 til hovedkvarteret for KFOR (Kosovo).

Udover at støtte de respektive hovedkvarterer med dansk efterretningsmateriale, sender det udsendte personel løbende oplysninger hjem til Danmark om situationen i operationsområderne, ligesom der ydes efterretningsmæssig støtte direkte til de danske enheder i SFOR og KFOR.

Kontrol

Forsvarets Efterretningstjeneste er underlagt forsvarsministeren, og den efterretningsmæssige virksomhed finder sted på regeringens ansvar. Forsvarets Efterretningstjeneste holder løbende forsvarsministeren underrettet om tjenestens virksomhed. Herudover har Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne indseende med indholdet af de retningslinier, der er gældende for Forsvarets Efterretningstjenestes virksomhed, og udvalget orienteres om omstændigheder af sikkerhedsmæssig karakter eller vedrørende udenrigspolitiske spørgsmål, som er af betydning for efterretningstjenestens virksomhed.

*Forsvarets Efterretningstjeneste støtter også dansk personel under udsendelse, her i Kosovo.
(Foto: Forsvarets Efterretningstjeneste)*

Den militære sikkerhedstjeneste

Forsvarets Efterretningstjeneste varetager på vegne af forsvarschefen kontrollen med den militære sikkerhed inden for Forsvarsministeriets myndighedsområde. Denne virksomhed omfatter forholdsregler overfor spionage, sabotage og terrorvirksomhed mod forswarets anlæg samt sikkerhedsgodkendelse af forswarets ansatte og ansatte i civile virksomheder, der udfører opgaver for forsvaret eller for NATO. Endvidere sikkerhedsgodkender Forsvarets Efterretningstjeneste de virksomheder, som skal udføre opgaver for forsvaret og eller NATO.

Fra 1986 og indtil begyndelsen af 1999 foretog Forsvarets Efterretningstjeneste registrering af personel i forsvaret, der havde mistet deres tjenestevåben eller vitale våbendele. Hensigten med registreringen var at klarlægge, om der var et mønster i bortkomsten af våben og våbendele. Såvel registrets oprettelse, som de i alt 400 registreringer, der blev foretaget i registret, var godkendt af det såkaldte Wambergudvalg. Da det ved udgangen af 1998 måtte konstateres, at der ikke var noget mønster i bortkomsten af våben og våbendele, ophørte man med disse registreringer.

Indtil begyndelse af 1999 foretog Forsvarets Efterretningstjeneste endvidere registrering af personer, der fremsatte trusler mod forsvarets personel eller forøvede andre krænkelser rettet mod forsvaret. Registreringerne blev godkendt af Wambergudvalget. De registrerede oplysninger blev brugt til at vurdere farligheden af konkrete trusler mod forsvaret, herunder om de var fremsat af allerede registrerede. Der var kun optaget 60 personer i registret, og på baggrund af den almindelige debat om efterretningstjenesternes personregistreringer blev det i begyndelsen af 1999 besluttet at ophøre med registreringerne.

I forbindelse med sikkerhedsgodkendelse af personel fører Forsvarets Efterretningstjeneste et personregister – et såkaldt retfighedsregister, der i dag er det eneste personregister ved Forsvarets Efterretningstjeneste. Alt civilt og militært personel, der har en sikkerhedsgodkendelse, er optaget i dette register. I registret anføres personoplysninger og de oplysninger, der i øvrigt er modtaget i forbindelse med sagsbehandlingen. Oplysningerne slettes, når

den registrerede ikke længere er beskæftiget i forsvaret eller i forsvarsrelaterede private virksomheder. Enhver kan få oplyst, om man selv er optaget i registeret. Endvidere fører Wambergudvalget løbende kontrol og tilsyn med denne registrering.

Til brug for sikkerhedsvurderingerne indhentes der via Politiet oplysninger fra Kriminalregisteret. Disse oplysninger kan kun indhentes, hvis den pågældende har givet sit skriftlige samtykke. Ved sikkerhedsgodkendelser til de højeste klassifikationsgrader foretages der tillige en mere grundige personundersøgelser såsom indhentning af personlige oplysninger og interviews af personer, der kender den pågældende. Disse undersøgelser foretages udelukkende af politiet. Før en sådan undersøgelse kan indledes, kræves det, at den, der skal sikkerhedsgodkendes, har givet sit samtykke til, at disse oplysninger kan indhentes. Forsvarets Efterretningstjeneste har i denne forbindelse taget en ny såkaldt samtykkeerklæring i brug.

Hjemmeværnets jubilæumsår

Hjemmeværnets 50-års jubilæum

Hjemmeværnet fejrede i 1999 sit 50-års jubilæum. Den 1. april 1949 trådte den første Hjemmeværnslov i kraft, og de første frivillige chefer blev udnævnt. 1. april 1999 blev derfor valgt som den egentlige jubilæumsdag.

En nedsat arbejdsgruppe med bred repræsentation af frivilligt og fast personel udarbejdede forslag til en række jubilæumsaktiviteter.

Hovedtanken var et jubilæum som "de frivilliges fest" med underafdelingerne som det bærende element. Over hele landet blev der således forberedt og gennemført jubilæumsaktiviteter. Ikke bare på selve jubilæumsdagen, men fordelt over hele jubilæumsåret 1999.

En række centrale tiltag støttede de lokale aktiviteter for også at synliggøre hjemmeværnet i jubilæumsåret. Her skal således nævnes:

- Udskrivelse af en logo-/slogankonkurrence,
- udgivelse af et særligt jubilæumsfrimærke,
- udskrivelse af en musikkonkurrence om en "hjemmeværns-march",
- fremstilling af en særlig jubilæumsgave,
- gennemførelse af en jubilæumsskydekongurrence,
- indstiftelse af en særlig jubilæumsmedalje til de i alt 562 medlemmer, der havde været med helt fra starten i 1949 og
- udgivelse af et særnummer af Hjemmeværnsbladet.

De centrale aktiviteter kulminerede med et stort arrangement 31. marts 1999, startende med kransenedlæggelse i Mindelunden med deltagelse af forsvars- og kirkeministeren, efterfulgt af jubilæumsparade og reception i Kastellet med deltagelse af Hendes Majestæt Dronningen, Hans Kongelige Højhed Prinsen, forsvars-

ministeren og repræsentanter fra forsvarets øverste ledelse samt nordiske og baltiske hjemmевærnschefer, forsvarsattachéer mv.

Som en afslutning på jubilæumsåret iværksatte hjemmевærnsledelsen en stort anlagt image- og hvervekampagne for generelt at synliggøre hjemmевærnet i befolkningen.

Forsvarsforliget pålagde hjemmевærnet nye, mere krævende opgaver ved overtagelse af en række lokalforsvarsopgaver, der hidtil var blevet løst primært af hærens lokalforsvarsenheder. I den forbindelse blev der gennemført en kampagne under mottoet

“Fremtidens hjemmевærn – klar til handling”

Hjemmевærnets nye opgaver

Øget mobilitet og fleksibilitet

Aftalen om forsvarets ordning 2000-2004 ligger i forlængelse af rapporten fra Forsvarskommissionen af 1997 op til at give visse af hjemmевærnets enheder øget mobilitet og fleksibilitet gennem en bredere uddannelse og en større geografisk og mere situationsbestemt anvendelse af enhederne.

På baggrund heraf er Forsvarskommandoen og Hjemmeværnskommandoen blevet enige om, hvilke nye opgaver hjemmeværnet skal løse i det lokale forsvar i fremtiden.

Det er vigtigt at slå fast, at hjemmeværnets overvågning af land-, sø-, og luftterritoriet fortsat er en grundlæggende og afgørende opgave, ligesom hjemmeværnets bidrag til sikring af de lokale samfund og mindre objekter løses mest rationelt af hjemmeværnet.

Fra de operative kommandoers side har der været stor interesse i at få del i de hjemmeværnsenheder, som skal påtage sig en længerevarende uddannelse, og som er begrænset til 3.000 medlemmer. Derfor har det været nødvendigt at gennemføre en overordnet prioritering mellem de forskellige behov. Det organisatoriske og uddannelsesmæssige grundlag er under udarbejdelse, så de første enheder kan opstilles fra foråret 2000.

Hjemmeværnskommandoen har foreløbigt besluttet at opstille følgende enhedstyper, der vil kræve en aftale om længere årlig uddannelsestid end 24 timer:

- Hjemmeværnsinfanterideler og -kompagnier.
  - Patruljedeler og -kompagnier.
  - Motoriserede hjemmeværnsinfanterikompanier.
  - Motoriserede overvågningsdelinger.
  - Pionerdeler og ammunitionsrydningssektioner.
  - Motoriserede bevogtnings- og nærforsvarsdelinger i marinehjemmeværnet.
  - Bevogtningsdelinger i flyverhjemmeværnet.
- } Hærhjemmeværnet

Opstillingen af de nye enheder vil i hærhjemmeværnet blive placeret i områdekompagnierne, som samtidigt skal være større end i dag. Dermed bliver der i hvert kompagni mange muligheder for at vælge det aktivitetsniveau, som passer det enkelte medlem.

Infanterienheder

Deres primære opgaver bliver at bevogte og sikre infrastrukturen i Danmark, herunder broer, lufthavne, informationssamfundets knudepunkter mv.

I den periode, det øvrige forsvar opbygger sin kapacitet, kan infanterienhederne indsættes til støtte for og sikring af mobilisering mv. Flere delinger skal kunne indgå i rammen af et kompagni eller i et lokalforsvarsafsnit.

Motoriserede enheder

Der vil blive stillet særligt store uddannelsesmæssige krav til de af medlemmerne, der skal indgå i de motoriserede overvågningsdelinger, motoriserede hjemmefærnsinfanterikompagnier samt i patruljekompagnerne.

Organisationen og bevæbningen af de motoriserede overvågningsdelinger vil blive tilnærmet hærens lette spejderenheder, og overvågningsenhederne vil blive anvendt som sikringsled og til overvågning af større landområder eller objekter. Delingerne skal også kunne underlægges hærenheder, der opererer i lokalforsvarsregionens område.

De motoriserede overvågningsdelinger og de motoriserede infanterikompagnier vil indgå som dispositionsenheder under lokalforsvarsregionerne. Hjemmefærnskommandoen skønner, at der vil blive mindst fem motoriserede overvågningsdelinger fordelt på de forskellige regioner inkl. Bornholm.

Ingeniørenheder

Som led i de nye opgaver opretter hjemmefærnet også enheder, der kan deltage i ammunitionsrydning. Dette er et stærkt specialiseret felt, som vil kræve et indgående kendskab til ammunitionstyper mv. Medlemmerne skal uddannes til at rydde ueksploderet ammunition, og sammen med pionerdelinger skal de indgå i lokalforsvarsregionernes ingeniørenheder. Pionerdelingerne skal kunne udlægge visse typer af feltbroer, lave hindringer og ødelæggelser samt gennemføre mindre vejreparationer mv. Endelig beslutning om opbygning af ingeniørenheder i Hjemmefærnet udestår og behandles i øjeblikket ved Hjemmefærnskommandoen og Hærens Operative Kommando.

Bevogtning mv. for søværnet og flyvevåbnet

Hjemmeværnet skal fremover opstille delinger og kompagnier, som skal overtage bevogtning og nærforsvar af søværnets installationer, flådestationer, kystmissilbatterierne og søværnets mobile logistikenheder.

Søværnet har i de senere år anskaffet meget moderne materiel til sine bevogtnings- og nærforsvarsenheder, som vil blive stillet til rådighed for hjemmeværnet.

Til at støtte flyvevåbnets nærforsvarsstyrke vil der blive oprettet et antal støtte-eskadriller, som bliver samlet af de nuværende flyvestations- og tjenestestedeskadriller. Udrustningen til at løse de nye opgaver (f.eks. nærforsvars-, bevogtnings-, ABC-, sanitets- og vedligeholdelsesopgaver) vil blive stillet til rådighed af flyvevåbnet.

Som nævnt skal dele af disse enheder have en årlig uddannelses-tid på mere end 24 timer.

Retablering af Kastelets voldanlæg

Kastellet i København

Det 335 år gamle indre voldanlæg omkring et af Nordeuropas fineste og bedst bevarede fæstningsværker, Kastelet i København, er blevet rekonstrueret. Genskabelsen af Sjællands Ravelin, Sjællands Ravelins bro fra Esplanaden samt Grevens Bastion begyndte i sensommeren 1998 og blev afsluttet i sensommeren 1999. Disse arbejder var anden etape af den samlede retablering af voldanlægget. Første etape omfattede genskabelsen af Prinsessens Bastion og Norgesportens hovedbro og blev gennemført i 1988-89.

Retableringsprojektets finansiering

For begge etaper gælder, at den væsentligste forudsætning for deres gennemførelse var donationer fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal. Alene til anden etape blev doneret ca. 23 mio. kr.

De øvrige arbejder i forbindelse med retableringen af voldanlægget blev bekostet af forsvaret og af Københavns Kommune. Forsvaret dækkede omkostningerne ved flytningen af Gefionbroen og nedlæggelsen af seks af Københavns Havns garager. Københavns Havn afgav disse garager vederlagsfrit.

Retableringen medførte ændringer i såvel Churchillparken som Langelinieanlægget syd for Langeliniepavillonen. De nødvendige ændringer og følgearbejder, såsom ændret vejadgang og nye cykel- og gangstier samt flytning af mindesmærker og monumenter blev bekostet af Københavns Kommune.

Komiteen til retablering af Kastelets Voldanlæg

Grundlaget for retableringen af Kastelets voldanlæg blev tilvejebragt af en ansøgning fra Komiteen til retablering af Kastelets

Voldanlæg. Komiteen, der har tidligere departementschef i Forsvarsministeriet P. Verner Christiansen som formand, har nøje fulgt arbejdet med retableringen.

Et historisk tilbageblik

I slutningen af 1800-tallet undergik Kastellet voldsomme forandringer. I takt med den militære udvikling, og fordi bygrænsen nu var flyttet uden for Københavns befæstning, mistede Kastellet betydning som forsvarsanlæg.

Ved anlægget af Frihavnen 1892-94 og de samtidige gade- og baneanlæg blev udenværkerne kraftigt beskåret. Også hovedfæstningen blev berørt. En forbindelsesvej til Frihavnen blev ført igennem fra Esplanaden, hvorved bl.a. Sjællands Ravelin forsvandt. Derudover blev der anlagt en jernbane mellem Frihavnen og Tolbod-arealet, hvorved den østlige del af voldanlægget blev afskåret fra fæstningens øvrige dele. Anlægget af jernbanen betød, at voldgraven foran både Grevens Bastion og Prinsessens Bastion blev fyldt op, samt at voldanlægget omkring de to bastioner blev gennemskåret.

Retableringsarbejds anden etape

De arbejder på selve fæstningsarealet, der blev gennemført i 1998 og 1999, baserer sig på gamle projekttegninger fra forsvarsrets arkiver og samtidige malerier.

På Grevens Bastion blev broen, der var forbindelsesvej fra Esplanaden til Langelinie over jernbaneanlægget, revet ned. Voldprofilen blev opfyldt og oprettet i overensstemmelse med en opmåling fra 1851. På voldkronen er den grusbelagte sti videreført. Øvrige overflader er græsbesået og nye skråninger er erosionsbeskyttet.

Voldanlægget ved Sjællands Ravelin er udgravet og oprettet i overensstemmelse med opmålingen fra 1851. Alle jordoverflader er græsbesået og voldskråninger erosionsbeskyttet. Grundridset af den gamle vagtbygning er markeret med brosten.

Luffoto af den retablerede del af Kastelet.
(Foto: Forsvaret)

Sjællands Ravelins bro er i princippet udformet som Kongeportens hovedbro, der forbinder ravelinen med Kastelets sydlige indgang. Den er pælefunderet, og overbygningen er udført med et plankedæk af fyr og et sliddæk af lærk. På broen er opført en palisadeport.

Den fredede Gefionbro er en buebro i jernbeton fra omkring 1894, og den er nu i overensstemmelse med fredningen drejet i forhold til den oprindelige retning. Derudover er siderne af betonbuen beklædt med nyrestaurerede mosaikker svarende til de originale, tegnet af arkitekt Dahlerup. Endelig har man anlagt en cykel- og gangforbindelse under broen langs det retablerede voldareal.

Gefionspringvandet er opført i årene 1902 til 1908. For at retablere voldgraven i størst mulig bredde er der udført en lodret væg i skråningskanten, således at fodgængerarealet rundt om springvandet er bevaret.

I tilslutning til det nævnte retableringsarbejde har det været nødvendigt at forny dele af de omkringliggende parkområder: Smedelinien, Esplanaden og Langelinieområdet.

Retableringsprojektets samarbejdspartnere

Gennem hele projektforløbet har der været et tæt samarbejde mellem Fredningsnævnet, Skov- og Naturstyrelsen, Københavns Kommune ved Miljøkontrollen og Bygge- og Boligdirektoratet, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, det rådgivende firma COWI A/S, hovedentreprenør Højgaard & Schultz A/S, Kommandantskabet i Kastellet og Forsvarets Bygningstjeneste, der har haft projektledelsen.

Genindvielse af det retablerede voldanlæg

Voldanlægget blev genindviet den 30. august 1999, og dermed blev der sat punktum for anden og sidste etape af retableringen, som har genskabt et enestående fæstningsanlæg og sikret et stykke dansk militær- og kulturhistorie.

Ved genindvielsen af det retablerede voldanlæg 30. august 1999 ses her Forsvarsministeriets departementschef Anders Troldborg hilse på skibsreder Mærsk Mc-Kinney Møller.
(Foto: Forsvaret)

Året der gik

6. januar:

Miljøstyrelsens bekendtgørelse om støjregulering af forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner træder i kraft.

13. januar:

Finansudvalget tiltræder ved aktstykke 97 afhændelsen af Odense Kaserne til Odense Kommune for ca. 21,5 mio. kr., idet tre bygninger vederlagsfrit lejes af forsvaret i tre år.

20. januar:

Krisen på Balkan trappes igen op. De fire danske F-16 jagerfly samt to reservefly vender tilbage til Grazzanise-basen i Italien som et led i NATO's pres på præsident Milosevic i Eks-Jugoslavien. Den danske deltagelse sker i henhold til folketingsbeslutning B 4 fra oktober 1998.

25. - 26. januar:

Forsvarsminister Hans Hækkerup er vært for et seminar "in the spirit of EAPC" om multinationale formationer med deltagelse af en række NATO og partnerlande. Seminaret er med til at skabe fundamentet for lanceringen af et koncept for operative kapaciteter på Washington-topmødet.

10. februar:

Første danske skarpskydning med sømålsmissil af typen Harpoon fra et STANDARD FLEX 300 skib sker fra patruljefartøjet SKADEN ud for Sjællands Odde.

Patuljefartøjet
SKADEN affyrer
Harpoon-missil
ud for Sjællands
Odde.
(Foto: Søværnet)

23. februar:

Regeringen fremlægger et udkast til forligstekst som oplæg til kommende forhandlinger om forsvarets ordning efter 1999.

25. februar:

Det fælles baltiske forsvarsakademi i Tartu, Estland indvies. Akademiet, hvis første chef er den danske brigadegeneral Michael H. Clemmesen, indleder de første uddannelser i september 1999.

28. februar:

FN's mandat i Makedonien, UNPREDEP, udløber og missionen opløses. Dermed har Danmark ikke længere egentlige enheder udsendt i FN-tjeneste.

1. marts:

NATO-rådet godkender iværksættelse af Alliancens nye kommandostruktur.

2. marts:

Forsvarsminister Hans Hækkerup er vært ved en konference i Washington i f.m. Danmarks formandskab for WEU Transatlantisk Forum.

11. marts:

Ved en ceremoni i Rom underskriver den italienske forsvarsminister, Carlo Scognamiglio, Letter of Intent samt Memorandum of Understanding for deltagelse i SHIRBRIG's Styringskomite. Samarbejdet omfatter nu 12 lande (Argentina, Canada, Danmark, Finland, Holland, Italien, Norge, Polen, Rumænien, Spanien, Sverige, og Østrig) og et antal lande med observatørstatus (se under 5. maj).

12. marts:

Polen, Tjekkiet og Ungarn indtræder som medlemmer af NATO.

19. marts:

Deputy Supreme Allied Commander Europe, general Rupert Smith, besøger Danmark.

20. marts:

OSCE-observatørerne trækkes ud af Kosovo som en sidste forberedelse til NATO's luftoffensiv mod de serbiske styrker.

23. marts:

Folketinget vedtager lovforslag L 12 om at udvide Danmarks søterritorium fra 3 til 12 sømil med virkning fra 1. maj 1999.

24. marts:

NATO indleder luftoffensiven mod de serbiske styrker med angreb med krydsermissiler affyret fra skibe i Adriaterhavet. Operation ALLIED FORCE er startet. De danske F-16 jagerfly deltager i Combat Air Patrols og andre luftoperationer. Beredskabet hos SFOR i Bosnien øges.

25. marts:

Hæren får overdraget en ny kampvognssimulator, der gør det muligt at øve tolv soldater svarende til tre kampvognsbesætninger samtidig. Kampvognssimulatoren vil effektivisere uddannelsen af soldaterne, vil give besparelser på brændstof og ammunition og samtidig skåne miljøet.

31. marts:

Dansk Forsvars Management og Ressourcestyringssystem (DeMars) version 0A leveres planmæssigt fra IBM til forsvaret. Version 0A sættes i operativ drift den 25. maj.

1. april:

Hjemmeværnet fylder 50 år. Hendes Majestæt Dronning Margrethe og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik besøger hjemmeværnets æreskommando i Kuppet sammen med chefen for hjemmeværnet, generalmajor Ulf Scheiby.

*Hendes Majestæt Dronning Margrethe inspicerer hjemmeværnets æreskommando sammen med Hans Kongelige Højhed Prins Henrik og chefen for hjemmeværnet, generalmajor Ulf Scheiby.
(Foto: Hjemmeværnskommandoen)*

1. april:

Sideakkrediteringen til Haag overflyttes fra forsvarsattachéembedet i Bonn til forsvarsattachéembedet i London.

3. april:

Forsvaret yder første lufttransportstøtte med en C-130 Hercules til Folkekirkens Nødhjælp. Flyvningen sker fra Skrydstrup til Tirana i Albanien.

4. april:

NATO's 50-års dag.

8. april:

NATO offentliggør en beslutning om at indsætte op til omkring 8.000 soldater i Albanien til støtte for den humanitære indsats. Operationen kaldes ALLIED HARBOUR. Den danske regering fremsætter forslag om dansk deltagelse på op til ca. 200 mand i styrken.

13. april:

Folketinget vedtager ved B 116, at Danmark kan deltage med op til 200 soldater i Albania Force (AFOR). Styrken skal assistere de internationale nødhjælpsorganisationer i Albanien med bevogtning og eskortering af nødhjælpskonvojer.

14. april:

NATO anmoder deltagerlandene i operationen på Balkan om flere fly. Danmark anmodes om fire F-16 jagerfly mere.

15. april:

Folketinget vedtager med beslutningsforslag B 93, at Danmark meddeler Tyskland og Polen, at konventionen om oprettelse af et fælles dansk-tysk-polsk korps, Multinational Corps Northeast kan tiltrædes.

19. april:

Det danske AFOR-forkommando ankommer til Italien.

20. - 21. april:

Den svenske forsvarsminister, Björn von Sydow, aflægger officielt besøg i Danmark, hvor man bl.a. drøfter SHIRBRIG og mulighederne for et udvidet militært samarbejde mellem de to nordiske lande. Det blev besluttet at arbejde videre med et udvidet dansk-svensk samarbejde inden for flyrelateret uddannelsesvirksomhed, maritimt samarbejde vedr. ammunitions- og minerydning, materielsamarbejde vedr. Leopard kampvogne, samarbejde med Swedish International Commander om rotationsflyvninger med C-130 fly samt erfaringsudveksling mellem Den Danske Internationale Brigade og en tilsvarende svensk enhed.

21. april:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af militært satellitkommunikationsudstyr til søværnet til et samlet beløb på ca. 32 mio. kr.

21. april:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af supplerende logistik til kampvogn Leopard 2 samt fortsat reovering og modifikation af pansrede mandskabsvogne M113 til Den Danske Internationale Brigade til et samlet beløb på ca. 138 mio. kr.

22. april:

Folketinget vedtager ved B 128, at det danske bidrag til operation ALLIED FORCE kan forøges med fire F-16 jagerfly, således at der nu er otte danske jagerfly samt et reservefly i operationen.

23. - 24. april:

NATO's stats- og regeringsledere mødes til topmøde i Washington for at fejre NATO's 50-årsjubilæum. Stats- og regeringslederne vedtager et nyt strategisk koncept og en række nye

initiativer: forsvarskapacitetsinitiativet, en styrkelse af partnerskabet for fred (PFP), en handlingsplan for kandidater til medlemskab af Alliancen, et styrket samarbejde med landene i Sydøsteuropa samt et initiativ til imødegåelse af spredning af masseødelæggelsesvåben.

24. april:

De sidste danske soldater fra UNPREDEP i Makedonien vender hjem til Danmark.

Danske soldater på patrulje i Makedonien.
(Foto: Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste)

26. april:

Den danske AFOR-hovedstyrke afgår fra Rønne og Ålborg til Albanien.

Forsvarsminister
Hans Hækkerup
besøger AFOR i
lejren i Elbasan.
(Foto: Bornholms
Værn).

1. maj:

I medfør af lov nr. 200 af 7. april 1999 udvides Danmarks søterritorium fra 3 til 12 sømil. Samtidig ændres anordning om fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område i fredstid. Disse tiltag bringer Danmark i overensstemmelse med de øvrige lande omkring Østersøen.

3. – 4. maj:

Forsvarsministeren deltager i nordisk forsvarsministermøde i Stavanger, Norge, hvor man bl.a. drøfter udviklingen af Pfp-samarbejdet, udviklingen af europæisk forsvars- og sikkerhedspolitik, det nordiske engagement på Balkan samt forholdet til Rusland. De nordiske forsvarsministre afholder også et møde med den russiske forsvarsminister Sergejev, hvor den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitiske situation og udviklingen på Balkan drøftes.

4. maj:

Regeringen beslutter at forøge styrkebidraget til SHIRBRIG, således at det danske bidrag ud over et stabskompani også vil omfatte en spejdereskadron og et militærpolitielemt.

5. maj:

Slovenien underskriver Letter of Intent vedrørende SHIRBRIG, dvs. at følgende syv lande deltager i SHIRBRIG som observatører (Irland, Jordan, Portugal, Senegal, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn).

5. maj:

Finansudvalget tiltræder, at Forsvarsministeriet udtræder af virksomheden Danish Aerotech A/S, der blev etableret i 1992 som kompensation for nedlæggelsen af arbejdspladser på Flyvestation Karup i forbindelse med udfasningen af flyvevåbnets Draken fly.

5. maj:

Finansudvalget tiltræder anvendelse af ca. 13 mio. kr. til materielbistand til de baltiske lande udover de 10 mio. kr., der fremgår af Finanslov 1999. Bistanden omfatter udover vederlagsfri overdragelse af diverse materieltyper, støtte til opbygning af et materielregistreringssystem samt støtte i forbindelse med indledende udbygning af en eftersøgnings- og redningstjeneste.

10. - 11. maj:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i WEU-ministerrådsmøde i Bremen.

11. maj:

Tre danske F-16 jagerfly, der har gennemført Mid Life Update (MLU), afløser tre F-16 jagerfly i Italien.

12. maj:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af brandslukningskøretøjer til flyvevåbnet til et samlet beløb på ca. 108 mio. kr.

19. maj:

Finansudvalget tiltræder anvendelse af ca. 442 mio. kr. til afsluttende renovering og modifikation af Den Danske Internationale Brigades pansrede mandskabsvogne M113 samt indledende renovering og modifikation af hærens øvrige pansrede mandskabsvogne M113.

19. maj:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af udstyr mv. til opbygning af STANDARD FLEX 300 kampmoduler til et samlet beløb på ca. 258 mio. kr.

21. maj:

Forsvarsministeren nedsætter et sagkyndigt udvalg, der får til opgave at gennemgå den militære straffe- og retsplejelov med henblik på en mulig revision.

25. maj:

Regeringen indgår et nyt forsvarsforlig med Venstre, Det Konservative Folkeparti, CentrumDemokraterne og Kristeligt Folkeparti. Det nye forlig dækker perioden 2000-2004 og omfatter betydelige strukturelle rationaliseringer og tilpasninger i forsvaret.

25. maj:

Projektet vedrørende strukturtilpasninger i Luftværnsgruppen jf. 1995-1999 forliget til en udgift på ca. 26,5 mio. kr. iværksættes.

26. maj:

Finansudvalget tiltræder supplerende anskaffelse af ammunition til feltartilleriet til et samlet beløb på ca. 401 mio. kr.

28. maj:

Uformelt forsvarsministermøde à 21 (EU-landene og de europæiske NATO-medlemmer) i Bonn.

28. maj:

Folketinget vedtager ved B 146 Danmarks deltagelse i maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien og et dansk maritimt bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan. De danske bidrag bliver korvetten PETER TORDENSKIOLD, der er afgivet til STANAVFORLANT, samt minerydningsfartøjet MAKRELEN, der indgik i NATO's nordlige maritime minerydningsstyrke.

28. maj:

Sent om aftenen meddeles det fra Beograd, at præsident Milosevic har accepteret den fredsplan, der er fremsat af G-8 landene.

31. maj:

Forsvarsministeren taler ved en konference i Vilnius, i Lithauen. Konferencens tema var "NATO after 50 years: the new old Alliance".

5. - 10. juni:

Militære NATO-repræsentanter under ledelse af den britiske general Michael Jackson, mødes med repræsentanter fra Serbien og Rusland på grænsen mellem Kosovo og Makedonien for at fastlægge betingelserne for en serbisk tilbagetrækning fra Kosovo. Parterne underskriver en Military Technical Agreement. NATO suspenderer luftangrebene og de serbiske styrker i Kosovo forbereder tilbagetrækningen fra provinsen.

10. juni:

Ved resolution 1244 beslutter FN's Sikkerhedsråd at indsætte en styrke i Kosovo i forlængelse af den serbiske tilbagetrækning fra provinsen. Styrken skal hedde KOSOVO FORCE (KFOR) og være på omkring 50.000 personer inklusive støtteelementer.

11. juni:

Commander Western Atlantic, admiral J. Paul Reason, besøger Danmark.

12. juni:

De første enheder fra KFOR rykker ind i Kosovo for at lukke tomrummet efter de serbiske styrker, der nu trækker sig ud af provinsen. Ca. 170 russiske faldskærmssoldater rykker via Serbien til lufthavnen i Pristina, og NATO's styrker stationeret i Makedonien rykker ind i Kosovo fra syd.

Minerydningsfartøjet
P 554 MAKRELEN
(skibet til højre) under
genforsyning i
Adriaterhavet.
(Foto: MAKRELEN)

12. juni:

NATO's stående minerydningsstyrke, MCMFORNORTH, som det danske minerydningsfartøj MAKRELEN indgår i, påbegynder rydningsoperationer i Adriaterhavet. Styrken skal rydde ammunition, der er nedkastet i havet i f.m. operation ALLIED FORCE. Der er primært tale om bomber og missiler mv., der ikke har kunne kastes eller affyres over Eks-Jugoslavien, hvorfor de af sikkerhedshensyn er kastet i et antal særligt udpegede områder i Adriaterhavet inden flyenes landing.

14. juni:

Forsvarsministeren deltager i det nordisk-baltiske forsvarsministermøde i Riga. På mødet drøftes Kosovo-krisen, nordiske og baltiske bidrag til KFOR og SFOR samt udviklingen i samarbejdet med Baltikum.

17. juni:

Folketinget vedtager ved B 148, at Danmark deltager med et bidrag til KFOR. Bidraget skal være en panserinfanteribataljon samt støttestruktur og bidrag til hovedkvarterer i alt omkring 875 mand. Det vedtages samtidigt, at de danske F-16 fly, som hidtil har deltaget i NATO's luftoperationer i forbindelse med Kosovo-krisen, stilles til rådighed for NATO's samlede luft-operationer på det vestlige Balkan.

20. juni:

Stort set alle serbiske tropper har forladt Kosovo. Der er skabt et nyt problem i området, idet mange serbere flygter til Serbien eller Montenegro i takt med at kosovo-albanerne vender tilbage.

24. juni:

Folketinget vedtog ved B 151, at operationsområdet for den danske del af AFOR i Albanien kan udvides til at omfatte eskortering af kosovo-albanske flygtninge, der vender tilbage til Kosovo.

8. – 9. juli:

Den amerikanske forsvarsminister William S. Cohen besøger Danmark, hvor han blandt andet sammen med Forsvarsministeren Hans Hækkerup og forsvarschefen, general Christian Hvidt, ser på uddannelsen af de danske soldater i Oksbøl forud for udsendelse til Kosovo.

10. juli:

Forsvarsministeren deltager i det nordisk-baltisk-amerikanske forsvarsministermøde i Oslo. På mødet drøftes bl.a. samarbejdet med de baltiske lande samt udviklingen i de baltiske landes forsvar.

29. juli:

Kabelminelæggeren LINDORMEN indgår i MCMFORNORTH som kommando- og støtteskib i f.m. operation ALLIED FORCE i Adriaterhavet til afløsning af minerydningsfartøjet MAKRELEN.

9. august:

Det andet MCM-system til STANDARD FLEX 300 minerydningsmoduler, blandt andet omfattende mindre standardfartøjer nr. 1 (MSF 1), bliver godkendt til operativ brug.

10. august:

Den danske KFOR-bataljon er på plads i indsatsområdet i den nordvestlige del af Kosovo ved byen Kosovska Mitrovica i den franske brigades område.

26. august – 9. september:

Minerydningsfartøjet LAXEN deltager i OPEN SPIRIT '99, der er en årligt tilbagevendende minerydningsøvelse. I 1999 foregik den ud for Klaipeda i Litauen, hvor gammel tysk og russisk underandsammunition fra Anden Verdenskrig uskadeliggøres.

Dansk Leopard-kampvogn forcerer en flod under patrulje i det nordvestlige Kosovo.
(Foto: Thomas Rønn)

30. august:

Afslutningen på retableringen af Kassellets voldanlæg fejres ved en officiel højtidelighed i Kassel.

1. september:

Forsvarsattachéembedet i Bonn flytter med ambassaden til Berlin, og forsvarsattachéembedet bliver fra samme dato sideakkrediteret til Prag. Forsvarsattachéembedet i Stockholm nedlægges, og sideakkrediteringen til Helsingfors flyttes fra samme dato fra forsvarsattachéembedet i Stockholm til forsvarsattachéembedet i Tallinn. Sideakkrediteringen til Kiev overflyttes fra forsvarsattachéembedet i Moskva til forsvarsattachéembedet i Warszawa. Der oprettes en stilling som assisterende forsvarsattaché i Warszawa. Den assisterende forsvarsattaché er sideløbende akkrediteret som forsvarsattaché i Kiev.

6. - 10. september:

Der gennemføres et miljøseminar for repræsentanter fra Rumænien, Bulgarien og Slovenien.

10. - 11. september:

Størsteparten af den danske bataljon ved KFOR indsættes i f.m. uroligheder i Mitrovica i Kosovo. Den danske bataljon afskærmer byens nordlige indfaldsveje. I forbindelse med indsatsen blev syv danske soldater lettere såret.

13. - 23. september:

Flyvevåbnet gennemfører TFW, den årlige lavflyvningsøvelse, hvor der ud over danske F-16 jagerfly deltager omkring 60 fly fra fem andre NATO-lande samt missilluftforsvarsstyrker og danske kontrol- og varslingsenheder.

18. september:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i åbningen af Multinational Corps Northeast i Szczecin. Forsvarsministeren underskriver ved samme lejlighed korpsaftalen og direktivet for den fælles dansk/tysk/polske øvelsesaktivitet. Forsvarschefen, general Christian Hvidt, underskriver direktivet for korpskomitéen.

21. - 22. september:

Uformelt NATO-forsvarsministermøde i Toronto i Canada.

22. - 24. september:

Hans Kongelige Højhed Prins Henrik besøger de danske soldater på Balkan sammen med forsvarsminister Hans Hækkerup.

Hans Kongelige
Højhed Prins
Henrik på
besøg i Kosovo
med forsvars-
minister Hans
Hækkerup.
(Foto: Thomas
Røn)

28. september:

Danmark sender to FN-observatører til fase et af den fredsbevarende mission i Sierra Leone (UNAMSIL) på Afrikas vestkyst.

30. september:

Dansk Forsvars Management og Ressourcestyringssystem (DeMars) version 0B leveres planmæssigt fra IBM til forsvaret med henblik på at blive taget i brug af hele ministerområdet den 1. januar 2000.

1. oktober:

Første STANDARD FLEX 300-enhed med kampmodul bliver godkendt til operativ brug.

3. – 23. oktober:

Flyvevåbnet gennemfører med succes taktiske skydninger med tre HAWK-eskadriller på Centre D'essais des Landes i Frankrig med eget udstyr og med NATO evaluering. Den 2.300 km lange forlægning skete ad landevej som en reaktionsstyrkeøvelse. (Skydningerne, der er de første i Frankrig siden 1980, blev overværet af forsvarschef, general Christian Hvidt, og cheferne for Flyvertaktisk Kommando, Flyvematerielkommandoen og Forsvarskommandoens Kontrolstab.)

"Missile away" ud over den Biscayiske bugt ved flyvevåbnets taktiske HAWK-skydninger i Frankrig. (Foto: Flyvevåbnet).

7. - 8. oktober:

På Styringskomitemøde i Stockholm besluttes det, at SHIRBRIG kan meldes disponibel for FN pr. udgangen af januar 2000.

8. oktober:

Det danske personel fra UNGCI, vagtstyrken i det nordlige Irak, vender hjem, efter at FN har nedlagt missionen.

13. oktober:

Finansudvalget tiltræder fortsat anskaffelse af våben til STANDARD FLEX 300-programmet til et samlet beløb på ca. 88 mio. kr.

Patuljefartøjet
MAKRELEN under
farvandsovervåg-
ning
(Foto: Søværnet)

13. oktober:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af natsensorer til flyvevåbnets F-16 fly til et samlet beløb på ca. 186 mio. kr.

14. oktober:

Den tidligere britiske Forsvarsminister Lord Robertson tiltræder som ny generalsekretær for NATO.

15. oktober:

To danske kompagnier indsættes mod uroligheder i Mitrovica i Kosovo. Urolighederne opstår, da omkring 3.000 kosovo-albanere forsøger at krydse broen over floden Ibar ind i den serbiske bydel.

16. oktober:

To vagtmænd ved Forsvarets Vagt Mestersvig på Grønland, oversergenterne Dan Laursen og Martin Højsgaard Hansen drukner, da deres hundeslæde går gennem isen.

25. oktober:

Danmark gennemfører i samarbejde med Ungarn den første Open Skies observationsflyvning over Danmark. Open Skies-traktaten er en aftale mellem 27 lande, der tillader observation af militære aktiviteter og installationer fra lufrummet. (Se også ordlisten)

Ungarsk Open Skies besætning sammen med dansk C-130 besætning i Værløse. (Foto: Thomas Rønn).

27. oktober:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af præcisionsvåben samt dertil hørende støtteudstyr, herunder hjelmmonterede sigtesystemer, til flyvevåbnets F-16 fly til et samlet beløb på ca. 215 mio. kr.

3. - 4. november:

Under øvelse CELESTRIAL FIRE i Oksbøl, hvor der bl.a. skydes med danske og tyske raketkastere, skydes der med et polsk raketbatteri BM-21. Det er første gang russisk-fremstillede raketter affyres på dansk grund.

3. - 5. november:

Miljøseminar for repræsentanter fra det ukrainske forsvarsministerium.

9. november:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i det nordiske forsvarsministermøde i Stockholm. Mødet bliver gennemført som temadiskussioner med fokus på udvidet nordisk samarbejde, situationen på Balkan samt europæisk krisehåndtering og DCI. Endvidere godkender forsvarsministrene en Nordisk Agenda 21 for forsvarssektoren omfattende miljø- og naturbeskyttelsesområdet.

10. november:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i Nordisk Råds 51. session i Stockholm. Forsvarsministeren giver på vegne af de nordiske forsvarsministre en redegørelse til Nordisk Råd om udviklingen af det nordiske forsvarsmæssige samarbejde.

11. november:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af nye geværer og granatkastere samt tilhørende ammunition m.m. til hjemmeværnet til et samlet beløb på ca. 59 mio. kr.

15. - 16. november.

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i EU-Rådsmøde (udenrigsministre) med deltagelse af forsvarsministre.

18. - 19. november:

Der afholdes OSCE-topmøde i Istanbul, Tyrkiet, hvor der vedtages en tilpasset CFE-traktat samt et revideret "Wien-Dokument".

22. - 23. november:

WEAG og WEU-ministerrådsmøde i Luxembourg.

24. november:

Finansudvalget tiltræder anskaffelse af prototypesæt mv. til opbygning af minestrykningselement til STANDARD FLEX 300-programmet til et samlet beløb på ca. 48 mio. kr.

24. november:

Finansudvalget tiltræder supplerende anskaffelse af natobservationsudstyr til hæren til et samlet beløb på ca. 323 mio. kr.

24. november:

Flyvevåbnet modtager i Canada det inspektions- og overvågningsfly af typen Bombardier Challenger 604, som Finansudvalget den 3. december 1997 tiltrådte anskaffelsen af.

26. - 27. november:

Den franske forsvarsminister Alain Richard besøger Danmark.

1. december:

Finansudvalget tiltræder fortsat anskaffelse af nye tidssvarende kortrækkende luftforsvarsmisser til flyvevåbnets F-16 fly til et samlet beløb på ca. 57 mio. kr.

2. - 3. december:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i NATO's forsvarsmisternemøde i Bruxelles.

3. december:

Forsvarsminister Hans Hækkerup deltager i EAPC-forsvarsministermødet i Bruxelles. Der drøftes perspektiver for et udvidet partnersamarbejde i lyset af Kosovo-krisen.

6. december 1999:

Hærens Materielkommando meddeler, at forsvaret har indkøbt 30 nye panserværnsraketskøretøjer, der skal erstatte 60 ældre køretøjer af mærket Landrover. Det nye køretøj er den amerikanske "HUMVEE" (High Mobile Multipurpose Wheeled Vehicle HMMWV), der forventes udleveret til enhederne i år 2000.

*HUMVEE i dansk konfiguration.
(Foto: Hærens Materielkommando)*

10. december:

Forsvarsministeren deltager sammen med Sundhedsministeren i indvielse af Traumecentret, Rigshospitalet.

Forsvarsminister Hans Hækkerup holder overdragelsestale. (Foto: Thomas Rønn)

17. december:

Kommandooverdragelse af SHIRBRIG på Høvelte Kaserne i Nordsjælland. Den danske brigadegeneral F. Særmark-Thomsen overdrager planlægningselementet til sin hollandske kollega, brigadegeneral Cammaert.

31. december:

Nuværende forsvarsforligsaftale udløber.

Forsvarets økonomi

Forsvarsbudget

Nedenstående tabeller belyser i hovedtræk udviklingen i forsvarsbudgettet i perioden 1996-2000. For så vidt angår perioden indtil 1999 baserede forsvarsbudgettet sig på Aftale af 8. december 1996 om forsvarets ordning 1995-1999. Hovedsigtet i dette forsvarsforlig var at videreføre omstruktureringen af dansk forsvar, som konsekvens af ændringerne i den sikkerhedspolitiske situation mv. Dette indebar bl.a., at forsvarets udgifter til deltagelse i løsning af opgaver i FN-, OSCE- og NATO-regi – herunder indsættelse af reaktionsstyrkebidrag samt udsendelse af EU-monitorer – skulle afholdes inden for forsvarsrammen. Der blev årligt afsat et nettobeløb på 572 mio. kr. (prisniveau 1999) svarende til udsendelse af ca. 1.500 mand i FN-tjeneste.

Forsvarsbudgettet for år 2000 baserer sig på Aftale af 25. maj 1999 om forsvarets ordning 2000-2004. I nærværende forsvarsforlig sker der en betydelig omstilling af dansk forsvar muliggjort af den ændrede sikkerhedspolitiske situation. Vægten i dansk forsvar forskydes fra mobilisering til krisestyring og vægt på reaktionsstyrker.

Budgettet reguleres som hidtil for stigninger i personeludgifterne, for pensionsreguleringer og andre nye eller ændrede afgifter samt for valutakursudsving og prisudvikling for materiel, brændstof m.m., som det er nødvendigt at importere. Forsvarsbudgettet reguleres i øvrigt efter samme regler som det øvrige statsområde.

Forsvarsbudgettets hovedposter for perioden 1996-2000

Tabel 1: Forsvarsbudgettets hovedposter for perioden 1996-2000 i mio. kr. (i årets priser)

	1996	1997	1998	1999	2000
Fællesudgifter	112,5	120,0	124,6	131,4	253,9
Centralstyrelsen	112,5	120,0	124,6	131,4	253,9
Militært forsvar	15.613,6	16.110,5	16.568,9	16.927,1	16.541,2
Forsvarskommandoen og Hjemmeværnet	15.192,3	15.660,4	16.232,0	16.446,2	16.065,6
Særlige udgifter vedr. NATO	259,6	276,4	197,4	332,7	371,6
Service- og hjælpetjenester	161,7	173,7	139,5	148,2	104,0
Civil virksomhed	211,3	220,0	222,0	256,3	266,0
Farvandsvæsenet m.v.	180,5	188,6	197,4	230,8	254,5
Øvrig civil virksomhed	30,8	31,4	24,5	25,5	11,5
Moms	1.042,6	1.088,1	1.168,6	1.196,2	1.178,7
Forsvarsbudget i alt	16.980,0	17.538,6	18.084,1	18.511,0	18.239,8

Anm.: For 1996-1998 er der anvendt statsregnskabstal og for 1999 finanslov samt forslag til tillægsbevillingslov. For 2000 er anvendt tal fra finanslov for 2000. Udgifter til moms for 1999 og 2000 er skønnede. De anførte beløb for 1996-2000 er ekskl. "Indtægtsbudgettet" ("Isafgifter fra skibe og havne" og "Renter").

Løn- og investeringsudgifterne på forsvarsbudgettet

Tabel 2: Lønudgifter på forsvarsbudgettet for perioden 1996-2000 i mio. kr. (i årets priser)

	1996	1997	1998	1999	2000
Forsvarsbudget i alt	16.980,0	17.538,6	18.084,1	18.511,0	18.239,8
Lønudgifter	8.561,5	8.831,5	9.232,2	9.522,2	9.372,6
Lønandel i pct. af forsvarsbudget	50,4%	50,4%	51,1%	51,4%	51,4%

Tabel 3: Investeringsudgifter på forsvarsbudgettet for perioden 1996-2000 i mio. kr. (i årets priser)

	1996	1997	1998	1999	2000
Forsvarsbudget i alt	16.980,0	17.538,6	18.084,1	18.511,0	18.239,8
Investeringsudgifter, netto, ekskl. moms	2.268,1	2.352,6	2.771,7	2.391,9	3.247,9
Investeringsandel i pct. af forsvarsbudget	13,4%	13,4%	15,3%	12,9%	17,8%

De samlede udgifter til forsvarets internationale opgaver

Tabel 4: Udgifter til internationale opgaver for perioden 1996-2000 i mio. kr. (i årets priser)

	1996	1997	1998	1999	2000
NATO ¹⁾	547,5	646,9	506,7	654,5	685,8
Deltagelse i FN-, OSCE- og NATO-opgaver ²⁾	700,5	622,2	594,3	964,7	1.147,0
EU-monitorer og OSCE-observatører ²⁾	13,9	15,8	15,1	18,7	13,8
Østsamarbejde	49,8	76,6	86,2	102,3	102,0
Internationale udgifter i alt	1.311,7	1.361,5	1.202,3	1.740,2	1.948,6

Anm.: For 1996-1998 er anvendt regnskabstal. For 1999 og 2000 er anvendt budgettal.

Noter: 1) omfatter "Særlige udgifter vedr. NATO" samt udgifter til NATO-stabe opgjort netto.

2) udgifterne er opgjort brutto inkl. lagertræk.

NATO-landenes forsvarsudgifter

Tabel 5 og 6 viser NATO-landenes forsvarsudgifter henholdsvis som andel af bruttonationalproduktet og pr. indbygger opgjort i USD. Forsvarsudgifternes opgørelse bygger på fælles NATO-definition, som for Danmarks vedkommende adskiller sig fra det af Folketinget vedtagne forsvarsbudget. NATO-definitionen indebærer, at visse udgifter uden for §12 (Forsvarsministeriet) medregnes, herunder f.eks. dele af Danmarks Meteorologiske Institut og Kort- og Matrikelstyrelsens budgetter, de faktisk udbetalte pensioner og moms. Endvidere medtages visse driftsudgifter under den civile virksomhed ikke.

Tabel 5: NATO-landenes forsvarsudgifter i pct. af bruttonationalprodukt for perioden 1995-1999 (i årets priser)

Land	1995	1996	1997	1998	1999
Tyrkiet	3,9	4,1	4,1	4,4	5,7
Grækenland	4,4	4,5	4,6	4,8	4,9
USA	3,8	3,5	3,4	3,2	3,2
Frankrig	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8
NATO	3,0	2,8	2,8	2,7	2,6
UK	3,0	3,0	2,7	2,7	2,6
Tjekkiet					2,2
Polen					2,2
Portugal	2,6	2,4	2,3	2,2	2,2
Norge	2,4	2,3	2,1	2,3	2,2
Italien	1,8	1,9	2,0	2,0	2,0
Holland	2,0	2,0	1,9	1,8	1,8
Danmark	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6
Ungarn					1,6
Tyskland	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
Belgien	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5
Spanien	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4
Canada	1,5	1,4	1,2	1,3	1,2
Luxembourg	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9

Anm.: Tjekkiet, Polen og Ungarn indtrådte som NATO-medlemmer i 1999.

Tabel 6: NATO-landenes forsvarsudgifter pr. indbygger i USD for perioden 1995-1999 (i 1990-prisniveau og -vekselkurs)

Land	1995	1996	1997	1998	1999
USA	914	863	854	824	829
Norge	726	730	717	760	728
Frankrig	678	663	661	639	654
NATO	576	554	546	534	499
Danmark	480	478	479	477	474
UK	517	518	485	492	473
Grækenland	368	388	406	439	456
Holland	407	412	407	400	391
Italien	360	362	357	365	362
Tyskland	372	365	355	355	358
Belgien	342	337	332	330	333
Luxembourg	265	270	285	302	312
Canada	330	297	274	281	271
Spanien	207	203	204	199	206
Portugal	194	187	190	183	190
Tyrkiet	95	100	104	106	110
Ungarn					59
Tjekkiet					58
Polen					46

Anm.: Tjekkiet, Polen og Ungarn indtrådte som NATO-medlemmer i 1999.

Tillæg 2

Lovforslag i 1999

Forslag	Stillet	Behandlet	
<p>1 Forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for NATO-styrker og af protokol om NATO's militære hovedkvarterer. (Gennemførelse af overenskomst om retsstillingen for styrker fra lande, der deltager i Partnerskab for Fred m.v.) (L 159). Af udenrigsministeren.</p>	13/1-99	1. behandling Betænkning 2. behandling 3. behandling	9/2-99 25/2-99 4/3-99 18/3-99

Tillæg 3

Beslutningsforslag i 1999

Forslag		Stillet	Behandlet	
1	Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af Irak-mandatet (B 88). Af Keld Albrechtsen (EL) og Søren Søndergaard (EL).	3/2-99	1. behandling Betænkning 2. behandling	3/3-99 8/4-99 11/5-99
2	Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks tilslutning til oprettelsen af et fælles dansk-tysk-polsk korps, Multinational Corps Northeast (B 93). Af forsvarsministeren (Hans Hækkerup).	25/2-99	1. behandling Betænkning 2. behandling vedtagelse	19/3-99 8/4-99 15/4-99
3	Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en NATO-ledet multinational styrke i Albanien (B 116). Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen).	8/4-99	1. behandling Betænkning 2. behandling vedtagelse	9/4-99 13/4-99 13/4-99
4	Forslag til folketingsbeslutning om et udvidet dansk militært bidrag til en NATO-indsats på det vestlige Balkan (B 128). Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen).	16/4-99	1. behandling Betænkning vedtagelse	20/4-99 21/4-99
5	Forslag til folketingsbeslutning om maritim håndhævelse af handelssanktioner over for Forbundsrepublikken Jugoslavien og om et dansk maritimt bidrag til NATO's indsats på det vestlige Balkan (B 146). Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen).	25/5-99	1. behandling Betænkning 2. behandling vedtagelse	26/5-99 27/5-99 28/5-99

Forslag	Stillet	Behandlet	
<p>6 Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo (B148). Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen).</p>	16/6-99	1. behandling Betænkning 2. behandling vedtagelse	16/6-99 17/6-99 17/6-99
<p>7 Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en fredsbevarende, humanitær og demokratiopbyggende indsats i Kosova og det øvrige Balkan. (B 149) Af Søren Søndergaard (EL), Keld Albrechtsen (EL), Søren Kolstrup (EL), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Frank Aaen (EL). Vedrørende Udenrigsministeriet.</p>	16/6-99		
<p>8 Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af operationsområdet for det danske bidrag til den NATO-ledede multinationale styrke i Albanien (B 151). Af udenrigsministeren (Poul Nielson, fg.).</p>	24/6-99	1. behandling Betænkning 2. behandling vedtagelse	24/6-99 24/6-99 24/6-99

Tillæg 4

Forespørgsler i 1999

Forespørgsel	Stillet	Foretaget
<p>1 Forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren om retsforfølgning af landsforrædere, der forsynede det tidligere DDR's efterretningstjeneste med informationer (F 53). Af Peter Skaarup (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Svend Aage Fauverholdt (DF), Christian H. Hansen (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Poul Nødgaard (DF).</p>	<p>Anmeldt 22/4-99 Fremmet 28/4-99</p> <p>Anmeldt 6/10-99 Fremmet 12/10-99</p>	<p>21/5-99</p> <p>9/12-99</p>
<p>2 Forespørgsel til justitsministeren, forsvarsministeren og forskningsministeren om den parlamentariske kontrol med Echelon. (F 5) Af Keld Albrechtsen (EL), Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL).</p>		

Spørgsmål til forsvarsministeren i 1999

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
870 Af Søren Søndergaard (EL) om, vil ministeren oplyse, i hvilket omfang Militærnægterforeningen (tidligere Militær- og Nægterforeningen) er registreret i Forsvarets Efterretningstjeneste samt baggrunden for denne registrering?	11/1-99	19/1-99
902 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, om der blandt dansk udstationeret personel i udlandet, herunder også Hjemmeværnet, findes eksempler, hvor der fra de danske skattemyndigheder helt undlades at trække kildeskat af det beløb, som optjenes under udstationeringen?	14/1-99	19/1-99
991 Af Peter Skaarup (DF) om, hvorfor er piloterne i de danske F-16 fly, der er sendt af sted for at være klar til en eventuel NATO-indsats i Kosovo, ikke uddannet i de mest moderne F-16 fly inden for det danske flyvevåben, og vil ministeren tage initiativer, der kan sikre, at Danmark fremover kan sende det mest moderne udstyr af sted, når vi deltager i aktioner rundt omkring i verden?	26/1-99	3/2-99
1052 Af Peter Skaarup (DF) om, hvad vil ministeren gøre for at hjælpe den 32-årige eks korporal Torben Mørk fra Fynske Livregiment, der lever på gaden i Aalborg syg og nedbrudt på grund af sin tjeneste under den fredsbevarende indsats i forbindelse med Golfkrigen, og vil ministeren drage omsorg for, at forsvaret omgående udleverer hans sygejournaler, så Torben Mørk får mulighed for at få erstatning?	1/2-99	8/2-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1053 Af Peter Skaarup (DF) om, hvad har forsvaret gjort for at undersøge det såkaldte Golf-syndrom på baggrund af danske soldaters deltagelse i Golfkrigen i 1991, og hvor mange tilfælde har der været, der kunne henregnes under dette syndrom, og hvilke initiativer tager forsvaret generelt for at hjælpe personel, der kommer i psykiske og fysiske vanskeligheder efter deres indsats for det danske forsvar i forbindelse med længerevarende aktioner uden for landets grænser?</p>	1/2-99	8/2-99
<p>1094 Af Kim Behnke (FP) om, vil ministeren oplyse, i hvilket omfang marinehjemmevernet indgår i beredskabet til overvågning af danske farvande med henblik på at finde skibe, som foretager olieforurening?</p>	4/2-99	11/2-99
<p>1132 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til artiklen i Politiken den 4. februar 1999: »Ubådsprojekt giver værft nyt håb« give et skøn over de beskæftigelsesmæssige og økonomiske konsekvenser, det vil have, hvis Danyard eller andre virksomheder får mulighed for bygning af nye ubåde?</p>	9/2-99	17/2-99
<p>1154 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren oplyse, hvilke projekter NATO har udtrykt bekymring for ikke gennemføres inden for den ønskede tidsramme?</p>	10/2-99	18/2-99
<p>1155 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren i skemaform angive, hvilke styrkemål, herunder reaktionsstyrkebidrag, hovedforsvarsstyrker og nyanskaffelser der inden for den seneste 2-årige cyklus af SACEUR og SACLANT er udmøntet, for så vidt angår Danmark, samt oplyse, om der fra dansk side enten i</p>	10/2-99	18/2-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
Militærkomiteen eller i Defense Planning Committee er gjort indsigelser mod disse styrkemål?		
1225 Af Svend Aage Jensby (V) om, er ministeren enig i, at ubåde, der kan virke i kystnært farvand, kan løse vigtige opgaver i forbindelse med fredsbevarende og fredsskabende operationer, samt at ubåde kan være et effektivt krisestyringsinstrument?	17/2-99	26/2-99
1227 Af Svend Aage Jensby (V) om, kan ministeren bekræfte, at Danmark har tilmeldt ubåde til NATOs reaktionsstyrke og i bekræftende fald i hvor lang en fremtidig periode?	17/2-99	26/2-99
1228 Af Svend Aage Jensby (V) om, kan ministeren oplyse, hvilke andre NATO-lande i Nordregionen, der råder over ubåde, der - som de danske - kan operere i kystnært farvand?	17/2-99	26/2-99
1284 Af Peter Skaarup (DF) om, hvad er længden af den maksimale periode, hvorunder F 16-piloter kan udsendes til fredsbevarende opgaver i NATO-regi før de udskiftes, og er de formelle kvalifikationskrav som fuldt operativ pilot opfyldt for de F 16-piloter, der p.t. er udsendt til Italien, og vil Flyvevåbenet være i stand til at afløse den udsendte styrke med et tilstrækkeligt antal piloter, der opfylder de formelle kvalifikationskrav til fuld operativ status?	24/2-99	4/3-99
1297 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren oplyse, hvor mange redningshelikoptere der inden for de næste fem år forventes anskaffet, hvad den samlede	24/2-99	4/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>pris herfor vil være, og om udgiften skal afholdes inden for forsvarrets ramme?</p>		
<p>1320 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren oplyse, om det fly, der er stillet til rådighed for kongehuset, bliver anvendt af forsvaret, når kongehuset ikke anvender det?</p>	26/2-99	4/3-99
<p>1342 Af Harald Kjølner (V) om, vil ministeren fremlægge dokumentation for, at det er for dyrt at uddanne værnepligtige på Bornholm, og herunder dokumentere, at det koster betydelig mere at opretholde et lille uddannelsessted sammenlignet med, hvis man uddannede de værnepligtige ved et andet og større regiment?</p>	2/3-99	15/3-99
<p>1343 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren redegøre for, hvori forskellen mellem et kommandostøtteskib - som nævnt i Forsvarskommissionens beretning - og et »fleksibelt støtteskib inkl. suppl. udrust.« som nævnt i regeringens udspil til forligstekst af 23. februar 1999 består?</p>	2/3-99	9/3-99
<p>1344 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren oplyse/give et skøn over, hvor mange personer der her i landet direkte og indirekte gennem de sidste tre år har været beskæftiget med reparation og vedligeholdelse af ubåde?</p>	2/3-99	11/3-99
<p>1359 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren kommentere artiklen i Værnskontakt nr. 1, februar 1999: »Ubåden - den usynlige triumf« og herunder særligt fremhæve, på hvilke områder ministeren eventuelt</p>	3/3-99	11/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
måtte være uenig i de synspunkter, der har fundet udtryk i artiklen?		
1364 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til regeringens forligstekst af 23. februar 1999, punkt 17, redegøre for forsvarskommandoens bemærkninger til spørgsmålet om, hvorvidt de foreslåede strukturtilpasninger vil kunne gennemføres inden for den skitserede forligsperiode, samt redegøre for arten og størrelsen af de herved forudsatte engangsudgifter?	4/3-99	12/3-99
1365 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren redegøre for indholdet af det forsvarsforlig, der efter det oplyste for kort tid siden er indgået vedrørende Sveriges forsvar, herunder hvor stort det nuværende forsvarsbudget er, hvilke årlige nettobesparelser der lægges op til, hvor mange år der er opstillet med henblik på implementering af de ændringer af forsvarrets struktur, der måtte være aftalt, samt hvor stort forsvarsbidraget i Sverige vil være pr. indbygger og i forhold til anslået BNP ved forligets udløb?	4/3-99	12/3-99
1366 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til regeringens forligsskitse af 23. februar 1999, punkt 17, for hvert af årene 2000-2003 i skematisk form redegøre for størrelsen af <ul style="list-style-type: none"> 1. den reduktion af værnepligtige, 2. det ansættelsesstop for stampersonel og civile, 3. de besparelser på bygge- og anlægsvirksomheden, samt 4. de besparelser på materialdriften der lægges op til i regeringens udspil? 	4/3-99	11/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1367 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til regeringens forligstekst af 23. februar 1999, punkt 14, redegøre for arten og størrelsen af de »uforudsete udgifter«, som kan tænkes at opstå i forligsperioden år 2000-2003 inklusive?</p>	4/3-99	11/3-99
<p>1379 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren - i skematisk form og fordelt på de 3 værn og hjemmeværnet - udarbejde en oversigt, der på den ene side viser arten og de sammenlagte beløb af de materielinvesteringer, der er anført i regeringens forligstekst af 23. februar 1999, og de materielinvesteringer, der er anbefalet i UFOM-rapporten?</p>	4/3-99	11/3-99
<p>1380 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren indhente en militærfaglig vurdering af, hvor lang tid det vil tage at genetablere og anvende den kapacitet, der er forbundet med ubådsvåbnet?</p>	4/3-99	11/3-99
<p>1381 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren - under henvisning til regeringens forligstekst af 23. februar 1999 - i skematisk form angive størrelsen og arten af de engangsudgifter i den skitserede forligsperiode, der skønnes forbundet med permanente strukturtilpasninger, samt oplyse om disse udgifter er indeholdt i den i punkt 18 anførte forsvarsramme?</p>	4/3-99	11/3-99
<p>1390 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren venligst oplyse, hvor store mulighederne er for at få restaurering og udvidelsen af start- og landingsbanerne i Skrydstrup til ca. 27,7 mio. kr. delvist fællesfinansieret over NATO's investeringsprogram, og hvis dette ikke er muligt, hvorledes beløbet så agtes finansieret?</p>	5/3-99	15/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1406 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren fra den norske og svenske regering indhente en udtalelse om, hvorvidt man i disse lande - uden at røbe den fortrolighed, der selvsagt må respekteres - agter at opretholde den ubådskapacitet, man råder over, samt om man til sin tid agter at foretage erstatningsanskaffelser for ubåde, der på grund af alder m.v. vil skulle udfases?</p>	9/3-99	25/3-99
<p>1407 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til regeringens forligstekst af 23. februar 1999 punkt 4 og 5 dels i skematisk form og for hver kapacitet for sig angive den tidsmæssige horisont (år for år) for den udfasning / henlæggelse af de 3 ubåde, 10 missilbåde og to minelæggere, der foreslås, dels oplyse, hvilket bidrag til NATO's reaktionsstyrker Danmark agter at stille i udsigt til erstatning for den reduktion af flådekapaciteten, der lægges op til?</p>	9/3-99	18/3-99
<p>1408 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren under henvisning til regeringens forligstekst af 23. februar 1999 og til Forsvarskommissionens beretning side 276 oplyse, om det i forligstekstens punkt 4 linje 5 nævnte støtteskib dels imødekommer de ønsker, der fra NATO's side er fremsat med hensyn til tilvejebringelse af og krav til kommandostøtteskibsfaciliteter, dels vil indeholde egenskaber, der er fornødne i forbindelse med en større CJTF-operation, herunder om skibet vil få plads til en stab på ca. 70 personer, kommunikationsudstyr m.v. til føring af en styrke omfattende både en maritim task group, en landstyrke af brigadeværdi og en tilsvarende luftstyrke?</p>	9/3-99	18/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1457 Af Svend Aage Jensby (V) om, ministeren bedes indhente - og derpå forholde sig til - en militærfaglig vurdering af, hvorledes de betydelige udsving i værnepligtsstyrken, der for årene 2000-2003 følger af regeringens forligstekst af 23. februar 1999 punkt 17, påvirker mulighederne for at opretholde den fornødne uddannelsesstøttestruktur i form af f.eks. ansatte i cafeterier, på depoter, i skydelejre, værksteder, køreskoler m.v.?</p>	11/3-99	26/3-99
<p>1458 Af Svend Aage Jensby (V) om, ministeren bedes indhente - og derpå forholde sig til - en militærfaglig vurdering af, hvorledes de betydelige udsving i værnepligtsstyrken, der for årene 2000-2003 følger af regeringens forligstekst af 23. februar 1999 punkt 17, påvirker mulighederne for at fastsætte behovet for befalingsmandselever allerede i år 1999 og senere i år 2000?</p>	11/3-99	26/3-99
<p>1459 Af Svend Aage Jensby (V) om, ministeren bedes indhente - og derpå forholde sig til - en militærfaglig vurdering af, hvorledes den foreslåede forlængelse af DIB-kontrakterne fra 3 til 4 år styrker/influere på hærens evne, til at producere styrker til internationale opgaver?</p>	11/3-99	26/3-99
<p>1460 Af Svend Aage Jensby (V) om, ministeren bedes indhente - og derpå forholde sig til - en militærfaglig vurdering af sammenhængen mellem den reduktion af antallet af værnepligtige årsværk i år 2000, der lægges op til i regeringens forligstekst af 23. februar 1999 punkt 17, og hærens evne til at producere styrker til internationale opgaver i år 2001, herunder om</p>	11/3-99	26/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>muligheden for at opretholde det nuværende danske engagement på ca. 900 mand til vedvarende udsendelse?</p>		
<p>1461 Af Svend Aage Jensby (V) om, ministeren bedes indhente - og derpå forholde sig til - en militærfaglig udtalelse og vurdering af, hvad den reduktion af flyvetimeproduktionen for F16-fly, der anføres i regeringens forligstekst af 23. februar 1999 punkt 7, indebærer, herunder hvor stor reduktion i forhold til den aktuelle situation der er tale om, og hvor stor en årlig besparelse der vil kunne opnås ved reduktionen, om reduktionen vil gælde samtlige F16-piloter, hvilken betydning reduktionen har for piloternes sikkerhed, deres evne til at deltage i NATO-operationer samt endelig deres mulighed for at løse nationale og internationale opgaver?</p>	11/3-99	22/3-99
<p>1462 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren redegøre for de sikkerhedspolitiske - eller militærfaglige - vurderinger, der har ført til, at der i regeringens forligstekst af 23. februar 1999 hverken ved flyvevåbnet eller søværnet foreslås etableret en international stab med henblik på disse værns deltagelse i internationale operationer, hvilket et stort flertal i Forsvarskommissionen af 1997, herunder de socialdemokratiske medlemmer, i øvrigt anbefalede, samt oplyse, om ministeren ikke finder, at der også i fremtiden vil være behov for, at både flyvevåbnet og søværnet bl.a. efter anmodning fra NATO skal kunne deltage i internationale fredsstøttende operationer?</p>	11/3-99	18/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
1473 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, hvorfor Forsvarskommissionen har opgivet 10 år som den horisont, inden for hvilken der ikke vil kunne opstå konventionel trusler mod Danmarks sikkerhed?	12/3-99	18/3-99
1474 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren vurdere, hvor lang tid det vil tage at føre forsvaret tilbage til den nuværende standard, såfremt udspillet til aftale om forsvarets ordning vedtages i dets nuværende form?	12/3-99	19/3-99
1475 Af Erik Jacobsen (V) om, har NATO givet sin mening til kende om udspil til reduktioner i de danske forsvarsudgifter?	12/3-99	18/3-99
1476 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren fremlægge de øvrige NATO-landes forsvarsudgifter opgjort pr. indbygger?	12/3-99	23/3-99
1477 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren give sin vurdering af værnepligtens fremtid som institution, eftersom hærens krigsstyrke reduceres med 14.000 soldater, søværnets krigsstyrke med 1.100 personer og flyvevåbnets krigsstyrke med 3.200 personer?	12/3-99	26/3-99
1478 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren vurdere de lokale konsekvenser afledt af kasernelukninger bl.a. med henblik på beskæftigelsessituationen?	12/3-99	18/3-99
1479 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, om regeringen påtænker at kompensere de kommuner og lokalområder i al almindelighed, hvor man påtænker at lukke kaserner?	12/3-99	18/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
1480 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse om ræsonnementet bag at reducere hjemmeværnsregionerne fra syv til fem, samtidig med at hjemmeværnet foreslås pålagt større opgaver?	12/3-99	18/3-99
1481 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, hvorvidt og i givet fald hvilken form for aflønning de frivillige i hjemmeværnet tænkes tilbudt, eftersom de pålægges nye og større opgaver?	12/3-99	18/3-99
1482 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse forskellen i aflønning for de personer, der udgår af krigsstyrken og tilbydes optagelse i hjemmeværnet efter frivillighedsprincippet?	12/3-99	18/3-99
1483 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren give sin vurdering af søværnets betydning for nærforsvaret af Danmark og af, om udfasningen af tre ubåde, missilbådene, minelæggeren samt udfasningen af inspektionsskibet vil få konsekvenser i en potentiel krise- eller krigssituation?	12/3-99	22/3-99
1484 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren indhente oplysninger, der anskueliggør, om de danske F 16-fly er »opdateret« og derfor på linje med F 16-fly i andre lande?	12/3-99	23/3-99
1485 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse de specifikke uddannelseskra- v til de to friskningsgrupper?	12/3-99	22/3-99
1486 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, hvilke regimente- rer, for så vidt angår kamptropperne, der pålægges nedlagt?	12/3-99	18/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
1487 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren redegøre for den overordnede politik, for så vidt angår søværnets placering i international sikkerhedspolitisk sammenhæng, jf. bl.a. reduktionen i bidraget til NATO's reaktionsstyrker?	12/3-99	22/3-99
1488 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren redegøre nærmere for reduktionen i flyvetimeproduktionen for F16-fly?	12/3-99	18/3-99
1489 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren redegøre for regeringens bevæggrunde for at overføre den maritime miljøovervågning fra Miljø- og Energiministeriet til Forsvarsministeriet?	12/3-99	18/3-99
1490 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren redegøre for, om det faktum, at budgetrammen skal overholdes, kan få betydning for Danmarks internationale indsats i tilfælde af uforudsete krise- og krigssituationer i andre dele af verden, hvor Danmarks indsats er påkrævet?	12/3-99	18/3-99
1505 Af Jens Vibjerg (V) om, vil ministeren oplyse, hvad de samlede investeringer i Vandel flyvestations anlæg og installationer er (danske og NATO), og hvis flyvestationen lukkes, hvad vil en nedbrydning og total oprydning cirka koste?	17/3-99	25/3-99
1506 Af Jens Vibjerg (V) om, vil ministeren oplyse, hvad de løbende driftsomkostninger vil være, hvis Vandel flyvestation bevares på en måde, hvor bygninger og installationer vedligeholdes (eventuelt som	17/3-99	25/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
Hjemmeværnets træningsfacilitet), så det er funktionsdygtigt, hvis det efter en årrække viser sig påkrævet igen med en udbygning af luftvåbnet og dets faciliteter?		
1564 Af Harald Kjølner (V) om, vil ministeren med baggrund i tidligere stillet spørgsmål nr. S 1342 samt ministerens besvarelse heraf give en uddybende redegørelse for stedtillæggets indvirken på omkostningerne ved uddannelse af værnepligtige ved Bornholms Værn?	19/3-99	6/4-99
1579 Af Harald Kjølner (V) om, hvordan er ministeren i sit svar på spørgsmål nr. S 1342 nået frem til, at udgiftsposten »Transport over Østersøen til øvelsesvirksomhed i Oksbøl« er på i alt 370.000 med et lejet skib?	22/3-99	6/4-99
1580 Af Harald Kjølner (V) om, hvordan er ministeren i sit svar på spørgsmål nr. S 1342 nået frem til, at udgiftsposten »Frirejse med Bornholmstrafikken for værnepligtige« er 19.600 kr. pr. årsværk pr. værnepligtig?	22/3-99	6/4-99
1581 Af Harald Kjølner (V) om, hvordan er ministeren i sit svar på spørgsmål nr. S 1342 nået frem til den samlede udgiftsopgørelse på 22,5 mio. kr. til løn og uddannelse af 200 værnepligtige i 8 måneder ved Bornholms Værn?	22/3-99	6/4-99
1679 Af Kim Behnke (FP) om, vil ministeren redegøre for, hvorledes Danmark vil forholde sig, såfremt personer fra Serbien optræder i militæruniform i Danmark, herunder hvilke danske og folkeretlige regler der gælder i den situation?	8/4-99	15/4-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1695 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, om drift og vedligeholdelse af kongeskibet »Dannebrog« afholdes inden for rammerne af forsvarsbudgettet?</p>	9/4-99	19/4-99
<p>1784 Af Pia Kjærsgaard (DF) om, hvad er ministerens kommentar til, at en kompagnichef har udstukket retningslinjer, som går på, at soldaterne skal undgå at bære uniform, når de færdes på steder, hvor der er mange flygtninge og indvandrere, og vil ministeren tage initiativ til en meddelelse til samtlige landets tjenestesteder, der præciserer, at soldater og andet tjenestegørende personel fortsat skal bære uniform efter gældende retningslinjer og herunder præcisere, at eventuelle ændringer i gældende retningslinjer i givet fald vil komme fra Forsvarsministeriet?</p>	16/4-99	3/5-99
<p>1806 Af Peter Skaarup (DF) om, kan ministeren oplyse, om der over for soldater i den danske hær, der er af serbisk afstamning, er truffet særlige foranstaltninger i anledning af den nuværende væbnede konflikt i Kosovo?</p>	19/4-99	3/5-99
<p>1810 Af Peter Skaarup (DF) om, kan udenrigsministeren oplyse, hvilke regler regeringen har givet instruks om, at eventuelt danske tilfangetagne soldater og piloter skal påberåbe sig at blive behandlet efter af serberne i forbindelse med krigen i Jugoslavien?</p>	19/4-99	29/4-99
<p>1893 Af Villy Søvndal (SF) om, kan ministeren bekræfte, at det danske forsvar bruger mindre end 4 pct. af sine udgifter til internationale opgaver, mens 96 pct. fortsat anvendes til traditionelt militært forsvar af</p>	23/4-99	5/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>Danmark, og at de internationale udgifter derfor ikke kan være begrundede for en vigtig forøgelse af forsvarsbudgetterne, sådan som det har været fremført i debatten?</p>		
<p>1901 Af Peter Skaarup (DF) om, hvilke erfaringer har det danske forsvar med udsendelsen af Bornholms Værn, og kan det herunder bekræftes, at Bornholms Værn bl.a. under operationer i Kroatien har været førende, når det gælder fællesskab og kampstyrke, hvilket har medført en højst effektiv enhed også set i forhold til andre tilsvarende enheder?</p>	26/4-99	5/5-99
<p>1902 Af Peter Skaarup (DF) om, hvordan mener ministeren, at det vil påvirke det bornholmske samfund hvis Almegårds Kaserne og uddannelsen af værnepligtige her forsvinder, og hvad vil det herunder betyde for øen, at mange unge må formodes at flytte fra det i forvejen hårdt ramte øsamfund på grund af besparelserne på Bornholms Værn?</p>	26/4-99	7/5-99
<p>1910 Af Ellen Kristensen (V) om, kan ministeren på foranledning af regeringens udspil til nyt forsvarsforlig redegøre for, om regeringen har lavet undersøgelser af, hvilke konsekvenser det vil have for lokalsamfundet både socialt og økonomisk at flytte Grønlands Kommando fra dens isolerede placering i Grønnedal til et etableret lokalsamfund?</p>	26/4-99	6/5-99
<p>1911 Af Ellen Kristensen (V) om, kan ministeren på foranledning af regeringens udspil til nyt forsvarsforlig redegøre for, hvorfor man frem for et etableret lokalsamfund valgte en isoleret placering som base, da</p>	26/4-99	6/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>man skulle opbygge Grønlands Kommando i Grønødal?</p>		
<p>1912 Af Pernille Frahm (SF) om, vil ministeren oplyse, hvor meget NATO's militære indsats i Serbien koster, herunder hvad den danske del af indsatsen beløber sig til?</p>	26/4-99	5/5-99
<p>1915 Af Jens Hald Madsen (V) om, vil ministeren redegøre for Den Danske Internationale Brigades muligheder for indsættelse, herunder</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvor hurtigt Den Internationale Brigade kan indsættes efter en beslutning herom, • om hele Den Internationale Brigade kan udsendes efter beslutning herom inden eksempelvis 1 måned, om Danmark i givet fald samtidig med en udsendelse af Den Internationale Brigade kan opretholde hele sit nuværende internationale engagement, og herunder om SHIRBRIG samtidig kan udsendes? 	26/4-99	6/5-99
<p>1916 Af Jens Hald Madsen (V) om, vil ministeren i forbindelse nr. spørgsmål nr. S 1915 om udsendelse af Den Internationale Brigade redegøre for konsekvenserne for den almindelige uddannelse og indkaldelse af værnepligtige i Danmark i det tilfælde at</p> <ul style="list-style-type: none"> • hele Den Internationale Brigade udsendes, • dele af Den Internationale Brigade udsendes, eller • Den Internationale Brigade og SHIRBRIG udsendes samtidig? 	26/4-99	6/5-99
<p>1919 Af Hans Engell (KF) om, På hvilken måde agter ministeren at inddrage Folketingets partier, før der tages endelig beslutning vedrørende den påtænkte</p>	27/4-99	5/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
nedlæggelse af redningsstationer langs den jyske kyst?		
1932 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren bekræfte, at der er blevet rettet henvendelse til Danmark om at stille redningshelikoptere til rådighed til at flyve nødhjælp til de flygtninge, der befinder sig nær Albanians grænse til Kosovo?	28/4-99	7/5-99
1979 Af Tom Behnke (FP) om, kan ministeren bekræfte, at der er sendt 8 minesøgere til Bosnien, men at der ikke er det nødvendige personale til at benytte disse, og hvad vil ministeren gøre for at sikre, at der enten er det nødvendige personale med den nødvendige uddannelse, eller at minesøgerne udskiftes med modeller, som det eksisterende personale kan benytte?	5/5-99	12/5-99
2030 Af Frank Aaen (EL) om, hvordan går det med den igangsatte auditørundersøgelse af Forsvarets Efterretningstjeneste, og hvad er baggrunden for, at den endnu ikke er afsluttet?	-	-
2032 Af Søren Søndergaard (EL) om, vil ministeren redegøre for sagen om den angivelige bortførelse af en værnepligtig soldat på øvelsesterrænet ved Oksbøl onsdag den 5. maj 1999?	7/5-99	18/5-99
2033 Af Pernille Frahm (SF) om, er der nogen øvre ramme på Danmarks finansielle forpligtelser i forbindelse med fællesudgifterne, som er forbundet med NATOs operationer i Serbien?	7/5-99	18/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
2034 Af Pernille Frahm (SF) om, Hvad koster et F 16-fly, hvis det bliver skudt ned?	7/5-99	18/5-99
2044 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren oplyse, om der findes andre egnede steder i Danmark, at placere det elektroniske krigsførelseskompagni, som i øjeblikket er placeret i Tønder?	10/5-99	18/5-99
2045 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren oplyse, om det vil være sikkerhedsmæssigt forsvarligt, at placere det elektroniske krigsførelseskompagni i Fredericia?	10/5-99	18/5-99
2046 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren oplyse, om der foreligger beregninger på, hvad det vil koste at flytte det højteknologiske elektroniske krigsførelseskompagni fra Tønder til en anden garnison?	10/5-99	18/5-99
2047 Af Erik Jacobsen (V) om, kan ministeren oplyse om området omkring Tønder, med hensyn til naturens beskaffenhed med meget flade arealer og få vindmøller i nærheden af kasernen, er velegnet til netop det elektroniske krigsførelseskompagni, som i øjeblikket er placeret i Tønder?	10/5-99	18/5-99
2082 Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad kan ministeren oplyse om afdækningen af »konkrete forbindelser« mellem personel i forsvaret og kriminelle miljøer samt om antallet af kontakter?	12/5-99	21/5-99
2083 Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad kan ministeren oplyse om den måde, hvorpå »rekrutteringen« nævnt i en rapport udarbejdet til brug i Forsvarskommissionen sker, herunder om der er nærmere forbindelser	12/5-99	21/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>mellem kriminelle miljøer og forsvaret, og hvordan militært personel er »bragt i et afhængighedsforhold«?</p>		
<p>2084 Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad kan ministeren oplyse om, hvordan de i begrundelsen for spørgsmål nr. S 2082 omtalte personers »militære uddannelse, viden om og adgang til bl.a. våben« er blevet brugt af de kriminelle grupper, hvordan det er sket, hvor mange der er tale om, om sagerne har ført til afskedigelser, eller der er rejst straffesager mod militært personel?</p>	12/5-99	21/5-99
<p>2085 Af Søren Søndergaard (EL) om, vil ministeren oplyse, om der har været eksempler på, at kriminelle grupper har »bestilt« og modtaget for eksempel våben fra ansatte i forsvaret?</p>	12/5-99	21/5-99
<p>2086 Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad kan ministeren oplyse, med hensyn til om kontrollen med militært ansatte og deres adgang til f.eks. våben og sprængstoffer har været utilstrækkelig, og der derfor er sket en skærpelse af sikkerhedsforanstaltningerne?</p>	12/5-99	21/5-99
<p>2144 Af Søren Søndergaard (EL) om, hvad er de danske F-16-piloter instrueret i at oplyse, hvis de bliver skudt ned og taget til fange af de serbiske myndigheder?</p>	19/5-99	27/5-99
<p>2258 Af Peter Skaarup (DF) om, kan ministeren oplyse, om forsvarsforliget får den betydning, at ledelsen af de militære styrker på Bornholm fremover skal foregå fra Slagelse, at kommandantstillingen nedlægges, om hvordan ledelsen vil blive i tilfælde af en civil kata-</p>	1/6-99	11/6-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>strofe, samt hvilke planer der er med hensyn til Kommandantgården i Rønne?</p>		
<p>2259 Af Villy Søvndal (SF) om, vil ministeren oplyse ejendomsvurderingerne på de af forsvarrets ejendomme, der måtte forventes solgt i årene 1999-2004, begge inklusive?</p>	1/6-99	9/6-99
<p>2290 Af Peter Skaarup (DF) om, vil ministeren drage omsorg for, at kommende påtænkte besparelser på forsvarsområdet ikke meddeles og gennemføres så sent, at allerede indgåede aftaler om f.eks. sergent- og reserveofficeruddannelsen må annulleres?</p>	2/6-99	11/6-99
<p>2363 Af Peter Skaarup (DF) om, kan det bekræftes, at der i forbindelse med den eventuelle overflytning af Flyvevåbnets Redningseskadrille, ESK 722, til FSN Karup/indkøb af nye redningshelikoptere ikke påtænkes en ændring af det eksisterende helikopterredningsberedskab?</p>	10/6-99	21/6-99
<p>2433 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren detaljeret redegøre for, hvilke økonomiske konsekvenser det ville have, såfremt man valgte at opstille Den Danske Internationale Brigade som en permanent stående enhed med samme styrkemål og udrustning som i dag?</p>	18/6-99	28/6-99
<p>2476 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren bekræfte, at den nye forsvarsaftale indebærer, at såfremt beløbet på 572 mill. kr. gange de fem forligsår til merudgifter for forsvaret i forbindelse med de fredsstøttende akti</p>	25/6-99	6/7-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>viteter overskrides, vil merudgiften blive kompenseret fra Finansministeriets reserver?</p>		
<p>2517 Af Søren Søndergaard (EL) om, vil ministeren redegøre for årsagen til, at forsvaret har afvist en ansøgning fra Folkekirkens Nødhjælp om assistance til minerydning i Kosova?</p>	2/7-99	12/7-99
<p>2547 Af Tom Behnke (FP) om, kan ministeren bekræfte, at militærnægtere modtager DSB-frikort til hele landet, selv om de bor i gåafstand til det militærnægterprojekt, som de deltager i?</p>	6/7-99	15/7-99
<p>2592 Af Hans Christian Schmidt (V) om, kan ministeren bekræfte, at flyvevåbnet på et tidspunkt i perioden efteråret 1998 til foråret 1999 havde opmagasineret et lager af materialet charff på op imod 250 t klar til bortskaffelse, og i bekræftende fald, hvorledes forsvaret har søgt at bortskaffe materialet?</p>	9/7-99	21/7-99
<p>2593 Af Hans Christian Schmidt (V) om, kan ministeren bekræfte, at Forsvarskommandoen har søgt at finde en økonomisk og miljømæssigt fornuftig måde at bortskaffe opmagasineret charffmateriale på?</p>	9/7-99	21/7-99
<p>2594 Af Hans Christian Schmidt (V) om, vil ministeren uddybe, at forsvarets mængder af materialet charff er »uden miljømæssig betydning« (jf. ministerens svar af 22. april 1999 på spørgsmål nr. S 1672)?</p>	9/7-99	21/7-99
<p>2595 Af Hans Christian Schmidt (V) om, kan ministeren bekræfte, at bortskaffelsen af forsvarets charffmateriale er blevet udbudt i licitation, vil ministeren i</p>	9/7-99	21/7-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>bekræftende fald oplyse, hvilke firmaer der i de seneste 5 år har vundet licitationen, og vil ministeren i benægtende fald oplyse, hvilke firmaer der i de seneste 5 år har stået for bortskaffelsen af forswarets charffmateriale, og efter hvilke kriterier firmaerne er blevet udvalgt?</p>		
<p>2678 Af Tom Behnke (FP) om, kan ministeren bekræfte, at det danske redningsberedskab blev reduceret som følge af, at ministeren og ministerens amerikanske kollega og en hel del andre gæster brugte indtil flere redningshelikoptere til at flyve til frokost i den 9. juli 1999, og hvor meget blev redningsberedskabet i givet fald reduceret med?</p>	19/7-99	29/7-99
<p>2679 Af Tom Behnke (FP) om, finder ministeren det rigtigt at reducere det danske redningsberedskab midt i badesæsonen for at bruge redningshelikopterne til at flyve til frokost i, uanset hvem der er gæster ved frokosten, og hvordan ville ministeren have reageret, hvis der var blevet behov for at bruge redningshelikopterne til en redningsaktion, som således ikke ville kunne gennemføres, og hvordan vil ministeren disponere i en lignende fremtidig situation, hvor ministeren skal prioritere mellem befolkningens tryghed og servicering af en ministerkollega?</p>	19/7-99	29/7-99
<p>2748 Af Peter Skaarup (DF) om, hvilke oplysninger kan ministeren give om prioriteringen af missionstyper for beredskabshelikopterne ved ESK 722, herunder hvorvidt og i givet fald i hvilken udstrækning VIP-flyvninger skal prioriteres på bekostning af hensynet til borgernes sikkerhed?</p>	28/7-99	6/8-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>2777 Af Kristian Jensen (V) om, vil ministeren oplyse de gældende regler for militærkorteger og samtidig oplyse, om ministeren vil anbefale øget brug af natkørsel eller flere og mindre korteger for dermed at lette overhaling for de øvrige trafikanter og følgelig højne trafiksikkerheden?</p>	3/8-99	12/8-99
<p>2793 Af Jens Hald Madsen (V) om, vil ministeren på baggrund af, at det i forligsteksten er anført, at den endelige afklaring vedrørende Flyvestation Værløse skal overvejes nærmere i en implementeringsstyregruppe, redegøre for, hvilke planer der er lagt i forbindelse med implementeringsstyregruppen, og hvad tidshorizonten er?</p>	5/8-99	13/8-99
<p>2838 Af Karsten Nonbo (V) om, hvilket tidsperspektiv er planlagt for rømningen i forbindelse med lukning af Sundets Marinedistrikts og Flyvevåbnets afdeling på Stevns, og hvis der ikke foreligger en tidsplan, hvornår kan en sådan forventes at foreligge?</p>	10/8-99	18/8-99
<p>2839 Af Karsten Nonbo (V) om, hvilken tidsplan foreligger for salg af henholdsvis Sundets Marinedistrikts og Stevnsfortets ejendomme?</p>	10/8-99	18/8-99
<p>2840 Af Karsten Nonbo (V) om, vil forsaret aktivt og hurtigst muligt indgå i forhandlinger med Storstrøms Amt og Stevns Kommune, som har vist interesse for forsarets anlæg på Stevns, således at civil ansat personale hurtigst muligt kan få vished om deres fremtid, herunder om de kan overgå til fortsat ansættelse hos kommende ejere af bygningerne?</p>	10/8-99	18/8-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>2841 Af Karsten Nonbo (V) om, vil ministeren garantere, at den aktive indsats fra Storstrøms Amt og Stevns Kommunes side for at overtage ejendommene i forsvarets rømning af anlæggene på Stevns ikke bruges til at forøge prisen på ejendommene, men at ministeren kvitterer for denne imødekommenhed ved at handle hurtigt og reelt?</p>	10/8-99	18/8-99
<p>2842 Af Karsten Nonbo (V) om, vil ministeren drage omsorg for, at der føres forhandlinger med Storstrøms Amt og Stevns Kommune, forinden der fjernes inventar fra forsvarets anlæg på Stevns, som forsvaret reelt ikke har brug for andetsteds, således at det vil være muligt for køber at indrette anlæggene billigst muligt og eventuelt som militærmuseum?</p>	10/8-99	18/8-99
<p>2843 Af Karsten Nonbo (V) om, vil ministeren bekræfte, at Forsvarets Bygningstjeneste har beregnet, at nedlukningen af forsvarets anlæg på Stevns vil koste 78 mio. kr. eksklusiv de underjordiske anlæg?</p>	10/8-99	18/8-99
<p>2877 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren med henblik på et eventuelt samråd oplyse, om det danske forsvar efter aktionen i Kosovo har udarbejdet en samlet after action-rapport, samt hvorvidt denne i sin helhed eller dele heraf kan offentliggøres?</p>	16/8-99	25/8-99
<p>3117 Af Peter Skaarup (DF) om, hvilke oplysninger kan ministeren give om årsagen til, at redningsberedskabet på Flyvestation Skrydstrup i en periode den 9. juli 1999 blev planlagt nedlagt?</p>	6/9-99	15/9-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>3139 Af Peter Skaarup (DF) om, hvilke initiativer har ministeren taget i anledning af regeringsplanerne om at beskatte hjemmeværnsofficerers kostpenge, telefonpenge og transportpenge, og hvordan vil den løsning på problemet, som nu ser ud til at komme på plads, blive strikket sammen?</p>	8/9-99	16/9-99
<p>3177 Af Hans Engell (KF) om, hvordan vil ministeren sikre, at den aftale, der forhandles mellem finansministeren, den kommitterede for Hjemmeværnet, skatteministeren og forsvarsministeren vedrørende de ændrede beskatningsregler for Hjemmeværnets officerer og befalingsmænd, respekterer forsvarsforligets bestemmelse (punkt 15) om, at uforudsete udgifter, der kræver justeringer i økonomien, drøftes med forsvarsforligets partier?</p>	10/9-99	21/9-99
<p>3178 Af Hans Engell (KF) om, kan ministeren bekræfte, at den omlægning af beskatningen for Hjemmeværnets officerer og befalingsmænd, som finansministeren har foreslået, kan indebære, at der er hjemmeværnsfolk, som på grund af forøgelsen af de udbetalte kost- og telefonpenge vil få en samlet højere indkomstskat på grund af de nye beskatningsregler?</p>	10/9-99	21/9-99
<p>3179 Af Hans Engell (KF) om, er ministeren enig i de udtalelser, den kommitterede for Hjemmeværnet fremsætter i Morgenavisen Jyllands-Posten den 9. september 1999, hvor han om de nye skatteregler for hjemmeværnsfolkene udtaler, at han er »blevet lovet en økonomisk kompensation, den forventer jeg hentes uden for Hjemmeværnets budget«?</p>	10/9-99	21/9-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
3184 Af Hans Engell (KF) om, kan ministeren oplyse, hvor stor en del af de værnepligtige, som ikke oprindelig har meldt sig frivilligt til aftjening af værnepligt, der senere under deres tjenestetid tegner kontrakt med den danske internationale brigade?	10/9-99	21/9-99
3228 Af Hans Engell (KF) om, giver den meget skarpe kritik fra FN's særlige udsending på Balkan, Carl Bildt, i Berlingske Tidende den 15. september ministeren anledning til at overveje sammensætningen af den styrkereduktion, der er påtænkt i det danske troppekontingent til SFOR-styrken i Bosnien?	15/9-99	23/9-99
3229 Af Hans Engell (KF) om, i hvilket omfang er den forudsete reduktion af SFOR-styrken planlagt og gennemført i samarbejde med FN?	15/9-99	23/9-99
3235 Af Peter Skaarup (DF) om, kan ministeren bekræfte, at der ved uddannelse inden for forsvaret ikke forefindes nogen lov om højeste tjenestepligt til forskel fra den for staten almindeligt gældende på 5 år?	15/9-99	27/9-99
118 Af Karen Rønde (V) om, vil ministeren redegøre for, i hvilket omfang flyvevåbenet (FVL) opfylder de nationale/internationale forpligtelser vedrørende den flybårne havmiljøovervågning?	11/10-99	18/10-99
119 Af Karen Rønde (V) om, hvilke overvejelser har ministeren med hensyn til at lade den flyvende hjemmевærnsenhed (FHE) supplere flyvevåbnets miljøovervågning af de kystnære havområder?	11/10-99	18/10-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>139 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for status i det amerikanske F 22-projekt, herunder udsigterne for projektets videreførelse?</p>	13/10-99	21/10-99
<p>140 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse begrundelsen for, at man ikke har ønsket Forsvarsudvalget med til opstart af den internationale dansk-tysk-polske brigade i Stettin, når der ellers har været inviteret over 300 gæster til arrangementet?</p>	13/10-99	25/10-99
<p>141 Af Erik Jacobsen (V) om, vil ministeren oplyse, om Tyskland og Polen har været repræsenteret med deres forsvarsudvalg til opstart af den internationale dansk-tysk-polske brigade i Stettin?</p>	13/10-99	25/10-99
<p>143 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren sammenholde den nye femårige forsvarsaftale med NATO's vedtagne DCI-initiativ (Defence Capability Initiative) herunder i særlig grad kommentere, forledes forligets enkelte elementer lever op til den fællesvedtagne NATO-målsætning?</p>	13/10-99	25/10-99
<p>145 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren fremsende kommissoriet for og sammensætningen af den norske forsvarskommission?</p>	13/10-99	20/10-99
<p>205 Af Keld Albrechtsen (EL) om, har Forsvarets Efterretningstjeneste kendskab til et aflytningsudstyr ved navn M-RAID, som ifølge oplysninger i Information den 16. oktober 1999 sælges af et dansk firma og formodentlig er købt af bl.a. CIA, og kan ministeren oplyse, om Forsvarets Efterretningstjeneste er i besiddelse af dette udstyr?</p>	20/10-99	29/10-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>250 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvilken sammenhæng der er mellem Joint Strike Fighter-projektet og det amerikanske F-22-projekt?</p>	26/10-99	2/11-99
<p>263 Af Karsten Nonbo (V) om, kan ministeren oplyse, hvor langt man er nået i planerne om at reducere antallet af flotiller med hjemmевærnskuttere fra 37 til 30, og vil der blive foretaget høringer blandt de involverede steder, hvor fartøjer fjernes, og vil disse eventuelt blive taget med på råd med den hensigt at finde de havne, hvorfra der gives den bedste og hurtigste dækning af vore farvande?</p>	26/10-99	3/11-99
<p>264 Af Karsten Nonbo (V) om, er det korrekt, at man agter at beholde 4 flotiller af marinens hjemmевærnskuttere på Øresund, nemlig Helsingør, Skovshoved, Holmen og Dragør, medens resten af Sjællands kyst skal dækkes af 5, nemlig Køge, Vordingborg, Korsør, Kalundborg og Isefjord, og hvad er motivationen herfor, idet det må pointeres, at overvågning og redningstjeneste på Øresund i forvejen er underbygget med tæt trafik, medens f.eks. strækningen mellem Køge og Vordingborg er over dobbelt så lang og med åbent hav mod Bornholm?</p>	26/10-99	3/11-99
<p>265 Af Karsten Nonbo (V) om, finder ministeren ikke, at marinehjemmевærnskutterne dækker et større havareal, såfremt de har to retninger at sejle i straks fra havn og ikke først skal ud af en bugt (altså er placeret på en odde eller en halvø med tilgængelighed til åbent hav så hurtigt som muligt)?</p>	26/10-99	3/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>266 Af Karsten Nonbo (V) om, ville en fordeling af marinehjemmeværnsskuttere på f.eks. Helsingør, Skovshoved, Dragør, Brøndby, Rødvig, Vordingborg (eller Stege), Korsør, Kalundborg (eller Odden) og Hundested ikke give hurtigere tilgængelighed ud på åbent hav og med rimelig mulighed for at søge ind i bugter og fjorde alligevel?</p>	26/10-99	3/11-99
<p>312 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for projektet for en renovering af Nyboder herunder tidsrammen for istandsættelsen samt de dermed forventede samlede udgifter?</p>	29/10-99	8/11-99
<p>389 Af Keld Albrechtsen (EL) om, kan ministeren i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål nr. S 183 oplyse, hvor der mere præcist i lovens § 1, i lov nr. 909 af 9. december 1993, findes hjemmel til aflytning af satellitkommunikation m.v., idet spørgeren hverken i selve loven eller bemærkningerne kan se en sådan hjemmel?</p>	4/11-99	12/11-99
<p>390 Af Keld Albrechtsen (EL) om, kan ministeren oplyse, om FE foretager aflytninger af telekommunikation med afsender eller modtager i Danmark i forbindelse med troppetransporter ved udsendelse af danske styrker til områder uden for landet, f.eks. det vestlige Balkan?</p>	4/11-99	12/11-99
<p>391 Af Keld Albrechtsen (EL) om, skal svaret på spørgsmål nr. S 184 vedrørende FE aflytningsopgaver forstås sådan, at når det pointeres i svaret, at FE ikke har til opgave at aflytte danske statsborgere, så gælder</p>	4/11-99	12/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>dette ikke udenlandske statsborgere, der opholder sig i Danmark?</p>		
<p>394 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for baggrunden for, at der ikke i søværnet udsendes frivillige med værnepligtsbaggrund til løsning af fredsstøttende opgaver?</p>	5/11-99	15/11-99
<p>395 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvilke og hvor mange medarbejdere der er ansat i Vestunionens (WEU) militære stab, samt hvilke opgaver disse løser i forhold til regeringerne?</p>	5/11-99	16/11-99
<p>397 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for Danmarks bidrag til NATO's infrastruktursamarbejde inden for de seneste fire år samt budgettet for det danske bidrag i de kommende tre år?</p>	5/11-99	12/11-99
<p>398 Af Hans Engell (KF) om, er der fra NATO's side fremsat forslag om nye fælles infrastrukturfinansierede projekter inden for varsling-kontrol-kommunikation eller antimissilforsvar?</p>	5/11-99	16/11-99
<p>399 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvordan de større materielanskaffelser i udlandet, som forsvaret foretager via anlægs- og driftsbudgettet, fordeles sig i forhold til lande?</p>	5/11-99	15/11-99
<p>400 Af Ebbe Kalnæs (CD) om, vil ministeren redegøre for, om det ærøske marinehjemmeværnsfartøjs store betydning som søredningsberedskab ikke bør have en væsentlig vægt, når der reduceres i antallet af flotiller med fartøj, og hvad mener ministeren om udsigten til</p>	5/11-99	15/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>at nedlægge et særdeles aktivt marinehjemmeværn på Ærø, hvor der ikke er mulighed for reel sammenlægning med andre flotiller, samtidig med at hjemmeværn net generelt må forventes at skulle overtage en større vægt i lokalforsvaret?</p>		
<p>410 Af Peter Skaarup (DF) om, hvilke oplysninger kan ministeren give om projektet med forsvarlets management- og ressourcestyrings system DeMap/Demars, herunder hvilke tidsperspektiver der er for projektets gennemførelse, hvilke budgetmæssige forudsigelser der kan gives om det, hvorvidt projektet holder sig inden for de økonomiske rammer, og hvilken afsmitende virkning projektet har på den øvrige del af forsvaret specielt set i relation til oplysninger om, at projektet økonomisk er kørt af sporet?</p>	5/11-99	15/11-99
<p>412 Af Hans Engell (KF) om, er der i regeringen eller regeringens koordinationsudvalg truffet en principbeslutning om reduktion i antallet af kystredningsstationer?</p>	8/11-99	17/11-99
<p>413 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvad de økonomiske konsekvenser vil være, såfremt det besluttes at fastholde de nuværende 24 kystredningsstationer med en løbende anskaffelse af moderne materiel og etablering af tidssvarende bygningsforhold?</p>	8/11-99	17/11-99
<p>414 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren, i forhold til de tre modeller farvandsdirektøren har fremlagt vedrørende en ny struktur for kystredningstjenesten, redegøre for, i hvilket omfang der vil blive tale om for</p>	8/11-99	17/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
længet sejl tid for at være fremme i eftersøgningsområdet?		
415 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren kommentere, at Foreningen af danske Redningsmænd i en kommentar til forslaget vedrørende ændringer af den danske kystredningstjeneste har udtrykt ængstelse for, at »nærliggelse af kystredningsstationer på sigt kan ske på bekostning af menneskeliv«?	8/11-99	17/11-99
416 Af Hans Engell (KF) om, hvilke løn- og ansættelsesvilkår gælder for de frivillige redningsmænd i kystredningstjenesten?	8/11-99	17/11-99
417 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvordan den bemandingsmæssige situation og fordeling i dag er ved de 24 kystredningsstationer med henholdsvis fastansatte og frivillige redningsfolk samt, hvorledes fordelingen vil være i forhold til de tre modeller for en ny struktur, som farvandsdirektøren har fremlagt?	8/11-99	17/11-99
418 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for de personelmæssige konsekvenser af de tre modeller, som farvandsdirektøren har indstillet vedrørende kystredningstjenestens fremtid?	8/11-99	17/11-99
419 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren fremsende kommissoriet af 29. oktober 1998 for arbejdsgruppen vedrørende kystredningstjenestens fremtid?	8/11-99	17/11-99
454 Af Peter Skaarup (DF) om, vil ministeren tage initiativ til, at der inden for flyvevåbnet gives et løntillæg, som	10/11-99	22/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
sikrer, at man kan fastholde piloterne inden for flyvevåbnet?		
551 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren oplyse, i hvilket omfang KFOR – herunder danske enheder - gennemfører afhøring og screening af serbere, der krydser ind i Kosovo ved Mitrovica?	19/11-99	29/11-99
552 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren oplyse, i hvilket omfang KFOR-styrken har anvendt FN-beslutningen fra august, der fastsætter udvisning fra Kosovo af alle, der ikke har et acceptabelt ærinde i området, bl.a. ved Mitrovica?	19/11-99	29/11-99
584 Af Hans Engell (KF) om, hvornår mener ministeren, at regeringen er i stand til at give en vurdering af erfaringerne fra Kosovokrigen, når det gælder dansk forsvars deltagelse?	22/11-99	26/11-99
585 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål nr. S 399 specificere, hvorledes de 23,5 pct. Indkøb af materiel til forsvaret i »andre lande« fordeles sig på de konkrete lande?	22/11-99	1/12-99
586 Af Hans Engell (KF) om, hvilke kommentarer har ministeren til fordelingen af materielanskaffelser til forsvaret, når det gælder landevalgene, herunder det forhold, at knap 58 pct. af samtlige anskaffelser foregår i USA, mens kun en begrænset del af anskaffelserne foretages i europæiske lande?	22/11-99	1/12-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>587 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, i hvilket omfang der i forhold til de aftalte materielanskaffelser i det hidtidige forsvarsforlig gennem de seneste år har været knyttet kompensations- og medproduktionsaftaler samt, hvordan disse fordeler sig i forhold til de enkelte projekter?</p>	22/11-99	1/12-99
<p>588 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for, hvilken procedure der i dag følges, herunder hvem der har ansvaret for, hvilke beslutninger der træffes i Forsvarskommandoen, materielkommandoerne samt Forsvarsministeriet i forbindelse med større materielanskaffelsesprojekter, efter at Finansudvalgets godkendelse af materielprojektet samt forligspartiernes accept er indhentet?</p>	22/11-99	1/12-99
<p>599 Af Karsten Nonbo (V) om, vil ministeren i forlængelse af sine svar på spørgsmål nr. S 2838-2840 redegøre for,</p> <ul style="list-style-type: none"> • om direktøren i Forsvarets Bygningstjeneste, Bent Frank, har bemyndigelse til - på trods af de positive udmeldinger i ministerens svar på ovennævnte spørgsmål - allerede den 7. september 1999 i en intern notits at låse sig fast på, »at Forsvarets Bygningstjeneste ikke er interesseret i et salg af 3 bygninger til psykisk handicappede. Hele bygningsmassen inden for hegnet må betragtes som ét. Dvs. enten køber amtet det hele eller intet« , • formålet med at nedsætte en arbejdsgruppe og »have kontakt til amtet«, når alt tilsyneladende diktatorisk er bestemt på forhånd, 	22/11-99	30/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<ul style="list-style-type: none"> • om Bent Frank efterfølgende har gjort, som han udtaler til Dagbladet i Køge den 23. september 1999, nemlig, at han »har via Forsvarskommandoen bedt om en analyse af mulighederne for, at man kan rømme området tidligere eller i en periode rykke tættere sammen af hensyn til amtet«, og • om »søværnet er klar til at afvikle det hele medio næste sommer«, som Bent Frank citerer admiral Kr. Husted Winther, SOK for at have udtalt, samt • endelig om muligheden for, at forsvaret kan sælge arealer og bygninger i flere led, når der er flere interesse-rede købere til dele af ejendommene? 		
<p>646 Af Keld Albrechtsen (EL) om, vil den danske regering forsøge at opnå en aftale med USA på linje med den aftale, som den tyske regering har indgået med USA, om at Tyskland ikke vil bruge sine lyttefaciliteter til at aflytte telekommunikation mellem tyske borgere og tyske virksomheder?</p>	-	-
<p>647 Af Keld Albrechtsen (EL) om, skal oplysningen om, at Forsvarets Efterretningstjenestes indhentning af elektronisk kommunikation alene er rettet mod forhold i udlandet forstås således, at Forsvarets Efterretningstjeneste ikke aflytter elektronisk kommunikation, som via satellitter eller anden luftbåren vej går ind og ud af Danmark, eller skal svaret forstås således, at en sådan aflytning finder sted, i det omfang det angår forhold i udlandet?</p>	-	1/12-99
<p>676 Af Svend Aage Jensby (V) om, vil ministeren sikre, at Danmark kan deltage med et felthospital i EXERCISE COMMON COMPRESS 2000?</p>	-	7/12-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>722 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren oplyse, om der i forbindelse med det netop afholdte forsvarsminister-møde i Bruxelles er diskuteret en ændret tidsplan for den planlagte reduktion af de fredsbevarende styrker i Bosnien-Hercegovina?</p>	10/12-99	15/12-99
<p>723 Af Hans Engell (KF) om, hvilke overvejelser er der inden for EU eller WEU om at udvikle og anvende konvergenskriterier som en del af det europæiske forsvarssamarbejde i lighed med de kriterier, der gælder for Den Økonomiske og Monetære Union?</p>	7/12-99	17/12-99
<p>724 Af Hans Engell (KF) om, i hvilket omfang er de militære enheder, som Belgien, Frankrig, Tyskland, Luxembourg og Spanien har designeret til Eurokorpset, på samme tidspunkt tildelt andre multilaterale enheder under FN, OSCE, NATO og WEU?</p>	7/12-99	17/12-99
<p>725 Af Hans Engell (KF) om, i hvilket omfang har Eurokorpset i dag eget budget, herunder adgang til at kunne gennemføre selvstændige materielanskaffelser?</p>	7/12-99	17/12-99
<p>726 Af Hans Engell (KF) om, hvilke kommentarer har regeringen til WEU-landenes forslag om at lade Eurokorpset overtage hovedkvarterfunktionen i KFOR?</p>	7/12-99	15/12-99
<p>727 Af Hans Engell (KF) om, i hvilken sammenhæng har Eurokorpset deltaget i SFOR- og KFOR-hovedkvarterer, og hvilke opgaver har korpsets folk løst samt med hvilket formål?</p>	7/12-99	15/12-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>728 Af Hans Engell (KF) om, vil ministeren redegøre for formålet med de øvelser, Eurokorpset har gennemført siden 1994 under betegnelserne PEGASUS, COBRA og PELIKAN?</p>	7/12-99	17/12-99
<p>729 Af Hans Engell (KF) om, i hvilket omfang har NATO-hovedkvarterer været inddraget i forbindelse med Eurokorpsets øvelser?</p>	7/12-99	17/12-99
<p>797 Af Hans Christian Schmidt (V) om, kan ministeren ud fra rapporten udarbejdet af professor dr. polit Chr. Hjorth-Andersen (Københavns Universitet), jf. Forsvarsudvalget, alm. del - bilag 84, be- eller afkræfte de deri nævnte økonomiske og strukturelle konklusioner vedrørende en eventuel lukning af Tønder Kaserne, herunder oplysningen om, at opretholdelsen af Tønder Kaserne er økonomisk velmotiveret, og vil ministeren oplyse, hvilke initiativer ministeren agter at tage på baggrund af rapporten?</p>	15/12-99	22/12-99

Tillæg 6

Spørgsmål fra forsvarsudvalget i 1999

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>11 Ministeren bedes oversende udvalget en oversigt over, hvordan puljen på 800.000 kroner til aktiviteter i forbindelse med NATOs 50 års jubilæum er blevet fordelt.</p> <p>Stillet til udenrigsministeren</p>	5/1-99	18/1-99
<p>12 Ministeren bedes kommentere sagsforløbet omkring de danske OSCE-observatører i Kosova som beskrevet i artikel fra B.T. d. 13. januar, 1999.</p> <p>Stillet til udenrigsministeren</p>	14/1-99	8/2-99
<p>13 Hvad er ministerens holdning til, at de danske observatører ikke har det nødvendige materiel til rådighed?</p> <p>Stillet til udenrigsministeren</p>	14/1-99	8/2-99
<p>14 Har ministeren tænkt sig at gøre noget for at forbedre forholdene og skabe så sikre forhold som muligt for de danske observatører?</p> <p>Stillet til udenrigsministeren</p>	14/1-99	8/2-99
<p>15 Hvornår forventer ministeren at besvare henvendelsen af 11. november 1998 fra flymaskinisterne jævnfør alm. del bilag 25 og 33 1998?</p>	14/1-99	
<p>16 Under henvisning til vedlagte artikel bragt i Berlingske Tidende søndag den 24. januar 1999 bedes forsvarsministeren specificere budgettet for den i artiklen omtalte kampagne.</p>	26/1-99	10/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>17 Rigsrevisionens rapport om forsvarets forsyningsforvaltning af februar 1999 påviser, at forsvarets materielstyring ikke fungerer tilfredsstillende. Rapporten omfatter ikke områder som våben, ammunition m.v. Vil ministeren foranledige en undersøgelse for at få klarlagt, om materielstyringen på disse områder foregår på lignende utilfredsstillende måde?</p>	10/2-99	10/3-99
<p>18 Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel med titlen "Soldater anklaget forsvaret for millionspild" fra Berlingske Tidende den 6. februar 1999.</p>	15/2-99	18/3-99
<p>19 Af Beretning fra Forsvarskommissionen af 1997 om Fremtidens Forsvar, jf. bilagsbind 1 fremgår FE's risikovurderinger. "Ministerens bedes oversende udvalget en risikovurdering af forholdet mellem Tyrkiet og Grækenland med vægt på konflikten om Cypern"</p>	24/2-99	
<p>20 Ministeren bedes redegøre for gældende dansk våbeneksportpolitik. Stillet til justitsministeren</p>	24/2-99	
<p>21 Hvor mange kategori A, B, C, D samt E kørekort udsteder forsvaret pr. år?</p>	25/2-99	25/3-99
<p>22 Hvilket beløb budgetteres der med til forsvarets kørekortuddannelser pr. år?</p>	25/2-99	25/3-99
<p>23 Hvad er kriterierne for udvælgelsen af menige til kørekortuddannelsen?</p>	25/2-99	25/3-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
24 Tages der ved udvælgelsen af chauffører hensyn til om de menige har kørekort?	25/2-99	25/3-99
25 Såfremt der ikke tages hensyn til de meniges kørekortsforhold, kan der så udarbejdes et skøn over, hvad der kunne spares på forsvarrets budget ved en planlagt udvælgelse efter den enkelte meniges kørekortsforhold?	25/2-99	25/3-99
26 Er forsvarret underlagt bkg. Nr. 930 af 31.10.79 - Om uddannelse efter arbejdsmiljøloven af visse førere af køretøjer i vejtransport? I bekræftende fald, hvem forestår uddannelse af disse menige?	25/2-99	25/3-99
27 Ministeren bedes tilstille udvalget en opgørelse over den procentvise reduktion af forsvarret i de øvrige NATO-lande, sammenlignet med den reduktion regeringen foreslår i sit oplæg om forsvarrets ordning. Opgørelsen bedes tage udgangspunkt i tallene fra 1985.	25/2-99	3/5-99
28 Ministeren bedes tilstille udvalget sit talepapir.	25/2-99	
29 Ministeren bedes oplyse hvilke strukturmæssige ændringer, der er sket på forsvarsområdet siden 1985 i Holland, Belgien og Tyskland, som inspiration for den danske forsvarsdebat.	25/2-99	3/5-99
30 Ministeren bedes oplyse hvilket materiel, der er indkøbt til forsvarret i gennem de sidste 10 år, og hvilke rammer for materielindkøb, der har været i årene 1985-1999.	25/2-99	3/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
31 Ministerens kommentar til vedlagte skrivelse af 8. marts 1999 fra flyteknikere ved Flyværksted Helikoptere, Flyvestation Værløse, udbedes.	10/3-99	22/3-99
32 Ministeren bedes oplyse hvad den gennemsnitlige pris er pr. soldat i forsvaret i de forskellige NATO lande?	11/3-99	27/4-99
33 Ministerens kommentar udbedes til vedlagte artikel fra Næstved Tidende fra den 24. februar 1999.	12/3-99	23/3-99
34 Under henvisning til vedlagte artikel fra Jyllandsposten den 4. marts 1999 "Forsvarets indsats i udlandet i fare", bedes ministeren indhente en udtalelse fra forsvarskomandoen.	12/3-99	29/3-99
35 Ministeren bedes kommentere tidligere forsvarschef Jørgen Lynges artikel "Besparelser skaber usikkerhed" fra Jyllands-posten den 9. marts då.	17/3-99	7/4-99
36 Ministeren bedes bekræfte, hvorvidt Forsvarsministeriet har et tilgodehavende hos De Forenede Nationer (FN), New York pr. ultimo januar 1998 på 783,3 mio. kr. i forbindelse med udstationeringen af danske soldater i fredsbevarende operationer. Beløbet på 783,3 mio. kr. fordeles sig på følgende måde: Dansk kontigent i FN i Congo 1,0 mio. kr. Dansk kontigent og hospital i Gaza 7,1 mio. kr. Dansk kommando i Gaza 45,0 mio. kr. Dansk militærstyrke til rådighed for FN på Cypern 730,2 mio. kr. ialt 783,3 mio. kr.	17/3-99	14/4-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
37 Vil ministeren samtidig bekræfte, at sidste indbetaling fra FN på ca. 9 mio. kr. er sket i oktober 1995 samt modregning af Danmarks egne frivillige bidrag til FN på ca. 4 mio. kr.?	17/3-99	14/4-99
38 Hvornår agter ministeren i givet fald, at indkassere dette tilgodehavende på kr. 783,3 mio. kr. hos FN?	17/3-99	14/4-99
39 Mener ministeren, i givet fald, at dette tilgodehavende har en realistisk værdi i dag?	17/3-99	14/4-99
40 Har ministeren i givet fald overvejet, at afskrive dette tilgodehavende hos FN?	17/3-99	14/4-99
41 Vil ministeren eventuelt være indstillet på, at "sælge" ovennævnte tilgodehavende, hvis ministeren modtager en henvendelse herom?	17/3-99	14/4-99
42 Vil ministeren eventuelt være indstillet på at "sælge" ovennævnte tilgodehavende med en stor dekort - og eventuelt hvor stor dekort kunne man forestille sig?	17/3-99	14/4-99
43 Ministerens kommentar udledes til de vedlagte artikler fra Thisted Dagblad vedrørende den påtænkte nedlæggelse af redningsstationerne i Agger og Nr. Vorupør.	22/3-99	-
44 Ministeren bedes redegøre for de problemer, der er peget på, og som indebærer, at redningsbåden fra Thyborøn ikke kan sejle tæt under kysten.	22/3-99	-

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>45 Finder ministeren, at betjeningen for redningsstationerne kan anses for forsvarlig og troværdig, når hele Thy-kysten efter planerne skal betjenes fra Thyborøn i syd og Hanstholm i nord - en strækning på over 50 km.?</p>	22/3-99	-
<p>46 Ministeren bedes kommentere vedlagte henvendelse (alm. del - bilag 123) fra Piloter og Flymaskinister fra Søværnets Flyvetjeneste ved Flyvestation Værløse vedr. lukning af Flyvestation Værløse som operativ flyvestation.</p>	24/3-99	14/4-99
<p>47 Ministerens kommentarer udbedes til materiale modtaget af "Foreningen af Musikere i Forsvaret", som havde foretræde for Forsvarsudvalget torsdag den 8. april 1999, jf. bilag 142.</p>	9/4-99	20/4-99
<p>48 Ministerens kommentarer udbedes til materiale modtaget af Marinehjemmeværnet som havde foretræde for Forsvarsudvalget torsdag den 8. april 1999, jf. bilag 147.</p>	9/4-99	-
<p>49 Ministeren bedes redegøre for tidslinjen i forbindelse med SHAPE's henvendelser om maritim tilstedeværelse i Adriaterhavet.</p>	21/4-99	27/4-99
<p>50 Ministeren bedes redegøre mere detaljeret for NATO's henvendelse vedrørende udsendelse af en u-båd samt indholdet af regeringens afslag herpå.</p>	21/4-99	27/4-99
<p>51 Hvilke udgifter og tidsfrister ville der være i forbindelse med et dansk bidrag med en u-båd til Adriaterhavet.</p>	21/4-99	27/4-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
52 Har andre NATO-lande reageret positivt på en tilsvarende henvendelse?	21/4-99	27/4-99
53 Vil ministeren i forlængelse af besvarelse af spørgsmål 21 jf. B 128 - bilag 5 klarlægge, at eksempelvis afsendelsen af en dansk korvet vil blive forelagt Folketinget - og ikke kun Det Udenrigspolitiske Nævn - til beslutning. Stillet til udenrigsministeren	21/4-99	
54 Er der nogen internationale konventioner, der giver udenlandske diplomater og andre en almindelig ret til at indføre og bære våben, når de arbejder og opholder sig i Danmark? Stillet til udenrigsministeren og justitsministeren	22/4-99	-
55 Hvor mange udlændinge i Danmark har en personlig våbentilladelse, og fra hvilke lande kommer disse personer? Stillet til udenrigsministeren og justitsministeren	22/4-99	-
56 Kan der være udenlandske ambassader, konsulater eller private firmaer, som råder over et arsenal af våben med den danske regerings tilladelse? Stillet til udenrigsministeren og justitsministeren	22/4-99	-
57 Er det tilladt udenlandske virksomheder eller enkeltpersoner at optræde på dansk jord med egne bevæbnede bodyguards? Stillet til udenrigsministeren og justitsministeren	22/4-99	-

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>58 Hvis man har givet våbentilladelser under pkt. 1-4 til udlændinge, er det da begrundet i andet end disses medbragte frygt, og vil det derfor ikke være muligt efterhånden at inddrage disse tilladelser? Stillet til udenrigsministeren og justitsministeren</p>	22/4-99	-
<p>59 Med henblik på et eventuelt kommende samråd bedes ministeren på baggrund af den offentlige omtale vedr. NATO's henvendelse om en dansk ubåd til Adriaterhavet fremsende en samlet redegørelse for forløbet, herunder om der efter regeringens opfattelse fra NATO's side har været taget hensyn til den danske forsvarsdebat om ubåds-våbnets fremtid.</p>	23/4-99	27/4-99
<p>60 Kan ministeren bekræfte de oplysninger der fremgår af vedlagte artikel "Ubåds-strid får nyt brændstof" fra Berlingske Tidende 23. april 1999?</p>	23/4-99	27/4-99
<p>61 Ministeren bedes redegøre for, hvorledes det kan ske, at en henvendelse fra NATO om en dansk ubåd til Adriaterhavet kan henlægges i Forsvarskommandoen i en hel uge, uden at regering eller Folketinget bliver orienteret herom.</p>	23/4-99	27/4-99
<p>62 Ministeren bedes redegøre for, hvorfor han i medierne har sagt, at baggrunden for regeringens afslag om udsendelse af en ubåd til Adriaterhavet er teknisk begrundet, når det af udtalelser fra ubåds-eskadren klart fremgår, at en dansk ubåd vil være operationssklar på 2 uger.</p>	23/4-99	27/4-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>63 Ministeren bedes oplyse, hvorvidt det er korrekt, at der også i forbindelse med udsendelse af en dansk korvet vil skulle stilles krav om installation af moderne kommunikationsudstyr, hvilket svarer til de krav, som er blevet stillet for at en dansk ubåd kan operere i Adriaterhavet.</p>	23/4-99	27/4-99
<p>64 Med henvisning til vedlagte artikel fra Jyllands Posten den 24. april 1999 bedes ministeren redegøre for NATO's henvendelse i 1994 om en dansk ubåd til Adriaterhavet samt regeringens begrundelse for heller ikke dengang at ville deltage.</p>	26/4-99	27/4-99
<p>65 På hvilken måde og i hvilken form - også tidsmæssigt - orienterede regeringen i 1994 Folketinget om henvendelsen fra NATO vedrørende tildeling af en dansk ubåd til Adriaterhavet?</p>	26/4-99	27/4-99
<p>66 Hvorfor har ministeren i sin såkaldte tekniske begrundelse for at afvise NATO's henvendelse om at stationere en dansk ubåd i Adriaterhavet henvist til vandets temperaturforskelle, når en dansk ekspert i oceanografi Niels Højerslev i vedlagte artikel fra Jyllands Posten den 24. april 1999 betegner dette som "det rene vrøvl"?</p>	26/4-99	27/4-99
<p>67 Ministrene bedes oversende samtlige kommunikéer, det strategiske koncept m.v., som er vedtaget på NATO's topmøde i Washington den 23. - 25. april 1999. Stillet til statsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren</p>	26/4-99	

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>68 Ministrene bedes oversende deres officielle taler holdt på NATO's topmøde i Washington den 23. - 25. april 1999.</p> <p>Stillet til statsministeren, udenrigsministeren og forsvarsministeren</p>	26/4-99	10/5-99
<p>69 Ministeren bedes belyse, hvor lang tid der skal gå i forbindelse med de forskellige muligheder for ombygning af de danske u-både.</p>	28/4-99	12/5-99
<p>70 Vil ministeren i forlængelse af svar på spørgsmål 51, jf. alm. del - bilag 173, mere detaljeret redegøre for, hvorfor det skal tage op til 6 måneder at gøre en ubåd klar til indsættelse i Adriaterhavet, herunder tidsforbrug til bestilling, levering, modtagelse, installation, klargøring, afprøvning m.v. af det nødvendige udstyr, herunder hvor lang en arbejdsdag der budgetteres med i vurderingen af tidsforbruget?</p>	28/4-99	12/5-99
<p>71 Vil ministeren i forlængelse af svar på spørgsmål 51, jf. alm. del - bilag 173, mere detaljeret redegøre for, hvorfor det skal tage 10 dage at foretage en simpel klargøring af en ubåd, herunder hvad tiden bruges til?</p>	28/4-99	12/5-99
<p>72 Ministeren bedes oversende de pressemeddelelser som Forsvarskommandoen har udsendt i relation til ubådssagen.</p>	28/4-99	-
<p>73 Med henvisning til Berlingske Tidendes artikel den 28. april 1999 "Dansk brigade mangler udstyr" udbedes ministerens kommentarer til kvaliteten af udrustningen af Den Internationale Brigade.</p>	28/4-99	27/5-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>74 Ministeren bedes kommentere artiklen "Forsvarsministeriet skjuler oplysninger" af Ivan Nielsen bragt i Næstved Tidende lørdag den 8. maj 1999.</p>	11/5-99	-
<p>75 Ministeren bedes give en risikovurdering af forholdet mellem Tyrkiet og Grækenland med vægt på konflikten om Cypern, idet der henvises til Beretning fra Forsvarskommissionen af 1997 om Fremtidens Forsvar, jf. bilagsbind 1 af hvilket FE's risikovurderinger fremgår. Stillet til udenrigsministeren.</p>	18/5-99	-
<p>76 Ministerens kommentarer udbedes til den henvendelse Esbjerg Kommune har fremsendt den 20. maj 1999, jf. alm. del bilag 205 vedrørende den fremtidige placering af redningsbåde i Vadehavsområdet.</p>	21/5-99	-
<p>77 Ministeren bedes oplyse, hvorfor man ikke anvender luftovervågning af serbiske flådefartøjer og deres bevægelser i stedet for at skulle inddrage ubåde.</p>	27/5-99	-
<p>78 Ministerens kommentar til artiklen: "Forsvaret tog røven på mig", Ekstra Bladet den 31. maj 1999, udbedes.</p>	9/6-99	13/8-99
<p>79 Vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn ved beslutning henholdsvis om omdeployering og ændringer af SFOR styrken.</p>	18/6-99	-

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>80 Ministeren bedes redegøre for, hvilke indvendinger regeringen har mod Den Midtjyske Garnisonsmodel. Der henvises til vedlagte folder "Den Midtjyske Garnisonsmodel" der er anbefalet af en række borgmestre fra kommuner og amter i det midtjyske område.</p>	18/6-99	-
<p>81 Hvad kan ministeren oplyse om formål, indhold og baggrund for "Northern Viking 99"-øvelsen i Island i denne måned.</p>	23/6-99	-
<p>82 Kan ministeren bekræfte, at øvelsen indeholder et eller flere scenarier, hvor Island trues af ekstremistiske miljøorganisationer, jf. pressemøde i Island den 10. juni 1999.</p>	23/6-99	-
<p>83 Kan ministeren oplyse, om der har været lavet sammenlignende undersøgelser af udsendt personels aflønningsforhold i forhold til de øvrige skandinaviske lande og/eller andre lande som Danmark normalt sammenligner sig med inden for forsvarsområdet?</p>	24/6-99	28/7-99
<p>84 Ministerens kommentar til vedlagte artikel fra Jydske Vestkysten den 13. juni 1999 af Kaptajn Sthryn Hansen, Tønder, udbedes, idet der ønskes en konkret kommentar til de fem spørgsmål kaptajnen stiller.</p>	24/6-99	9/7-99
<p>85 Ministeren bedes oplyse, hvornår den nuværende værnepligtaflønning blev indført, og hvorvidt det skete med en tillægsbevilling til forsvarsbudgettet, samt hvorvidt dette beløb siden har været reguleret/kompenseret i finansloven i takt med prisudviklingen i lighed med forswarets øvrige lønudgifter.</p>	25/6-99	11/8-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>86 Under henvisning til de udtalelser, brigadegeneral Håkon Espmark fremsætter den 26. juni 1999 i Berlingske Tidende bedes ministeren oplyse, om det efter regeringens opfattelse fortsat er forsvarligt at gennemføre den påtænkte reduktion af det danske kontingent til SFOR-styrken i Bosnien?</p>	28/6-99	-
<p>87 Ministeren bedes redegøre for, hvilket udstyr minelæggeren Lindormen har i forhold til standardfleksskibet Makrellen, der gør det muligt for Lindormen at varetage opgaver på samme niveau som Makrellen, herunder om det kan bekræftes, at Lindormen er nødsaget til at bruge dykkere ved optagning af ueksploderet ammunition?</p>	22/7-99	11/8-99
<p>88 Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel fra Berlingske Tidende af 1. august 1999 vedr. forsvarlets mulighed for at udstationere en psykolog, når danske soldater udsendes til international tjeneste og herunder angive de økonomiske konsekvenser, der vil være forbundet med en sådan udstationering.</p>	3/8-99	15/9-99
<p>89 Under henvisning til vedlagte henvendelser fra Peter Kim Laustsen udbedes ministerens kommentar til de fremlagte oplysninger.</p>	9/8-99	17/9-99
<p>90 Ministerens kommentar til vedlagte indlæg fra FCE-tilidsrepræsentant Hans Hyldahl udbedes.</p>	9/8-99	23/8-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>91 Ministerens kommentar til interviewet med formanden for CS, Finn Busse Jensen, udbedes især med henblik på de synspunkter og oplysninger, Finn Busse Jensen fremkommer med i relation til opstillingen og udsendelsen af DIB, jvf. seneste eksemplar af CS-bladet, nr. 6/99.</p>	23/8-99	16/9-99
<p>92 I forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 81 og 82, jf. alm. del - bilag 262, udbedes ministerens kommentar, til ambassadør Benedikt Asgeirssons udtalelser i et interview til islandsk TV, Station 2, den 9. juni 1999 hvori han siger, at scenariet for øvelsen bl.a. omfattede radikale miljøorganisationer.</p>	25/8-99	
<p>93 Ministeren bedes kommentere den islandske miljøministeres svar på et spørgsmål stillet af Kolbrun Halldorsdottir i Altinget den 14. juni 1999, jf. vedlagte, vedrørende samme øvelsesscenario omfattende radikale miljøorganisationer.</p>	25/8-99	5/11-99
<p>94 Vil ministeren, med henvisning til det af Hærens Operative Kommando udarbejdede notat af 9. august 1999 om bemærkninger til forsvarsforligets projekter herunder byggeopgaver -, venligst oplyse, hvad regeringen har beregnet udgifterne til i forbindelse med nybyggeri og renovering/sanering på Varde Kaserne og Skive Kaserne?</p>	3/9-99	

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>95 Vil ministeren oplyse, om regeringen har foretaget omkostningsberegninger ved Den Midtjyske Garnisonsmodel, og i bekræftende fald angive disse økonomiske beregninger i forbindelse med kamptropperne på Viborg Kaserne og artilleriet på Skive Kaserne med hensyn til nybyggeri og renovering/sanering?</p>	3/9-99	5/11-99
<p>96 Vil ministeren oplyse, hvorvidt regeringen har undersøgt, hvad de årlige driftsudgifter i forbindelse med modellerne Skive (artilleri) / Viborg (kamptropper) og Skive (kamptropper) / Varde (artilleri) vil blive, og vil ministeren i bekræftende fald oplyse resultatet af undersøgelsen?</p>	3/9-99	5/11-99
<p>97 Vil ministeren oplyse, hvad de forventede omkostninger vil blive i forbindelse med samling af artilleriet på Varde Kaserne og kamptropperne på Skive Kaserne, og vil ministeren oplyse, hvad regeringen forventer af flytteomkostninger i forbindelse med Den Midtjyske Garnisonsmodel, hvor der foretages en regimentsflytning mindre?</p>	3/9-99	5/11-99
<p>98 Vil ministeren bekræfte, at Viborg Kaserne, med henvisning til den af Prinsens Livregiment foreslåede sanerings- og nybygningsplan, reelt vil kunne rumme det samlede jyske kamptropregiment samt oplyse, hvad omkostningerne i forbindelse med renoverings- og saneringsplanen vil være?</p>	3/9-99	5/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>99 Vil ministeren bekræfte, at Skive Kaserne med nybyggeri og renovering/sanering vil kunne rumme det samlede jyske artilleriregiment samt Ingeniørregimentet og Hærens Ingeniør- og ABC-skole?</p>	3/9-99	5/11-99
<p>100 Ministeren bedes til Forsvarsudvalget oversende forsvarsledelsens notater af hhv. 9. august d.å. og 1. september d.å om de økonomiske konsekvenser af det indgåede forsvarsforlig.</p>	8/9-99	17/9-99
<p>101 Ministerens kommentarer udbedes til artikel på forsiden af Berlingske Tidende den 19. september 1999 vedr. beskyttelsen af pansrede mandskabsvogne mod panserminer samt til den kritik, der fremføres mod projektet.</p>	23/9-99	6/10-99
<p>102 Ministeren bedes til Forsvarsudvalget oversende det talepapir vedr. Echelon, som ministeren anvendte i Folketingets Europaudvalg fredag den 17. september 1999.</p>	23/9-99	27/9-99
<p>103 Ministeren bedes redegøre for, hvordan man i USA løser problemerne med flugt fra flyvevåbenet af piloter, herunder om ministeren vil uddybe de amerikanske erfaringer for, hvordan man har reservister indenfor flyvevåbenet, som man kan trække på, hvis der er tale om krig.</p>	27/9-99	29/10-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>1 Ministeren bedes oplyse Forsvarsudvalget om, hvorvidt Hærens Operative Kommando har foretaget beregningerne på den Midtjyske Garnisonsmodel - og i givet fald oversende disse beregninger til Forsvarsudvalget.</p>	6/10-99	20/10-99
<p>2 Idet der henvises til, at ministeren i 1997 oplyste til Folketinget, at udgifterne til feltkostpakkeriet fra Søgård til Varde ville være indtjent i løbet af to år, vil ministeren venligst oplyse, om han stadig mener, at investeringerne er tjent ind ved udgangen af år 2000 og i benægtende fald, hvornår så?</p> <p>Vil ministeren oplyse, hvor meget byggeriet i Varde har kostet, hvad materialeinvesteringerne har kostet (jf. HMAK afregning), samt hvad de samlede omkostninger har været ved flytningen fra Søgård til Varde? Vil ministeren venligst oplyse, hvad personelnormeringen er for feltkostpakkeriet i Varde, hvad det giver af årlige lønudgifter, samt hvad de faktisk afholdte løn- og driftsudgifter for feltkostpakkeriet i Varde har været indtil dato?</p> <p>Vil ministeren oplyse, om feltkostpakkeriet i Varde er effektivt i forhold til efterspørgslen, eller om der skal foretages en yderligere udbygning - og i givet fald til hvilken pris - eller om der i forbindelse med den i forsvarsforliget beskrevne garnisonering er planer om at flytte feltkostpakkeriet til en anden lokation - og i givet fald, hvad det vil koste?</p>	6/10-99	1/11-99
<p>3 Ministerens kommentarer til vedlagte henvendelse fra Næstved Kommune ang. de forventelige følger af en eventuel nedlæggelse af Gardehusarkasernen udbedes.</p>	26/10-99	3/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>4 Kan ministeren bekræfte, at Hjemmeværnet ved mellemkomst af Forsvarets Bygningstjeneste i 1990 erhvervede bygninger på adressen Fabriksparken 26 i Glostrup vel vidende, at ejendommens arealer var kraftigt miljøforurenede med kemiske opløsningsmidler?</p>	28/10-99	25/11-99
<p>5 Er det korrekt, at de opløsningsmidler, som parcellen på Fabriksparken 26 i Glostrup, var - og efter sigende fortsat er - forurenede med, er af en sådan farlighed, at de selv i små mængder har store skadelige virkninger på såvel mennesker som grundvand?</p>	28/10-99	25/11-99
<p>6 Hvis ovennævnte to spørgsmål (spm. nr. 4 og 5) besvares bekræftende eller delvist bekræftende, ønskes besvarelse af følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har det siden erhvervelsen af bygningerne i 1990 været forsvarligt at arbejde på grunden? - Er arbejdspladsen blevet midlertidigt lukket i forbindelse med, at miljøundersøgelser pågår? - Er personalet, der arbejder på grunden, blevet orienteret om forureningens omfang og karakter samt de hermed eventuelle forbundne risici? - Hvordan er personalet juridisk stillet, hvis der skulle vise sig følgesygdomme efter at have arbejdet på en miljøforurenede arbejdsplads? - Vil Arbejdstilsynet tilsikre, at personalet, der har arbejdet med grunden, efterfølgende får tilbudt at blive undersøgt ved en arbejdsmedicinsk klinik? - Hvem hæfter økonomisk for en eventuel oprensning af miljøforureningen? - Hvornår vil miljøoprensningen blive iværksat? 	28/10-99	25/11-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
7 Ministeren bedes fremsende indstilling fra Farvandsvæsenet vedr. Kystredningstjenesten samt alle de i forhold til indstillingen foreliggende høringssvar, herunder fra redningsmænd, berørte kommuner og amtsråd.	29/10-99	23/11-99
8 Hvorledes vil ministeren sikre sig det fornødne parlamentariske grundlag for implementering af en eventuel ny plan for kystredningstjenesten?	29/10-99	23/11-99
9 Vil ministeren redegøre for samt fremkomme med sine kommentarer til de tre forskellige modeller for den fremtidige kystredningstjeneste?	29/10-99	23/11-99
10 Hvorledes vil ministeren finde kompenserende besparelser i forhold til merudgifterne ved de tre modeller for den fremtidige kystredningstjeneste?	29/10-99	23/11-99
11 Ministeren bedes med henblik på det kommende samråd fremsende standardkontrakten for DIB-soldaterne samt det informationsmateriale, der medfølger.	17/11-99	1/12-99
12 Vil ministeren oplyse de samlede udgifter (herunder evt. nybygning af hangarer i Aalborg og Krarup) ved udflytning af ESK 721, 722 og Søværnets Flyvetjeneste fra Værløse?	17/11-99	17/12-99
13 Vil ministeren oplyse antallet af operative piloter i Søværnets Flyvetjeneste set i forhold til det normerede antal?	17/11-99	17/12-99
14 Kan ministeren bekræfte, at Danmark skal sende en simulatorinstruktør til Holland i løbet af år 2000?	17/11-99	17/12-99

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
15 Har ministeren overvejelser om evt. at sende en erfareren, pensioneret pilot til Holland som simulatorinstruktør for at undgå at sende en fuldt operativ pilot derned?	17/11-99	17/12-99
16 Ministerens kommentarer til vedlagte rapport udarbejdet af Forretningsudvalgene for Værnepligtige udbedes.	19/11-99	20/12-99
17 Ministeren bedes til Forsvarsudvalget fremsende den tale, som den amerikanske forsvarsminister Cohen holdt i sidste uge i Hamburg til ledende tyske officerer vedr. den europæiske forsvarsindsats i NATO.	7/12-99	14/12-99
18 Ministeren bedes til Forsvarsudvalget fremsende de talepunkter, som ministeren anvendte under drøftelsen af samrådsspørgsmål B-I på mødet i Forsvarsudvalget den 9. december 1999.	10/12-99	22/12-99
19 Ministerens kommentarer udbedes til materiale vedr. nedlæggelse af Tønder Kaserne, jf. alm. del - bilag 84.	14/12-99	23/12-99
20 I fortsættelse af spørgsmål 19 (jf. alm. del - bilag 86) anmodes ministeren om specifikt at tage stilling til de konkrete argumenter, der fremføres i materialet fra KASERNEGRUPPEN i Tønder, imod nedlæggelse af Tønder Kaserne (jf. alm. del - bilag 84).	14/12-99	23/12-99
21 Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte henvendelse vedr. indkaldelse af teknisk personale til værnepligt.	15/12-99	

Samrådsspørgsmål

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>F Ministeren bedes uddybe årsagen til den manglende ligestilling mellem udstationerede piloter og flymaskinister ved Søværnets Flyvetjeneste, jf. alm. del - bilag 60 og vedlagte artikel fra Berlingske Tidende den 23. januar 1999.</p>	28/1-99	
<p>G Finder ministeren ikke, at den manglende ligestilling kan skabe problemer for det kollegiale forhold mellem udstationerede piloter og flymaskinister på Søværnets inspektionsskibe, og at der bør tages hensyn til dette forhold.</p>	28/1-99	
<p>H Ministeren bedes redegøre for regeringens forsvarsudspil, der indeholder dramatiske nedskæringer i det danske forsvar.</p>	15/2-99	
<p>I Ministeren bedes set i lyset af regeringens udspil til et nyt forsvarsforlig tilkendegive sin holdning til følgende udtalelse fra den hollandske viceadmiral W.E. van Rijn, der som souschef for NATO's stående atlantehavsflåde over for danske medier har kommenteret udsigten til en nedlæggelse af den danske ubådsstyrke på denne måde: "Det virker ikke fornuftigt at droppe ubådene i en situation, hvor så mange andre, herunder slyngelstater og kriminelle organisationer på samme tid anskaffer sig ubåde. Det er indlysende, at man fra NATO's side må spørge, hvad Danmark så vil tilbyde NATO i stedet...", jf. vedlagte artikel fra Jyllands Posten den 24. januar 1999.</p>	15/2-99	

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>J Ministeren bedes give en risikovurdering af forholdet mellem Tyrkiet og Grækenland med vægt på konflikten om Cypern, idet der henvises til Beretning fra Forsvarskommissionen af 1997 om Fremtidens Forsvar, jf. bilagsbind 1 af hvilket FE's risikovurdering er fremgår.</p>	18/3-99	
<p>K Ministeren bedes redegøre for udsendelse af en dansk ubåd til Adriaterhavet samt for regeringens afslag og begrundelse herfor. Ministeren bedes desuden uddybe de skriftlige besvarelser der er stillet i den anledning.</p>	26/4-99	
<p>L Ministeren bedes redegøre for, hvorfor 160 ud af 350 kommende sergentelever har fået besked på, at de er sparet væk, og derfor ikke skal møde til uddannelsen, på trods af, at der ikke er indgået aftale om et nyt forsvarsforlig.</p>	4/5-99	
<p>M Ministeren bedes redegøre for den gældende ordning for psykologbistand i relation til udsendt personel fra forsvaret. Ministeren bedes desuden redegøre for, hvorvidt forsvaret kunne tænke at gennemføre en forsøgsordning med udstationering af én eller flere psykologer i forbindelse med danske soldaters udsendelse til international tjeneste.</p>	5/8-99	

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>A Ministeren bedes redegøre for den gældende ordning for psykologbistand i relation til udsendt personel fra forsvaret. Ministeren bedes desuden redegøre for, hvorvidt forsvaret kunne tænke at gennemføre en forsøgsordning med udstationering af én eller flere psykologer i forbindelse med danske soldaters udsendelse til international tjeneste.</p> <p>Spørgsmålet er tidligere stillet i folketingsåret 1998-99, jf. alm. del - bilag 272 som samrådsspørgsmål M.</p>	7/10-99	
<p>B Ministeren bedes kommentere oplysningerne om mangelfuldt oplysnings- og informationsmateriale for DIB-soldaterne, jfr. vedlagte artikel i Berlingske Tidende den 11. november 1999.</p>	12/11-99	
<p>C Ministeren bedes desuden redegøre for, hvorledes han vil sikre, at forsvarets informationsmateriale er fuldt oplysende, juridisk korrekt og tilstrækkeligt klart formuleret.</p>	12/11-99	
<p>D Ministeren bedes endvidere oplyse, om mangelfuldt informationsmateriale er årsag til, at forsvarets generalauditører ikke kan træffe afgørelse i sagerne om DIB-nægttere.</p>	12/11-99	
<p>E Ministeren bedes endvidere oplyse, hvorfor han - efter en langvarig debat og kritik bl.a. fra de værnepligtiges organisation - ikke forlængst har sikret, at forsvarets informationsmateriale var i orden.</p>	12/11-99	
<p>F Ministeren bedes kommentere, hvorvidt han finder, at forsvarets mangelfulde informationsmateriale kan skade</p>	12/11-99	

Spørgsmål	Stillet	Besvaret
<p>rekrutteringen til Den Internationale Brigade og dermed Danmarks deltagelse i fredsstøttende operationer.</p>		
<p>G Ministeren bedes redegøre for, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at bremse den stigende pilotflugt.</p>	12/11-99	
<p>H Hvad er de økonomiske konsekvenser for Danmark og EU generelt af det oplæg om en europæisk forsvarsdimension, som nu ligger på bordet i EU, herunder med hensyn til etablering og anskaffelse af eget satellitsystem, egne transportfly og taktiske helikoptere, egen logistisk kapacitet, egne mobile nationale og multinationale hovedkvarterer, egne kommunikationskanaler og højteknologisk udstyr generelt?</p>	24/11-99	
<p>I Ministerens kommentarer udbedes til vedlagte pressemeddelelse vedr. straffesager mod udeblevne DIB-soldater til Kosovo (bilag 59 - alm. del).</p>	24/11-99	

Ordlister

AFOR	Albania Force. En NATO-ledet militær styrke, der var indsat i Albanien.
Alliance Ground Surveillance	NATO-projekt. Udvikling af et fælles overvågningssystem baseret på luftbårne radarer, der kan erkende bevægelige såvel som stationære objekter på jordoverfladen.
BALTBAT	Baltic Battalion. Den fælles baltiske fredsbevarende bataljon, hvor soldaterne bl.a. uddannes i Danmark.
BALTDFCOL	Baltic Defence College. Et fælles baltisk forsvarsakademi etableret i Tartu i Estland.
BALTNET	Baltic Air Surveillance Network. Et fælles baltisk projekt vedr. luftrumskontrol.
BALTRON	Baltic Squadron. En fælles baltisk flådeenhed.
BALTSEA	Baltic Security Assistance Group. Koordinationsforum for den multilaterale støtte til de baltiske lande.
CFE	Conventional Armed Forces in Europe. Betegnelsen for en konventionel nedrustningsaftale i Europa fra Atlanten til Ural, som trådte i kraft i 1992. CFE traktaten binder også parterne til at levere detaljerede informationer om deres forsvar og give adgang til gensidige inspektioner.
DeMars Dayton-aftalen	Dansk Forsvars Management- og Ressourcestyringssystem. Fredsaftalen for Bosnien, der blev indgået i Dayton den 21. November 1995 og underskrevet i Paris den 14. December 1995.
DCI	Defence Capability Initiative. Et initiativ til styrkelse af NATO's militære kapaciteter.
EAPC	Euro-Atlantic Partnership Council. Det Euro-Atlantiske Samarbejdsråd, der afløste NACC i 1997.
ECHELON	Betegnelsen på et amerikansk efterretningssystem.

ESDI	European Security and Defence Identity. Den Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsidentitet.
EU	Den europæiske union.
FN	De Forenede Nationer. Se også UN.
FUSP	EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.
G-8	Verdens førende industrilande (Canada, England, Frankrig, Italien, Japan, Rusland, Tyskland og USA).
HAWK	Flyvevåbnets mellemdistance missilluffforsvarssystem, hvis primære opgave er etablering af områdeluffforsvar i samarbejde med det øvrige lufforsvar.
IFOR	Implementation Force. En multinational NATO-ledet fredsimpliceringsstyrke, der blev indsat i Bosnien-Hercegovina til sikring af Dayton-fredsftalten.
Joint Strike Fighter	Amerikansk projekt vedr. udvikling af et nyt jagerfly, hvor Danmark og enkelte andre lande er inviteret til at deltage i udviklingen.
KFOR	Kosovo Force. NATO-ledet multinational militær styrke indsat i Kosovo.
LANDJUT	Allied Land Forces Schleswig-Holstein and Jutland. Det multinationale korps med hovedkvarter i Rendsborg i Tyskland, som blev afløst af MNC NE i maj 1999. Se også MNC NE.
Letter of Intent	En hensigtserklæring.
MAP	Membership Action Plan. En plan, der skal bistå de lande, der ønsker optagelse i NATO.
MCM-moduler	Mine Countermeasures. Minerydningsmoduler.
MCMFORNORTH	Mine Countermeasures Force, North. NATO's nordlige stående minerydningsstyrke.
MLRS	Multiple Launch Rocket System. Flerskudsraketskastere.
MNC NE	Multinational Corps Northeast. Det multinationale korps med hovedkvarter i Szczecin i Polen, hvor Danmark, Tyskland og Polen bidrager.

NACC	North Atlantic Co-operation Council. Det Nordatlantiske Samarbejdsråd. NATO's forum for samarbejde og konsultation med de central- og østeuropæiske lande etableret i 1991.
NATO	North Atlantic Treaty Organization. Den Nordatlantiske Traktatorganisation.
NORDCAPS	Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support. Nordisk samarbejde inden for det fredsstøttende område.
Open Skies	<p>Traktat om observationsflyvninger som blev underskrevet og ratificeret af bl.a. Danmark i 1992. Traktaten er endnu ikke trådt i kraft, da Rusland, Belarus og Ukraine mangler at ratificere denne. Traktaten tillader observation fra ubevæbnede fly af militære aktiviteter og installationer på deltagernes territorier. Da traktaten endnu ikke er trådt i kraft har deltagerlandene udviklet et samarbejde om gennemførelsen af såkaldte prøveflyvninger.</p> <p>Deltagerlandene består af 24 europæiske lande samt Canada, USA og Kirgisistan og omfatter derfor i modsætning til CFE-traktaten (se denne) også hele det nordamerikanske kontinent inklusive Grønland og Rusland øst for Ural.</p>
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe. Organisationen for sikkerhed og samarbejde i Europa.
PfP	Partnership for Peace. Partnerskab for Fred. Udviklet inden for rammer af NACC (se denne) som et vigtigt skridt i NATO's åbning mod øst.
Petersberg operationer	Betegnelse for WEU-ledede militære operationer omfattende humanitære opgaver, evakueringsopgaver, fredsbevarende opgaver og krisestyringsopgaver. (Ikke territorial forsvaret).
SACEUR	Supreme Allied Commander Europe. Den øverstkommanderende for NATO styrkerne i Europa.
SFOR	Stabilization Force. Den NATO-ledede militære styrke, der afløste IFOR i Bosnien- Hercegovina. Se også IFOR.

SHIRBRIG	Stand-by Force High Readiness Brigade. FN's hurtige udrykningsstyrke, hvor planlægningselementet ligger på Høvelte Kaserne i Nordsjælland. SHIRBRIG blev den 23. december erklæret til rådighed for FN fra ultimo januar 2000.
TFW	Tactical Fighter Weaponry. En årlig lavflyvningsøvelse i Danmark.
UCK	Den kosovo-albanske frihedsbevægelse.
UN	United Nations. Se også FN.
UNMIK	FN's mission i Kosovo.
UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment Force. En FN-ledet forebyggende fredsbevarende styrke, der var indsat i Makedonien.
UNPROFOR	United Nations Protection Force. En FN-ledet militær styrke, der indledningsvis blev indsat i Bosnien- Hercegovina.
WEAG	Western European Armaments Group. Forum for det vest-europæiske forsvarsmaterielsamarbejde.
WEU	Western European Union, hvor Danmark har observatørstatus.

